

Cancioneiro Popular Galego

VOLUME I

OFICIOS E LABORES

Tomo II: Letra

Fundación «Pedro Barrié de la Maza, Conde de Fenosa»

RECOLLIDO E ORDENADO POR DOROTHE SCHUBARTH E ANTON SANTAMARINA

Realizou o grafismo musical: *Ricardo Lázaro*
Mecanografiou os orixianis e colaborou na corrección de probas: *Ana Vallina*
Aconsellou e colaborou na gravación de cintas: *Víctor Vega*
Traduciu a Introducción ó castelán: *Carlos Cristos*
Preparou o «master» da cinta que acompaña ó libro: *RNE na Coruña*

Foto da portada: *Soledad* (m173)

Imprime: División de Artes Gráficas de «La Voz de Galicia, S. A.». La Coruña

---

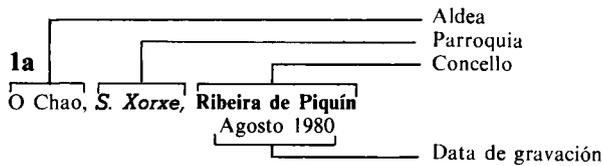
ISBN: 84-85728-42-4 (Obra completa)
ISBN: 84-85728-44-0 (Tomo II)
Depósito Legal: C. 1.093-1984

Índice dos textos

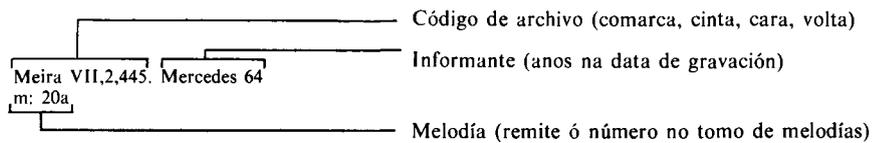
1-62	seitura	11	269-282	gando	67
1-45	letras que se refiren ó traballo de segar		279	Morte da vaca: «Apunten señores»	
46-62	letras inseparables do traballo de segar (sen que o tema do texto se refira á faena de segar)		280	A historia do Picante: «Escoiten señores»	
	romances:		281	Crime dun burro: «Segrada Virgen del Carmen»	
	54 «Miña mai mandoum'á fonte»		282	A peste dos porcos: «Somo-las mulleres»	
	55 «Por qué non cantas Elena»		283-307	pastor	72
	56 «Alta va la luna alta»		307	La dama y el pastor	
	57 «Un dichoso labrador»		308-313	labores de casa	78
	58 «Xa se vai a po-lo sol»		314-317	o carro	
	59 «De la iglesia viene el viejo»		318-340	feira	
	60 El marinero: «Voces daba el marinero»		339	«Unha vez mārchein prá feira»	
	61 El mal cura		340	Os cesteiros: «Vámonos ó mercado»	
	a-c 1. En el alto de la sierra		340bis	«Paso miña vida alegre»	
	d-f 2. El cura de San Francisco				
	62 El buen segador de la Juana				
	a-d 1. «El sereno de la noche... El emperador de Roma»	341-469			
	e 2. «Estándose la condesa»				
	f-k 3. «El presidente de Europa»				
63-135	liño e lá	30	341	oficios	83
63- 77	arrigar		342-344	afiador	
	70a-b «Teño tres estriguiñas»		345-356	albardeiro	
	70c-g «O ferreiro vai fóra»		356	arreiro	
78- 87	fiar		357	El arriero: «Por la calle de la Arena»	
88- 93	tecer		358-364	carretero	
94-135	xastres e costureiras		365	barqueiro	
133	«Tres varas e cuarta»		366-381	caldeiro	
134	«Acolá enriba»		382-387	canteiro	
135	«Boa terra é Bañas»		388	carpinteiro	
			389	carteira	
136-171	pan	44	390	cazador	
136-159	muíño		391-398	escribano	
159	«Les voy a cantar señores»		398	ferreiro	
160-162	peneirar		399	«A muller do ferreiro»	
163-171	cocer		400-434	ganadeiro	
			435-436	mariñeiro	
172-231	fuliada (fiadeiro, serán, ronda, muíño).....	50	437	palilleira	
224-226	esfollada		438-440	paragüeiro	
227-231	castañas		441-447	soldado	
			448-449	zapateiro	
232-340	labranza	59	450	zarralleiro	
232-239	arar		451-469	zoqueiro	
238	Historia de arada		466	de varios oficios	
239	«O que descurre Avāristo»		467	«Os xastres qu'andan cosendo»	
240-247	sachar		468	«Mestizos os da Alberguería»	
248-253	prantar, sementar		469	«Viv'ā Mouca viv'ā Mouca»	
249	«Eu vou ve-la miña fraga»	470-596		«Señora ama da casa»	
254-268	coller				
267	Basilisa		593	de temas varios	102
268	«Miña Maruxiña»		594	«O Piñeirño d'Abaixo»	
			595	«Adiós para sempre»	
			596	«O tío Xan da pucha branca»	
				«Ai Maruxiña por Dios dām'un bico»	

Códigos

Este éch'o son da sega
este éch'o son de segar
este éch'o son que cantan
as nenas do meu lugar

146a

S. Martín de Suarna, A Fonsagrada
Maio 1980

No muíño onde* eu moio
tamén moi unha señora
bótall'o grau queridiña
bótall'o grau que o moia

*onde

A Fonsagrada III,1,169. Benjamín 66
(cf. m: 34)

Variante do mesmo ou dun segundo informante

118d

Porto do Asno, Roade, Sobrado dos Monxes
Xaneiro 1980

Esta letra foi recitada. Para datos sobre este informante véxase o número indicador, no tomo de melodías.

Costureiriña bonita
donde té-la túa cama
no puleiro das galiñas
i é unha presiña de palla

Sobrado IV,2,270. Mili 58
m: III,94

Cifra romana: indica outro tomo do cancionero

137b

A Picota, Mazaricos
Maio 1979

[O muíño moi e moi] ————— Parte reconstruída
 tén silveiras para fora
 io fillo do muiñeiro
 tén un cantar que namora
 tén un cantar que namora
 o muíño moi e moi
 [(2, 3, 4, 4, 1)] ————— Orde real de versos

Mazaricos IV,1,445. Dosinda 48
m: 68e

182f

Baiñas, Vimianzo
Novembro 1980

No pueblo de Domeanso
hai unha pedra furada
pra se sentaren oh mosos
cando vén de fuliada

Mazaricos VII,2,64. Francisco 81
m: adáptase 104g

69a

Carnés, Vimianzo
Xaneiro 1979

{O informante usou unha variante da melodía á que se remite.
{O informante figura no índice de letra.

Rapasiña do meu tempo
rapai ese voso Soán
eu rapein o meu antonte
doume dúas libras de lan

Camariñas I,2,445. Un veciño
(cf. m: 36a)

22) Maldita sea la señora
si a las trece no se hartara

Viana V,1,400. Luciana 74
m: adóptase 155
(cf. m: 8a²)

(=ex. 94)

11

Vilares, Piquín, Ribeira de Piquín
Decembro 1979

A vella perdeu o vello
cuando iba no leiriño
i agora a vella chora
polo seu agarimiño

Fonsagrada, I,1,458. Florencio 65
m: 25
(cf. l. 232)

Remite a unha variante de letra

153

Carnota
Xaneiro 1981

/: Carballeira derramada :/
a dónde vas molinera
cuando vas a... rama
Ai la...

Outes VII,2,110. Isolina 82
m: 104g²

Zona lacunosa (por lapso de memoria do informante ou por ser indescifrábel).

Textos

Seitura

- 1a** **4a**
 O Chao, *S. Xorxe, Ribeira de Piquín*
 Agosto 1980 *Pereda, Candín*
Xuño 1980
- Este éch'o son da sega
 este éch'o son de segar
 este éch'o son que cantan
 as nenas do meu lugar
- Meira VII,2,445. Mercedes 64
 m: 20a Ancares I,2,355. Jaime 87
m: 22d
- 1b** **4b**
 Outariz, *Santalla, Ribeira de Piquín*
 Agosto 1980 *Pereda, Candín*
Xuño 1980
- Iest'éche o son da sega
 iest'éch'o son de segar
 iest'éch'o son que che cantan
 as nenas do meu lugar
- Meira VIII,1,410. Hermenegilda 75
 m: 20f Si a segar fueres
amor mío del alma
si a segar fueres
si a segar fueres
de la estaya del medio
sale si puedes
- 1c** **5**
 Ponte de *S. Xorxe, Ribeira de Piquín*
 Agosto 1980
- Ieste éch'o son da sega
 iest'éch'o son de segar
 ieste éch'o son que cantan
 as nenas do meu lugar
- Meira IX,2,56. Pilar 65
 m: 20b Van mis amores
a segar pan al Bierzo
ay van mis amores
van mis amores
quiera Dios que no caigan
ay muchas calores
- 1d** **6**
 Sadrarín, *S. Xorxe, Ribeira de Piquín*
 Agosto 1980
- Ieste son éche da sega
 ieste son é de segar
 ieste son éch'o que cantan
 ías nenas do meu lugar
- Meira XV,1,145. Elena 67, Ludivina 68
 m: 20c Van mis suspiros
en la siega del Bierzo
ay van mis suspiros
van mis suspiros
como el camino e(s) largo
ay van estendidos
- 2** **7**
 Lebosandaus, *O Baño, Bande*
 Xaneiro 1981 *Tolda, Aguada, Carballedo*
Marzo 1981
- Aghora que vén o vraue
 vén a miña reghalía
 para cantar e bñilare
 nos camñor de Castilla
- Bande VI,2,147. Clarita 73
 m: 11 l Hei d'ir ás segas a Lugo
i hei de leva-la morena
/: de día íata na palla :/
de noite durmo con ela
- 3** **4a**
 Pastoriza
 Xaneiro 1980 Chantada V,2,164. Sarita 67
m: 99
- Agora que veu o vrao
 alegría prós señores
 andan de marco en marco
 mirando prós segadores
- Meira IV,1,359. Filomena 79
 m: 104r 4a. estaya 'estaxa, cada unha das faixas en que se divide unha lei-
ra para traballala (arala, sachala, segala...) cando non se leva
toda de a feito'.

8a

Sarreaus, **Bande**
Xaneiro 1981

Hei d'ir á túa seitura
 zhei d'ir á túa seghada
 zhei d'ir á túa seitura
 ia miña vai acabada

Bande IV,2,265. Amelia 65
 m: 66f

9a

San Vicente de Agrade, **Chantada**
Novembro 1980

Hei d'ir á túa seitura
 ai meniña queiras non queiras
 hei d'ir á túa seitura
 ai por che ver as atadeirasas

Chantada I,2,256. Concha 69
 m: 24a

8b

Lebosandaus, **O Baño, Bande**
Xaneiro 1981

Heiche d'ir á túa seitura
 heiche d'ir á túa seghada
 heiche d'ir á túa seitura
 qu'a miña vai acabada

Bande VI,2,119. Clarita 73
 m: 111

9b

Tolda, **Aguada, Carballedo**
Marzo 1981

/: Hei d'ir á túa seitura
 meniña queiras non queiras :/
 /: hei d'ir á túa seitura
 por che ve-las atadeirasas :/

Chantada V,2,155. Sarita 67
 m: 99

8c

Sordos, **Bande**
Xaneiro 1981

Hei d'ir á túa seitura
 hei d'ir á túa segada
 hei d'ir á túa seitura
 qu'a miña vai acabada

Bande III,2,447. Guillermina 72
 m: 11a

9c

Buciños, Carballedo
Marzo 1981

Heiche d'ir á túa seitura
 Farruco queiras non queiras
 heiche d'ir á túa seitura
 por che ve-las atadeirasas

Chantada IV,2,358. Carme 77
 m: 60b

8d

Salto das Conchas, **Bande**
Decembro 1980

zhei d'ir á túa seitura
 zhei d'ir á túa segada
 zhei d'ir á túa seitura
 qu'a miña vai acabada

Bande II,1,433. Isidro 50
 m: 11b

10

Sarreaus, **Bande**
Xaneiro 1981

Hei d'ir á túa seitura
 i afiarein a fouciña
 zhei d'ir a túa seitura
 pra que tu veñas á miña
 pra que tu veñas á miña
 pra come-lo periquiño
 pra que tu veñas á miña
 que non sea un domingo

Bande IV,2,265,277. Amelia 65
 m: 66f

8e

Terroso, **Vilardevós**
Marzo 1981

Heiche de ir á seitura
 ai heiche de dir á segada
 heiche de ir á seitura
 ai a miña vaim'acabada

Vilardevós IV,1,75. Unha veciña
 m: 11o

11

Vilares, **Piquín, Ribeira de Piquín**
Decembro 1979

A vella perdeu o vello
 cuando iba no leiriño
 i agora a vella chora
 polo seu agarimiño

A Fonsagrada I,1,458. Florencio 65
 m: 25
 (cf. I. 232)

8f

Loña do Monte, **Esgos**
Decembro 1980

Heiche d'ir á túa seitura
 /: heiche d'ir á tua segada :/
 heiche d'ir á túa seitura
 /: qu'a miña vai acabada :/

Castro Caldelas IV,1,214. Dúas veciñas
 m: 15c

10. periquiño 'año, carneiro'.

12a

Ferreiras, *Noceda, As Nogais*
Xaneiro 1980

Áhora que voy cogiendo
espiga por espiga*
para comprar un dengue
que no lo tengo
*palla por palla

Courel XVI,1,200. Anuncia 63
m: 21a

12b

Fonteboa, *Zanfoga, Pedrafita do Cebreiro*
Xuño 1979

Aunque viva nel Bierzo
/: no soy berciana :/
soy una galleguita
/: de la montaña :/
Espiga por espiga
/: yo voy cogiendo :/
para comprar un dengue
/: que no lo tengo :/

Courel XI,1,299. Abel 52
m: 21b

13

Ferreiras, *Noceda, As Nogais*
Xaneiro 1980

Sega arrenques sega arrenques
dálle por baixo da mau
que se lle dás por arriba
non queda palla nin grau

Courel XVI,1,214. Anuncia 63
m: 56

14

Portocamba, Castrelo do Val
Marzo 1981

Ai Jesús cuanta gavela
ai Jesús cuanta gavela
e o galán que as ata
hache ser da nosa terra

Campobecerras II,2,150. Martín 51
m: 11n

15

Fonfría, A Fonsagrada
Maio 1980

Eu ben vin vi-la galbana
por riba de Chao de Leira
toma dous cuartos galbana
déixam' acaba-la leira

Eu ben vin vi-la galbana
por riba de Valdeflores
toma dous cuartos galbana
déixam' os meus segadores

A Fonsagrada III,2,155. Herminio 50
(cf. m: 84)

16

Vilares, *Piquín, Ribeira de Piquín*
Decembro 1979

O meu fouciño non corta
o meu fouciño me falla
fáltalle o sobromango
o sobromango lle falta

A Fonsagrada, I,1,450. Florencio 65
m: 20e

17

Santalla, *Lousada, Pedrafita do Cebreiro*
Setembro 1978

Segador si estás segando
debaixo de la mía vina
si no corta la guadaña
saca la piedra y afila

Courel III,1,35. Senín 45
(cf. m: 10f)

18

Teixedo, *Pereda, Candín*
Xuño 1980

Cortei un dedo
ien la siega segando
ay cortei un dedo
cortei un dedo
y el mi amante del alma
ay me dio'l pañuelo

Ancares II,2,15. Dorinda 60
m: 22b

19

Espinareda, Candín
Xuño 1980

Segando en el centeno
centeno
madre corteme
ay madrecita del alma
ay cómo me duele

Ancares III,2,5. Rosa 55
m: 22a

20

Pereda, Candín
Xuño 1980

La caña dulce
al segar caña dulce
madre corteme
madre corteme
caña dulce del alma
lo que me duele

Ancares I,2,355. Jaime 87
m: 22d

16. **sobromango**. Palabra festiva para referirse ó segador (ou, noutros casos, a quen manexa a ferramenta).
17. **vina**. Enténdase 'viña'. Non sabemos se se trata dunha realización esporádica ou é a voz común por *viña* en Santalla.

21

Vilares, *Piquín*, *Ribeira de Piquín*
Febreiro 1981

Carmeliña foi á sega
e cortouse co fouciño
e vaille facer as curas
o seu amor Manoliño

A Fonsagrada VII,1,215. Florencio 67
m: 20e

22

Espinareda, *Candín*
Xuño 1980

A mi me duel' la mano
de la manada
y a ti te duele el culo
por estar sentado*
*sentada

Ancares III,2,20
m: adaptación 22

23a

Samartiño, *Camba*, *Castro Caldelas*
Decembro 1979

Meu cabaliño cabalo
cabaliño meu redondo
heiche de cortar as penas
antes de chegar ó fondo

heiche de cortar as penas
as pernas ch'hei de cortar
heiche de cortar as pernas
pra que non poidas andar

Castro Caldelas I,1,359. Herminia 72
m: 17

23b

O Pereiro, *Pedrouzos*, *Castro Caldelas*
Decembro 1979

Meu cabaliño cabalo
meu cabaliño redondo
heiche de corta-las pernas
antes de chegar ó fondo

heiche de corta-las pernas
as pernas ch'hei de cortar
heiche de corta-las pernas
pra que non poidas andar

Castro Caldelas I,1,130 (480). Nieves 71
m: 14a

23c

Xunqueira de Espadanedo
Decembro 1980

Meu cabaliño cabalo
meu cabaliño redondo
heiche de cortar as pernas
rentes polo mesmo fondo

Castro Caldelas III,1,350. Isabel 72
m: 15a

23d

Quinta do Monte, *Roca*, *Esgos*
Decembro 1980

Heiche de corta-las pernas
as pernas ch'hei de cortare
heiche de corta-las pernas
pra que non podias andare

Castro Caldelas II,1,204. Generosa 80
m: 15b

23e

Xunqueira de Espadanedo
Decembro 1980

Meu cabaliño cabalo
quen te me dera no cabo
meu cabaliño redondo
quen te me dera no fondo

Castro Caldelas II,2,436. Amalia 60
m: 16

23f

Xunqueira de Espadanedo
Decembro 1980

Meu cabaliño cabalo
quen te me dera no cabo
meu cabaliño redondo
que te me dera no fondo

Heiche de cortar as pernas
as pernas ch'hei de cortare
heiche de cortar as pernas
pra que non podias andare

Castro Caldelas III,1,170. Dolores 84
m: 12a¹

23g

Xunqueira de Espadanedo
Decembro 1980

Heiche de cortar as pernas
as pernas ch'hei de cortar
heiche de cortar as pernas
antes d'ó fondo chegar

Castro Caldelas III,2,302. Adelaida 62
m: 12a²

23h

Loña do Monte, *Nogueira de Ramuín*
Decembro 1980

Heiche de cortar as pernas
/: meu cabaliño redondo :/
heiche de corta-las pernas
/: ou no cima ou no fondo :/

Castro Caldelas IV,1,229. Dúas veciñas
m: 15c

24

Quinta do Monte, *Roca*, *Esgos*
Decembro 1980

Andar andar meu cabalo
andar andar deic'ó cabo
heiche de corta-las pernas
pa que non podias andare

Castro Caldelas II,1,223. Generosa 80
m: 15b

23a. **cabalo** 'pedazo que falta por segar no fondo dunha leira ou no cabo dela'; por eso se di cando un acaba antes có veciño que lle *bota o cabalo* (ou *o burro*).

25

Samartiño, *Camba*, Castro Caldelas
Decembro 1979

Cabaliño com'ò meu
non o tén o rei d'España
que pra mudar un pé
necesita unha semana

Castro Caldelas I,1,369. Hermiña 72
m: 17

26a

Espinareda, Candín
Xuño 1980

La tierra que segamos
segamos
tiene nel cabo
un letrado que dice
que dice
viva nuestro amo

Ancares III,2,27. Rosa 55
m: 22a

26b

Pereda, Candín
Xuño 1980

Tiene en el cabo
la tierra que segamos
ay tiene en el cabo
tiene en el cabo
un letrado que dice
ay viva nuestro amo

Ancares III,2,359. Aurora 75
m: 22c

27

Calvos de Randín
Setembro 1975

A seitura vai no fondo
a leira na cabeceira
a leiriña vai no fondo
e o amo vai na ribeira

ILGA III,1,125. Un veciño
m: 11k

28

Quinta do Monte, *Roca*, Esgos
Decembro 1980

Acabamos a seitura
acabamos de segare*
acabamos a seitura
con unha ola de viño
*a segada

Castro Caldelas II,1,210. Generosa 80
m: 15b

29a

Fontefría, *Servoi*, *Castrelo do Val*
Marzo 1981

Aunque veño da seitura
ai aunque veño da seghada
jaunque veño da seitura
ai inda non veño cansada

Campobecerras I,2,216. Unha veciña
m: 11f

29b

Cerdedelo, Laza
Marzo 1981

Aunque veño da seitura
aunque veño da segada
aunque veño da seitura
inda non veño cansada

Campobecerras II,2,370. Rosa 65
m: 11m

30

Fontefría, *Servoi*, *Castrelo do Val*
Marzo 1981

Cuando veño da seitura
cuando veño da segada
axudame compañeiras
ai qu'inda non veño cansada

Campobecerras I,1,202. Uns veciños
m: 11f

31

Xunqueira de Espadanedo
Decembro 1980

Aunque veño* da seitura
/: non vimos aseiturados :/
/: jaunque vimos da seitura
que vímosche moi cansados :/
*vimos

Castro Caldelas II,2,429. Amalia 60
m: 15c

32

Valouta, *Suárbol*, Candín
Xuño 1980

I al cabo leiría al cabo
i en el cabo vaite acabando
que el día se va yendo
y la noche se va acercando

Ancares V,1,355. Dulia 44
m: 22e

33

Salto das Conchas, *Grou*, *Lobeira*
Decembro 1980

Castellanos de Castilla
qué lles fagheis ós gallegos
cuando van van como rosas
cuando vén vén como negros

Bande II,1,472. Isidro 50
m: 11b

34a

Fontría, A *Fonsagrada*
Maio 1980

Ó cabo leira ó cabo
ó cabo leira do trigo
o noso amo é honrado
hanos de dar a cuartillo

A Fonsagrada, III,2,145. Herminio 50
m: 84

32. leiría 'leiriña'.

34b

S. Martín de Suarna, A Fonsagrada
Maio 1980

Ó cabo leiriña ó cabo
ó cabo leira de trigo
que se o amo é honrado
hanos pagar a cuartillo

A Fonsagrada III,1,115. Benjamín 66
m: 34

34c

Sadrarín, *S. Xorxe, Ribeira de Piquín*
Agosto 1980

A cabo leira *ia* cabo
ia cabo leira de trigo
io noso amo é honrado
i ha nos pagar a cuartillo

Meira XV,1,13. Elena 67, Ludivina 68
m: 20c

34d

S. Martín de Suarna, A Fonsagrada
Maio 1980

Ó cabo leiriñ'ó cabo
ó cabo leiriño de trigo
ai s'o noso amo é honrado
hanos pagar a cuartillo

A Fonsagrada III,1,412. Ester 62
m: 20d

34e

Vilares, *Piquín, Ribeira de Piquín*
Febreiro 1981

Ó cabo leiriño ó cabo
ó cabo leira do trigo
que s'o amo é honrado
hanos de dar o cuartillo

A Fonsagrada VII,1,195. Florencio 67
m: 20e

34f

Valouta, *Suárbol, Candín*
Xuño 1980

I al cabo leiría al cabo
al cabo leira de trigo
qu'el noso amo é mui honrado
i hanos pagar a cuartillo

Ancares V,1,355. Dulia 44
m: 22c

35a

Salto das Conchas, *Lobeira, Bande*
Decembro 1980

A miña fouchiña corta
por iste panciño raro
que para ganar a vida
cómpre ter moito coidado

Bande II,1,479. Isidro 50
m: 11b

35b

Santa Cruz, *Grou, Lobeira*
Decembro 1980

Corta miña fouchiña corta
por iste panciño raro
qu'ó qu'ha de ghana-la vida
cómprelle moito coidado

Bande I,2,437. Jesusa 68, Benita 74
m: 10b

36

Pereiro, A Mezquita
Febreiro 1981

Rux'ò ferro rux'ò ferro
ai rux'ò ferro e corr'ò Norte
o diñeiro do meu amo
ai non se gana nesta sorte

A Mezquita II,2,320. Rosa 71
m: 11d

37

Cerdedelo, Laza
Marzo 1981

Segai meniñas segai
por esas palliñas raras
nin comides nin bebidas
nin ganaides a sombrada

Compobeceros III,1,3. Modesta 55
m: 11m

38a

Erosa, *Ada, Chantada*
Novembro 1980

Vamos cantando e ruando
maoral de la cuadrilla
vamos cantando e ruando
e ganando a nosa vida

Chantada I,1,448. Benedicta 73
m: 27

38b

Abuime, Saviñao
Novembro 1980

Vamos cantando y segando
mayoral de la cuadrilla
vamos cantando y segando
que así se gana la vida

Chantada III,1,384. Chola 49
m: 44b

38c

Buciños, Carballedo
Marzo 1981

Vamos segando y andando
mayoral de la cuadrilla

36. *rux'ò ferro... corr'ò Norte*. Esta frase parece estar en boca do maioral ou cachicán da cuadrilla (ou tal vez do amo); se é así, *rux'ò ferro* haberá que interpretalo como 'a move-los fuchiños', *corr'ò Norte* ignoramos qué quere dicir ('darlle con aire'?).

vamos segando y andando
que así se gana la vida
tero tero tero

Chantada IV,2,368. Manuel 70
m: 4

39

O Chao, *S. Xorxe, Ribeira de Piquín*
Agosto 1980

El que me oiga cantar
me dirá que rentas cobro
no las cobro que las pago
y mientras canto no lloro

Meira VII,2,450. Mercedes 64
m: 20a

40

Teixedo, *Pereda, Candín*
Xuño 1980

Dicen que es ella
¡allí viene nustr'ama
ay dicen que es ella
dicen que es ella
que le relumbra mucho
ay la servilleta

Ancares II,2,6. Dorinda 64
m: 22b

41

Lebosandaus, *O Baño, Bande*
Xaneiro 1981

Son hórar de merendiña
ai son hórar de merendare
son hórar de merendiña
inda non veu o xantare

Bande VI,2,128. Clarita 73
m: 111

42

Valouta, *Suárbol, Candín*
Xuño 1980

I al cabo leiría al cabo
i en el cabo vaite acabando
que nel cabo ha de
convidarnos y es nuestro amo

Ancares V,1,355. Dulia 44
m: 22e

43

Xunqueira de Espadanedo
Decembro 1980

I ahora qu'imos chegando
¡al lugar de los Melones
ya nos pueden preparar
cucharas y tenedores

Castro Caldelas III,2,311. Adelaida 62
m: 12a²

40. **relumbra la servilleta.** Cando os segadores estaban na seara a ama da casa íalles leva-lo xantar; levábao á cabeza nunha cesta tapada cun mantel (*servilleta*); ós segadores sempre lles tardaba e estaban catando cando vían de lonxe reluci-lo mantel.

44a

Terroso, Vilardevós
Marzo 1981

Íá porta do noso amo
ai hai un ramallo d'ameixas
ai que viva o noso amo
ai e maila súas obreiras

Vilardevós III,2,143. Unhas veciñas
m: 11i

44b

Cerdedelo, Laza
Marzo 1981

Á porta do noso amo
hai un ramiño d'ameixas
viva viv'ò noso amo
e tamén as seitureiras

Campobecerras III,1,16. Modesta 55
m: 11m

45

Terroso, Vilardevós
Marzo 1981

Íá porta do noso amo
ai cheira a bacalao asado
que ío asou a Pelandrona
ai pra lle dar ó nemorado

Vilardevós III,2,143. Unhas veciñas
m: 11i

46

Fonteboa, *Zanfoga, Pedrafita do Cebreiro*
Xuño 1979

Arbolito tu secastes
teniendo la rega al pie
en el tronco la firmeza
en el ramito el querer

Courel XI,1,290. Abel 52
m: 26

47

A Pía, *Noceda, As Nogais*
Xuño 1979

Toda soy tuya
si me quieres de balde
toda soy tuya
toda soy tuya
pero por el dinero
cosa nenguna

48

Cara de luna
el cura de mi pueblo
cara de luna
cara de luna
que con sangre de Cristo
se desayuna

47. **cosa nenguna** 'non en absoluto'.

49
Te vas peinando
sentadita en el carro
te vas peinando
te vas peinando
como la peina es blanca
va relumbrando

49

son da Chaira son da Chaira
ai da Chaira lle somos nós

A Mezquita I,2.281. Garzón 73
m: 11c

54a

Florderrei, *Arzádegos, Vilardevós*
Marzo 1981

50
Las hay hermosas
en Villafranca madre
las hay hermosas
las hay hermosas
las cubas de buen vino
y no las mozas

50

Courel XIII,1.644. Manuel 72
m: 21d

- 1) Miña mai mandoum'á fonte
ai á fonte da Salgheiriña
- 2) mandoume lava-la ola
ai ca flor da carqueixiña
- 3) (i)eu laveina con arena
ai marcheille cun bocadiño
- 4) ven acá perra tráidora
ai en qué tiña-lo sentido
- 5) non o tiñas tu na ola
ai nin na pomba do sarillo
- 6) tíñalo naquel ghalán
ai que anda de amores contigo

Vilardevós II,2.280. Unha veciña
m: 11e

54b

Hermesinde
Febreiro 1981

51
Estrellita reluciente
que sale por la mañana
dime cuántar leguas ¡hay
de Cuba para la Habana

51

Valouta, *Suárbol, Candín*
Xuño 1980

Ancares V,1.355. Dulia 44
m: 22e

- 1) Ai miña mai mandoum'á fonte
já fonte da Salgueiriña
- 2) ai mandoume ai lava-la ola
ai coa flor do romeriño
- 3) eu laveia con area
ai quebreill'un bocadiño
- 4) ven acá perra tráidora
dónde tiña-lo sentido
- 5) non o tiñas tu na roca
nin tampouco no sarillo
- 6) tíñalo nos teus amores*
que os tiñas no sentido**
*naquel mancebo
**qu'anda d'amores contigo

52

Outariz, *Santalla, Ribeira de Piquí*
Agosto 1980

Arbolito arbolito
se te cayeras
y debajo cogieras
las cigarreras
las cigarreras niña
las cigarreras
arbolito arbolito
se te cayeras

Meira VIII,1.414. Hermenegilda 75
m: 23

A Mezquita V,2.415. Serafina 76
m: 13d

54c

Celavente, O Bolo
Febreiro 1981

53a
Viva Chaira viva Chaira
ai viva Chaira do Riós
viva Chaira viva Chaira
ai que da Chaira sómor nós

53a

Pereiro, A Mezquita
Febreiro 1981

A Mezquita II,2.320. Rosa 71
m: 11d

- 1) /: Miña mai mandoum'á fonte
á fonte do salgueiriño :/
<ai mandoume lava-la xarra
e rompinn'un bouqueliño>
- 2) mandoume lava-la xarra
e ca flor do romeiriño
- 3) eu laveina con area
e rompinn'un bouqueliño

53b

Santigoso, A Mezquita
Febreiro 1981

Son da Chaira son da Chaira
ai son da Chaira do Riós

49. peina 'pente que ten dentes polos dous lados'.

54a, 5. pomba do sarillo 'peza transversal que ten cada unha das aspas do sarillo de face-las madeixas'.

54c. bouquelo (= mouquelo) 'anaco roto no borde'.

4) anda tu perra traidora
íonde tiña-lo sentido

5) (ai) nin cho tiña na roca
nin tampouco no sarillo

6) tíñacho n'aquel galán
de amores anda conmigo*
*que d'amores estaba comigo.

Viana IV,2,181. Manuel 69, Elisa 61
m: 14d

54d

Berrande, Vilardevós
Marzo 1981

1) Ai miña mai mandoum'á fonte
á fonte da Salgueiriña

2) mandoume lavar a ola
i eu rompinll'unha mighiña

3) i eu laveina con area
e rompinll'unha mighiña

Vilardevós IV,2,370. Un veciño
m: 13 a

55a

Florderrei, Arzádegos, Vilardevós
Marzo 1981

1) Por qué non cantas Elena
ai á sombra de unha nogheira

2) porque meu pai era morto
i o meu marido vai na gherra

3) cuántu tu deras Elena
ai a quen cho aiquí troughera

4) dera ouro dera plata
ai dera todo o que tuvera

5) cuántu más deras Elena
ai a quen cho aiquí troughera

6) de tres carneiradas que teño
ai alá no alto da serra

(esas tres carneiradas Elena
qu'andaban no alto da serra
nelas a'scoller ch'eu dera)

7) esas carneiradas Elena
ai tempo hai que miñas eran

8) dunha vacada que teño
nela a'scoller ch'eu dera

9) esa vacada Elena
ai tempo hai que miña íera

10) cuántu más deras Elena
(ai) ía quen cho eiquí troughera

11) de tres hijas que teño
ai nelas a'scoller ch'eu dera

12) esas tres hjas Elena
ai tempo hai que miñas eran

13) si tu ére-lo meu marido
ai non m'estías dand'a gherra

14) < i aquí se acabou la historia
ai daquela infeliz mujer

15) que hablando con su marido
ai no lo pudo conocer >

Vilardevós II,1,394. Unha veciña
m: 11h

55b

Florderrei, Arzádegos, Vilardevós
Marzo 1981

1) Por qué non cantas Elena
ai á sombra dunha nogheira

2) porque mi padre se ha muerto
mi marido va en la guerra

3) cuántu deras tu Elena
ai a quen cho eiquí trouxera

4) dera ouro dera plata
ai dera todo o qu'eu tuvera

5) cuántu más deras Elena
ai a quen eiquí cho trouxera

6) dera ouro dera plata
ai dera cuanto eu tuvera

7) de tres muíños que tiña
ai a'scoller neles ch'eu dera

8) de tres vacadas que tengo
ai a millor delas ch'eu dera

9) cuántu más deras Elena
ai a quen eiquí cho trouxera

10) de tres hijas que tengo
ai a'scoller nelas ch'eu dera

11) esas tres hijas Elena
ai de mis entrañas salieron

12) se tu ére-lo meu marido
ai non me esteas dando pena

Vilardevós II,2,355. Unha veciña
m: adaptacióne 11h

55c

Berrande, Vilardevós
Marzo 1981

1) Por qué non cantas Elena
á sombra desa nogueira

2) porque meu pai era morto
meu marido vai na guerra

Vilardevós IV,2,363. Un veciño
m: 13b

56a

Fornelos, O Bolo
Febreiro 1981

1) Alta va la luna alta
coma'l sol de medodía

2) más alta va la señora
cuando pra Belén camina

3) Madalena iba tras dela
alcanzala no podía

- 4) la alcanzara ay en Belén
en su celda recogida
- 5) tanta era su probeza
que pañales no tenía
- 6) echó mano a su cabelo
a un velo qu'ela traghía
- 7) lo partiera en tres pedazos
al Niño Dios envolvía
- 8) le perguntó el Padre Eterno
qué tal queda la parida
- 9) la parida queda buena
en su celda ay recogida

Viana VIII.2,3. María 80
m: 14e

56b

Buciños, Carballedo
Marzo 1981

- 1) Alta ialta va la luna
como el sol de mediodía
también va Nuestra Señora
ien pasos de romaría
- 2) Madalena* iba atrás
ialcanzarlos se podía
alcanzólos en Belén
ia pé de una fuente fría
- 3) a pie de una fuente fría
toda la gente dormía
llamaron por el portero
y el portero no oía
- 4) llamaron por una hija
que se llamaba María
María no está en casa
que vai en la platería
*Madanela

Chantada IV.1.177. Carme 77
m: 24c

57

Arzádegos, Vilardevós
Marzo 1981

- 1) Un dichoso labrador
da súa arada viña
- 2) viña rezand'o rosario
a cabalo da borriña
- 3) e no medio do camiño
encontrou un probeciño
- 4) por Dios cho pido labrador
lévame na túa burriña
- 5) labrador que se bāixaba
pobrecito se asubía
- 6) levouno prá súa casa
á millor celda qu'el tiña
- 7) mandoulle facer a cena
dos millores manxares qu'el tiña
- 8) de ghallinas y capones
otra cosa no tenía

- 9) mandoulle facer a cama
na millor celda qu'el tiña
- 10) por baixo sábar de Holanda
por riba verdes cortinas
- 11) alá por a media noite
probecito congreñía
- 12) levantous'o labrador
a ver o qu'o probe tiña
- 13) o vira estar deceprinando
una cruel deceprina
- 14) válgame Dios de lor cielos
<en> quén m'eu en miña casa tiña
- 15) cala cala labrador
cousa mala non l'había
- 16) allá nelos altos cielos
hay una silla escondida
- 17) que la hizo San José
para la Virgen María

Vilardevós I.1.440. Feliza 45
m: 11j

58

Manzalvos, A Mezquita
Febreiro 1981

Xa se vai a po-lo sol
lá pra tras daquela serra
leva capíñar vormellas
que lle dou a Madalena

A Mezquita III.1.282. Carme 62
m: 19

59

Santigoso, O Barco de Valdeorras
Febreiro 1981

- 1) De la iglesia viene el viejo
de la iglesia de rezar
- 2) sus hijos trai por la mano
y su mujer de enterrar
- 3) llegado a las escaleras
el viejo empezó a llorar
- 4) por qué llora usted mi padre
valga Dios tanto llorar
- 5) llo por vós meus filliños
que me quedais sin criar
- 6) calle mi padre calle
{Dios que nos echó al mundo
remedio nos ha de dar
- 7) uno irá servir el rey
y otro corregir la mar
- 8) y el más chiquitín de todos
quedará ío seu mandar
- 9) íahora tu miña filla
quererásteme casar

57,11. congreñía 'xemia, laiaba' (?).

- 10) haré como la manzana
que estaba nel manzanar
- 11) tíranle unos tíranle otros
todos la quieren tumbar
- 12) dinde que ya va madura
de seu se deja bejar
- 13) de quién es íaquella niña
que tan buenas respuestas da
- 14) si sus padres me la dieran
con ella me iba casar
- 15) mi hija no tiene hacienda
y usté no la quereirá
- 16) la hacienda anda en el mundo
Dios la quita y Dios la da

Viana II. 1. 144. Emérita 53
m: 14b

60a

Santigoso, O Barco de Valdeorras
Febreiro 1981

- 1) Voces daba el marinero
ía quien lo saque del agua
- 2) cuánto me has dar marinero
y te he de sacar del agua
- 3) eu dareich'os meus navíos
cargadiños de oro y plata
- 4) non che quero os teus navíos
ni tu oro ni tu plata
- 5) quiero que cuando te mueras
que a mi me entregues el alma
- 6) arreda demonio arreda
desta mejante palabra
- 7) mi alma la entrego a Dios
y a la Virgen Soberana
- 8) las piernas se las deixo a un cojo
para que quite sus cayadas
- 9) las tripas a un guitarrero
para cuerdas de guitarra
- 10) los brazos a un campanero
para redoblar bien las campanas
- 11) los ojos los deixo a un ciego
para que vea por donde anda
- 12) los oídos a un sordo
para que oiga a quien lo llama
- 13) la lengua la deixo a un mudo
para que hable a quien le habla
- 14) los dedos a un gaitero
para tocar bien la gaita
- 15) el pelo lo deixo a un calvo
para que ponga su calva

- 16) la cabeza a la hormiga
para que haga su morada

Viana II.1.205. Emérita 53
m: 14b

60b

Celavente, O Bolo
Febreiro 1981

- 1) Voces daba el marinero
dentro de la mar salada
- 2) voces daba el marinero
voces daba que se ahogaba
- 3) le respondiera el demonio
del otro lado del agua
- 4) cuánto das tú marinero
a quien te saque del agua
- 5) íeu dareinch'os meus navíos
todo mi oro y mi plata
- 6) nin che quero os teus navíos
nin tu oro ni tu plata
- 7) quiero que cuando te mueras
ía mi me entregues tu alma
- 8) mi alma la deixo a Dios
y a la Virgen Soberana
- 9) las piernas las deixo a un cojo
para que pueda caminar
- 10) los brazos los deixo a un coto
para que pueda trabaxar
- 11) las tripas las deixo a un guitarrero
para cuerdas de guitarra
- 12) los oídos los deixo a un sordo
para que oiga quien le habla
- 13) los ojos los deixo a un ciego
para que vea por donde anda
- 14) voces daba el marinero
dentro de la mar salada
- 15) y este cantar se acabó
Virgen la Madre de Dios
- 16) y ahora digamos juntos
íalabado sea Dios

Viana VII.2.154. Gloria 56
m: 14f

60c

Roblido, A Rúa de Valdeorras
Febreiro 1981

- 1) Voces daba un marinero
voces que daba que se hogaba
- 2) le respondió el demonio
del otro lado del agua
- 3) cuánto das tú marinero
a quién te saque del agua
- 4) eu dareich'os meus navíos
cargados de oro e de plata

60,6. *mejante*. Hai unha deformación. Quizais se podería reconstruí-lo verso así: «de semejante palabra» (Cf. 60g, 4).

- 5) eu non quero os teus navíos
o que quero é a túa alma
- 6) el alma la deixo a Dios
y a la Virgen Soberana
- 7) la cabeza a las hormigas
para que hagan su morada
- 8) las tripas a un guitarrero
para cuerdas de guitarra
- 9) los brazos los deixo a un manco
para que con ellos se valgha
- 10) las piernas las deixo a un cojo
para que ande su jornada
- 11) os collós deíxollos ó cura
e o carallo á criada

Viana II,2,386. Unha veciña
m: 14c

60d

A Mezquita
Febreiro 1981

- 1) Voces dá un mariñeiro
voces dá que s'afogaba
- 2) respondeull'o anamigo
do outro lado da iauga
- 3) cantó dás ó mariñeiro
a quen te saque da iauga
- 4) darei tód'or meus navíos
cargádor d'ouro e de prata
- 5) non te quero os teus navíos
cargados d'ouro e de prata
- 6) solo quero cuando morras
que a min m'entrégue-la alma
- 7) a alma vai pr'ó ceio
o corpo ós peixes da auga
- 8) i o corazón que me queda
par'á Virgen Soberana

A Mezquita IX,2,62. Carme 62
m: 13c

60e

Cuíñas, *San Xorxe, Ribeira de Piquí*
Agosto 1980

- 1) Voces daba el marinero
dentro de la mar salada
- 2) que se le alaga el navío
el navío se le alaga
- 3) cuánto dieras marinero
quien del agua te sacara
- 4) diera yo mi naviíto
cargadito de oro y plata
- 5) yo no quiero tu navío
ni tu oro ni tu plata

- 6) quiero que cuanto te mueras
a mi me entregues tu alma
- 7) mi alma no la entrego
que ya la tengo prestada
- 8) mi alma la deixo a Dios
y a la Virgen Soberana
- 9) mi cuerpo deixo a los peces
por si me muerdo en el agua

Meira XII,1,433. Braulio 60, Manuel 50
m: 28a

60f

Angrobas, *San Xorxe, Ribeira de Piquí*
Agosto 1980

- 1) Voces daba un marinero
dentro de la mar salada
- 2) cuánto dieras ay Celino
a quien te saque del agua
- 3) diera yo todas las rentas
que por mi padre heredara
- 4) eso no ay mi Celino
para mi no vale nada
- 5) diera yo mi caballito
aparejado como estaba
- 6) eso no ay mi Celino
para mi no vale nada

(después le pidió el alma...)

Meira XI,2,379. Solustiano 82
m: 28b

60g

Añobres, *Moraime, Muxía*
Maio 1979

- 1) Ya levantó una tromenta
en aquel mar de Lisboa
lloraban los marineros
lloraba la gente toda
no lloraba Marsalina
porque era noble y persona
- 2) co seu libriño na *manhe*
pidindo a nuestra señora
nuestra señora libraime
qu'yo l'ofresco una corona
y a su hijo bendito
una buena casa en Roma *Lola*
le contestó el demonio
qué ofreses tú Marsalina
que desta te libro yo
- 3) yo no quiero tu navío
ni tu oro ni tu plata
quiero que cuando tu mueras
que a mi me entreghes tu alma

- 4) arreda arreda demonio
con esa mala palabra
mi alma era de Dios
y que ya la tenco entreghada
el corasón a la Virgen
de par de mi alma estaba

Muxía II,2,380. Delfina 48 e Elisa 52
m: 174

61a

Celavente, O Bolo
Febreiro 1981

- 1) Jen el alto de la sierra
¡habitaba un rico labrador
- 2) y el tal tenía una hija
más ¡hermosa que un sol
- 3) nemorous'o cura dela
o día qu'a bautizou
- 4) siete años la tuvo oculta
y otros siete la ocultó
- 5) y al cabo de los catorce
la infanta se murió
- 6) dónde te enterrarein vida
dónde te enterrarein sol
- 7) debajo del altar mayor
donde misa digo yo
- 8) él mismo hizo el hoyo
y él mismo la enterró
- 9) ca copiña do sombreiro
a terriña ll'apañou
- 10) ca punta do seu bastón
¡a terriña lla calcou
- 11) y al otro día a la mañana
decir misa madrugó
- 12) y al estar alzando el cáliz
¡una voz del cielo le habló
- 13) quítate de ahí mal cura
quítate de ahí traidor
- 14) tu alma está en los infiernos
már negra que un carbón
- 15) la de la infanta está en los cielos
más hermosa que un sol

Viana VII,2,364. Gloria 56
m: 14f

61b

Fornelos, O Bolo
Febreiro 1981

- 1) En lo alto de la sierra
hay un rico labrador
- 2) y aquel tal tenía una hija
más bonita que un sol
- 3) namorouse o cura dela
¡o día qu'a bautizou

- 4) siete años la tuvo acultas
y autros siete la alcuntrou
- 5) al cabo de los siet'años
la infanta se murió
- 6) cuerpo lindo lindo cuerpo
dónde te enterraré yo
- 7) debajo del altar mayor
donde misa ay digo yo
- 8) ca capiña ay do seu sombreiro
¡a terriña lle apañou
- 9) ca punta do seu bastón
¡a terriña lla calcou
- 10) un lunes por la mañana
decir misa madrugou
- 11) viniera una voz del cielo
desta manera le habló
- 12) sácate d'ahí malvado
sácate d'ahí traidor
- 13) ni estás para decir misa
ni para alzar al Señor
- 14) tu alma está 'n los infiernos
más negrita que un carbón

Viana VIII,1,397. María 80
m: 14e

61c

Celavente, O Bolo
Febreiro 1981

- 1) /: Ay en el alto de la sierra
hay un rico labrador :/
- 2) ay este tenía una hija
más hermosa que un sol
y aquel tal tenía una hija
más hermosa que un sol
- 3) /: (ay) nemorous'o cura dela
¡o día qu'a bautizou :/
- 4) /: siete años la tuvo aculta
y otros siete la acultó :/
- 5) /: y al cabo de los siete años
la infanta se murió :/
- 6) /: ¡ónde t'enterrarei vida
¡i ónde t'enterrarei sol :/
- 7) /: delante del altar mayor
onde misa digo yo :/
- 8) /: (ay) bajara una voz del cielo
desta manera le habló :/
- 9) /: sácate d'ahí mal cura
sácate d'ahí traidor :/
- 10) /: no estás para decir misa
ni para alzar al Señor :/
- 11) /: la infanta está en los cielos
más hermosa que un sol :/

12) y este cantar se acabó
Virgen la Madre de Dios

13) y ahora digamos juntos
alabado sea Dios

1.ª versión: mulleres

repetición: home

Estrofa 12 e 13: mulleres e homes xuntos

Variantes: 6 enterrarein; 7 delante'l altar mayor; donde; 9a villano; 10a ni; 11 hermosa.

Viana IV,1,162. Elisa 61. Manuel 69
m: 14d

61d

Outeiro, **Santa Cruz do Incio**
Marzo 1981

1) I o cura de San Francisco
de le las ánimas pastor
se enamoró de una niña
el día que la bautizó

2) y un domingo por la tarde
estándose peinando al sol
con peines de plata fina
de oro no los encontró

3) llegó por allí el cura
llegó por allí el traidor
dame de tu amor Pepita
dame de tu amor por Dios

4) la niña como era joven
no se lo negara no
{ la cogió por una mano
{ y a su casa la llevó
{ la metió en una celda
{ la más oscura que halló

5) allí le dijo la misa
allí le dijo el sermón
allí la confesó bien
y allí le dio comunión

6) allá por la media noche
muerta y fría la encontró
{ vecinos míos vecinos
{ vecinos míos por Dios
{ venid sacar este cuerpo
{ que en mi casa falleció

7) unos cogen el cadáver
y otros cogen el pendón
y el cura se va detrás
caminando en procesión

8) estándose revistiendo
pa celebrar al Señor
bajó una voz del cielo
desta manera le habló

9) detente cura detente
detente cura por Dios
que no puedes decir misa
ni celebrar al Señor

10) el cura al oír esto
a Roma se caminó
y en el medio del camino
un capuchino encontró

11) confiésame capuchino
confiésem'usté por Dios
que no puedo decir misa
ni celebrar al Señor

12) tienes que barrer las calles
de Toledo a Aragón
y esa es poca penitencia
pa la que merezco yo

13) tienes que encender un horno
y meterte en el ardor
y esa es poca penitencia
pa la que merezco yo

14) { tienes que hacer una vela
{ y tu ser el pabellón
{ estando ya preparado
{ pa meterse en el ardor
bajó una voz del cielo
que esta manera le habló

15) detente cura detente
detente cura por Dios
que ya puedes decir misa
y celebrar al Señor

O Incio II, 2, 270. María 53
m: 88f

61e

Louzarella, **Pedrafito do Cebreiro**
Maio 1979

1) El cura de San Francisco
de las ánimas pastor
se enamoró de una niña
dendes que la botizó

2) mentres que tuvo a sus padres
no la pudo lograr no
desque sus padres mueren
huerfánita se quedó

3) domingo por la mañana
se salió peinar al sol
con peines de plata fina
que de oro no los halló

4) { llegó por eilí el cura
{ llegó por eilí el traidor
{ la agarrara por la mano
{ y a su casa la llevó
{ la metera n'una sala
{ la más oscura que halló
{ y allí le dijo la misa
{ y allí le dijo el sermón
{ y allí le dijo la misa
{ también le dio comunión

5) cuando fue endtro día
la niña se falleció
ai veciños sacaime esta niña de casa
que en mi casa se murió

6) los que me debais dinero
non volo pediré no
los que no me lo debais
si volo agradezco yo

7) Unos cogen la niña
otros cogen el pendón
{ y el cura de atrevido
{ delante se caminó
{ en el medio del camino
{ un canchino encontró

8) confésem'osté campochino
confésem'osté por Dios
e darám'a penitencia
según la merezca yo

9) e roxarase ben un forno
meteraste naquil ardor
i aquel lume será pouco
outro me dará peor

10) detente cura detente
detente cura por Dios
que ya puedes decir misa
y celebrar al Señor

Courel VIII, 1, 310. Concepción 84
m: 159

61f

Cordeira, *Logares, A Fonsagrada*
Agosto 1980

1) El cura de San Francisco
de las ánemas tráidor
se anemoró de una niña
desde que la bautizó

2) mientras sus padres vivieron
no la pudo lograr no
desque sus padres murieron
huerfanita se quedó

3) y el día de San Francisco
se salió peinar al sol
con peine de oro en la maño
que de prata no lo halló

4) pasó por allí el mal cura
pasó por allí el tráidor
dame la mano Piepita
Piepita dame tu amor

5) Piepita como era joven
no la supo lograr no
<se echar(a) la mano al cuello>
{ la agarrara por la mano
{ y al caballo la subió
{ la llevó a su casa
{ y en su casa la metió
{ en una habitación oscura
{ que en su casa halló

A
B
C
C
D

61e,7,8. *cachino, campochino* 'capuchino'.
9. *roxarase* 'quentarase'.

6) y aló por la media noche
por Piepita llamó
le echara la mano al cuello
fría y muerta la encontró

7) vecinos los más cercanos
amigos que tengo yo
sacai este cuerpo de aquí
no digais de qué morió

A Fonsagrada VI, 2, 90. María 71
m: 47a

62a

Celavente, O Bolo
Febreiro 1981

1) El emperador de Roma
tiene una hija bastarda

2) cuatro duques la pretenden
y a todos los desechaba

3) y un día de gran calor
se asomó a una ventana

4) y andando tres segadores
segando trigo y cebada

5) se enemoró la señora
de aquel que en el medio andaba

6) la hoz traía de oro
la empuñadura de plata

7) luego lo mandó llamar
por uno de sus criadas

8) oiga usted buen segador
que mi señora lo llama

9) ni conozco a su señora
ni tampoco a quien me llama

10) yo me llamo Teresita
mi señora Doña Juana

11) oiga usted buen segador
quiere segar mi senara

12) su senara señora
en qué tierra fue sembrada

13) no está (e)n alto ni está en bajo
ni tampoco en tierra llana

14) está nun valle muy oscuro
debajo de mis enaguas

15) esta senara señora
para mi no fue sembrada

16) siéguela buen segador
si usté se atreve a segarla
Siéguela buen segador
le será a usted muy bien paga
gana más iusté nuna noche
que sus compañeros en una semana

17) diga usted buena señora
a qué hora he de empezarla

18) a las doce de la noche
cuando la luna alumbrara

- 19) luego mandó hacer la cama
por una de sus criadas
  - 20) le ponen siete colchones
docena y media de almohadas
  - 21) eso de la medianoche
la señora despertaba
  - 22) oiga usted buen segador
qué tal va con mi senara
  - 23) doce gavillas van hechas
para trece una me falta
  - 24) maldito sea el segador
que a las trece no llegara
  - 25) maldita sea la señora
que a las doce no se harta
  - 26) toma estos cien doblones
y este pañuelo de Holanda
  - 27) no digan tus compañeros
que no te salió bien paga
  - 28) al otro día a la mañana
las campanas repicaban
  - 29) quién se ha muerto quién se ha muerto
el segador de Doña Juana
  - 30) el emperador de Roma
tiene una hija bastarda
- Variantes:** 2 y a los cuatro; 5a la señora; 12 senarita; fue; 13a ni; 14a vallecito; 15a su senarita.

Viana VII, 2, 262. Gloria 56
m: adaptación 155
(cf. m: 8a1)

62b

Celavente, O Bolo
Febreiro 1981

- 1) Iel sereno de la noche
y el claro de la mañana
- 2) el emperador de Roma
tiene una hija bastarda
- 3) cuatro duques la pretenden
y a todos los desechaba
- 4) cuatro duques la pretenden
los cuatro reyes de España
- 5) andando tres segadores
segando trigo y cebada
- 6) se enamoró de uno de ellos
de aquel que en el medio andaba
- 7) luego lo mandó llamar
por una de sus criadas
- 8) oiga usted buen segador
que mi señora lo llama
- 9) ni conozco a su señora
ni tampoco a quien me llama

- 10) yo me llamo Teresita
mi señora doña Juana
- 11) mi señora es aquella
que está en aquella ventana
- 12) oiga usted buen segador
quiere segar mi senara
- 13) su senarita señora
en qué tierra está sembrada
- 14) ni está en altos ni está en bajos
ni tampoco en tierra llana
- 15) que está en un valle oscuro
debajo de mis enaguas
- 16) ya mandó hacer la cama
por una de sus criadas
- 17) le puso siete colchones
y una docena de almohadas
- 18) allá por la medianoche
la señora recordaba
- 19) qué tal va buen segador
qué tal va con mi senara
- 20) doce manaditas tengo
para trece una me falta
- 21) maldito sea el segador
que no se atreve a doblarlas
- 22) maldita sea la señora
que con doce no se hartara
- 23) notro día a la mañana
las campanas redoblaban
- 24) quién se ha muerto quién se ha muerto
el buen segador de Juana

Viana VII,1,325. Elisa 61
m: 155

62c

Celavente, O Bolo
Febreiro 1981

- 1) El emperador de Roma
tiene una hija bastarda
- 2) cuatro duques la pretenden
los cuatro reyes de España
- 3) y andando tres segadores
segando trigo y cebada
- 4) se anemora de uno de ellos
de aquel que en el medio andaba
- 5) la hoz traía de oro
la empuñadura de plata
- 6) la cinta de su sombrero
legua y media relumbraba
- 7) luego lo mandó llamar
por una propia criada
- 8) oiga usted buen segador
que mi señora lo llama

- 9) ni conozco a su señora
ni tampoco a quien me llama
- 10) yo me llamo Teresita
mi señora doña Juana
- 11) mi señora es aquella
que está en aquella ventana
- 12) oiga usted buen segador
quiere segar mi senara
- 13) la senara de usted
para mi no fue sembrada
- 14) séguela buen segador
si usted se atreve a segarla
- 15) la senara de usted
en qué tierra está sembrada
- 16) ni está en alto ni está en bajo
ni tampoco en tierra llana
- 17) está en un vallecito oscuro
debajo de mis enaguas
.....
- 18) y allá por la media noche
la señora recordaba
- 19) qué tal va buen segador
qué tal va con mi senara
- 20) doce manadas traigo hechas
para trece una me falta
- 21) maldito sea el segador
si no se atreve a doblarlas
- 22) maldita sea la señora
si a las trece no se hartara

Viana V.1.400. Luciana 74
m: adaptación 155
(cf. m: 8a²)

62d

Hermesinde
Febreiro 1981

- 1) La serena de la noche
ai la clara de la mañana
- 2) ¡el emperador de Roma
tiene una hija bastarda
- 3) condes y duques la piden
caballeros de gran fama
- 4) la niña como es discreta
ia todos los desengaña
- 5) unos que son* viejos
y otros que no tienen barba
- 6) y otros que no tienen pulso
ai para sostener la espada
- 7) gastaba pulseras de oro
empuñaduras de plata
- 8) como era 'n tiempo de verano
se asomara a una ventana

- 9) viera andar tres segadores
segando trigo y cebada**
- 10) se enamoró de uno d'ellos
el que mejor manojaba
- 11) oiga usted buen segador
que mi señora lo llama
- 12) no conozco a su señora
ni tampoco a quien me llama
- 13) a mí me llaman Teresa
a mi señora Doña Juana
...
sus senaras no las sé
mis senaras caballero
las traigo debajo de mis enaguas
*ya eran
**en una senara

A Mezquita VI.2.16. Serafina 76
m: 18

62e

Cuíñas, S. Xorxe, Ribeira de Piquín
Agosto 1980

- 1) Estándose la condesa
en su ventana de almendra
- 2) mirando a tres segadores
segando trigo y cebada
- 3) se anamoró de uno de ellos
aquel que mejor segaba
- 4) y lo mandó a llamar
por una de sus criadas
- 5) ven acá buen segador
que mi señora te llama
- 6) no conozco a su señora
ni tampoco a quien me llama
- 7) mi señora es aquella
que está en aquella ventana
- 8) dígame buen segador
por qué no siega cebada
- 9) sí señora que la siego
dónde la tiene sembrada
- 10) no la tengo en altos montes
ni tampoco en tierras llanas
- 11) que la tengo entre las piernas
con la braguita tapada

Meira XII.1.450. Manuel 50, Braulio 60
m: 28a

62e bis

Bres, Taramundi
Febreiro 1983

- En una mañana de agosto
había tres segadores
segando 'l trigo y cebada
4. una gran rica señora
se enamoró en uño dellos

- de aquel que mejor segaba
ella le mandó llamar
8. por una de sus criadas
venga aquí buen segador
que mi señora lo llama
no conozco a su señora
12. ni tampoco a quien me llama
mi señora es aquella
que está naquella ventana
se pusieron a la siega
- ...
16. cosa de la medianoche
la señora le pregunta
cómo va buen segador
cómo va con mi sembrada
20. vai mui ben miña señora
vai mui ben mellor me vaia
ya tengo siete mañizas
y ocho con la comenzada
24. si llegara usted a las nueve
tendría la paga doblada
a las nueve non señora
que no corta la gadaña
28. si no corta la gadaña
coge de la pedra y afila
afiala non señora
que é d'aceiro mui fina
32. e pode ser esbocada

Taramundi I,1,98. Manolín 67
falado

62f

Outeiro, Santa Cruz do Incio
Marzo 1981

- 1) /: El presidente de Europa :/
tiene una hija muy guapa
din din dale dale dale don don
tiene una hija muy guapa
- 2) /: el padre que ha de ser monja :/
y ella que ha de ser casada
din din dale dale dale don don
y ella que ha de ser casada
- 3) /: la rondan condes y duques :/
y a ella ningún le gustaba
din din dale dale dale don don
y a ella ningún le gustaba
- 4) /: solamente un segador :/
que por la calle paseaba
din din dale dale dale don don
que por la calle paseaba
- 5) /: segador qué siega usted :/
siega avena o cebada
din din dale dale dale don don
siega avena o cebada
- 6) sí la siego señorita
dónde la tiene sembrada
din din dale dale dale don don
dónde la tiene sembrada
- 7) /: ni la tengo en altos montes :/
ni la tengo en tierra llana
din din dale dale dale din don
ni la tengo en tierra llana

- 8) /: la tengo entre mis piernas :/
tapadita con las bragas
din din dale dale dale din don
tapadita con las bragas
- 9) /: el segador no era tonto :/
y a la cama la llevara
din din dale dale dale din don
y a la cama la llevara
- 10) /: allá por la media noche :/
siete viajes ya echaran
din din dale dale dale din don
siete viajes ya echaran
- 11) /: mañana por la mañana :/
las campanas repicaban
din din dale dale dale din don
las campanas repicaban
- 12) /: quién murió quién no murió :/
el segador de la Juana
din din dale dale dale din don
el segador de la Juana
- 13) /: no murió de mal amores :/
ni tampoco de costado
din din dale dale dale din don
ni tampoco de costado
- 14) /: que murió de purgaciones :/
que la Juana le ha echado
din din dale dale dale din don
que la Juana le ha echado

O Incio II,2,182. María 53
m: adaptación 158
(cf. m: 88f)

62g

Portocamba, Castro do Val
Marzo 1981

- 1) El conde de Archeduque
tiene una hija muy guapa
din din dale dale al don don
tiene una hija muy guapa
- 2) /: sus padres que ha de ser monja :/
y ella que ha de ser casada
din din dale dale al don don
y ella que ha de ser casada
- 3) /: la rondan condes y guapos :/
y ninguno le ha gustado
din din dale dale al don don
y ninguno le ha gostado
- 4) /: le gustaba un segador :/
un segador de cebada
din din dale dale al don don
un segador de cebada
- 5) /: dígame buen segador :/
sabrás usted segar cebada
din din dale dale al don don
sabrás usted segar cebada
- 6) /: sí señorita que sé :/
dónde la tiene sembrada
din din dale dale al don don
dónde la tiene sembrada

- 7) /: no la tengo en altos montes :/
ni tampoco en tierra llana
din din dale dale al don don
ni tampoco en tierra llana
- 8) /: la tengo en un callejón :/
tapadita con las bragas
din din dale dale al don don
tapadita con la enagua
- 9) /: el segador no fue tonto :/
mandó preparar la cama
din din dale dale al don don
mandó preparar la cama
- 10) /: al otro día siguiente :/
ya tocaban las campanas
din din dale dale al don don
ya tocaban las campanas
- 11) /: quién murió quién no murió :/
el segador de cebada
din din dale dale al don don
el segador de cebada
- 12) /: dejó jodida a una niña :/
se ha quedado sin gadaña
din din dale dale al don don
se ha quedado sin gadaña
- 13) /: (y) aquí termina la historia :/
del segador de cebada
din din dale dale al don don
del segador de cebada

Campobecerros II,1,401. Martín 51
m: 158a²

62h

Vilares, *Piquín*, *Ribeira de Piquín*
Febreiro 1981

- 1) El presidente de Europa
tiene una hija muy guapa
din din dale dale don don
tiene una hija muy guapa
- 2) /: sus padres que ha de ser monja :/
y ella que había ser casada
din din dale dale don don
y ella que ha de ser casada
- 3) fue por allí un segador
y ella ya le preguntaba
din din dale dale don don
y ella ya le preguntaba
- 4) /: dígame buen segador :/
si sabe segar cebada
din din dale dale don don
si sabe segar cebada
- 5) /: sí señora sí que sé :/
dónde la tiene sembrada
din din dale dale don don
dónde la tiene sembrada
- 6) no la tengo en altos montes
ni en barrancos ni cañadas
din din dale dale don don
ni en barrancos ni cañadas

- 7) /: que la tengo en mi jardín :/
tapadita con las ramas
din din dale dale don don
tapadita con las ramas
- 8) /: dígame buen segador :/
qué tal va con la senara
din din dale dale don don
qué tal va con la senara
- 9) /: a la mañana siguiente :/
murió el segador de Juana
din din dale dale don don
murió el segador de Juana
- 10) /: no murió de mal de amores :/
ni tampoco de tercianas
din din dale dale don don
ni tampoco de tercianas
- 11) que murió de purgaciones
que la Juana le pegara
din din dale dale don don
que la Juana le pegara

A Fonsagrada VII,2,67. Florencio 67
m: 158a¹

62i

Louzarela, Pedrafito do Cebreiro
Outubro 1978

- 1) /: El presidente de Auropa :/
tiene una hija muy guapa
din din dale dale dale don don
tiene una hija muy guapa
- 2) /: y la quieren meter monja :/
ella quiere ser casada
din din dale dale dale al don don
ella quiere ser casada
- 3) /: un día por la mañana :/
iun segador le pasaba
din din dale dale dale al don don
iun segador le pasaba
- 4) oig'östed buen segador
quiere segar mi cebada
sí sí dale dale dale al don don
quiere segar mi cebada
- 5) sí señora sí la siego
dónde la tiene sembrada
din din dale dale dale al don don
dónde la tiene sembrada
- 6) ni la tengo en altas tierras
ni tampoco en tierras llanas
din din dale dale dale al don don
ni tampoco en tierras llanas
- 7) /: que la tengo entre mis piernas :/
tapadita con las bragas
din din dale dale dale al don don
tapadita con mis bragas
- 8) /: allá por la media noche :/
cincuenta bésor le daba
din din dale dale dale al don don
cincuenta bésor le daba

- 9) /: otro día a la mañana :/
el segador da Xuana
din din dale dale dale al don don
el segador da Xuana
- 10) /: un día por la mañana :/
el segador la Xuana
din din dale dale dale al don don
el segador la Xuana
- 11) /: no morió de enfermidades :/
que morió del mal que le ha pegado *la la*
la tonta de la Xuana

Courel I,2,198. Carme 74
m: 158a³

62j

Hermisende
Febreiro 1981

El presidente de Europa
tiene una hija muy guapa
sus padres que ha de ser monja

4. ella que ha de ser casada
condes y duques la piden
caballeros de gran fama
condes y duques la piden
8. y ninguno le gustaba
que le gusta un segador
estaba a segar cebada
oiga usté buen segador
12. si sabe usté segar cebada
sí señora sí lo sé
dónde la tiene sembrada
no la tengo en altos montes
16. ni tampoco en tierra llana
que la tengo en un rincón
en el fondo de mi alma

A Mezquita VI,2,198. Carme 38

62k

Sa, Santa Cruz do Incio
Marzo 1981

- 1) El presidente de La Coruña
tiene una hija muy guapa
el la quiere meter monja
y ella quiere ser casada
- 2) la llevara a un convento
y allí la dejó encerrada
ni estoy alta ni estoy baja
ni estoy puesta en la ventana
- 3) venían tres segadores
que el del medio le gustaba
qué segades segadores
segás avena o cebada
- 4) pues segamos la cebada
que la tenemos comprada...

O Incio I,1,1. Alfredo 65
m: 78a

Liño e lá

63

Cerdedelo, Laza
Marzo 1981

O ghaiteiro de Torgolodiño
perdeu a ghaita na monda do liño
i a muller foill'a buscar
deixou o liño sin mondar

Campobecerras III,2,346. Modesta 55
m: 142

64

Agar, A Estrada
Marzo 1979

Este ano hai moito liño
casamentos qu'ha d'habere
hase de casa-la fame
coas ghanas de comere

A Estrada IV,1,307. Rafael 62
m: 104ii

65a

Laracha
Febreiro 1980

Atravesei o teu liño
dábame pola sintura
non sei s'é liño se é herba
/: bagaña non tén ningunha :/
Rapaza si vas...

Ponteceso I,1,41. Francisco 39
m: 111e

65b

Escourido, Covás, Viveiro
Xuño 1981

Dicen qu'o meu liño é bon
que me dá pola centura
non sei s'é liño s'é iherba
baghaña non tén ningunha

66

Déixam'ir que levo presa
que vou colle-lo meu liño
que mañá é día santo
(xa) falaremos un pouquiño

Viveiro VII,1,218. Asunción 84
m: 115a

67a

Suegos, Vicedo
Abril 1979

- 1) Dónde vés Maruxa
veño da verdura
qué rico repolo
tén o señor cura

65a. bagaña 'semente (do liño)'.

2) Maruxa Maruxa
corpo delicado
quén che puxo o nome
cascabel furado

3) dónde vés Maruxa
veño da montaña
de ve-lo meu liño
a ver si baghaña

4) dónde vés Maruxa
veño donde poido
do medio do liño
d'espelirle* o polvo
*sacarlle

Viveiro I,1,447. Dolores 48
m: 59
l: cf. 257

67b

Escourido, Covás, Viveiro
Xuño 1981

Pr'ónde vas María
vouche pró lindeiro
alinda-las cabras
a mailo carneiro

pr'ónde vas María
vouche prá montaña
que vou ve-lo liño
a ver si baghaña

Viveiro VII,1,367. Asunción 84
m: 62

68a

Sarreaus, Bande
Xaneiro 1981

Arrincal arrincadeiras
daille liñ' ós ripadores
ca agora vén eí o tempo
de falar cos meus amores

Bande IV,2,481. Carme 87
m: adaptación 72e

68b

Sordos, Bande
Xaneiro 1981

Arrighal arrighadoras
daille liño ós ripadores
qu'ahora vai vindo o tempo
de tomar outros amores

Bande III,2,451. Guillermina 72
m: 9

69a

Carnés, Vimianzo
Xaneiro 1979

Rapásiñah do meu tempo
rapai ese voso Soán

67a. *bagaña* 'bota a semente'.
68b. *arrigar* 'arrincar'.

eu rapein o meu antonte
doume dúas libras de lan

Camariñas I,2,445. Un veciño
(cf. m: 36a)

69b

Regüelle, Oliveira, Dumbria
Decembro 1980

Räpäsiñas d'hoxe tempo
rapai o voso Xoán
aquí Mérica rapouo
doulle sen libras de lan

Mazaricos VIII,2,86. Estrela 64
m: cf. 68b

69c

Vilar, Carnota
Outubro 1982

Rapasiñas de Vilar
rapai o voso Xoán
qu'este ano non hai liño
ha de valer ben a lan

Outes XI,1,242. María 93
m: 104n

70a

Vilares, Piquín, Ribeira de Piquín
Decembro 1979

- 1) /: Teño tres estriguiñas :/
teño que arrestelar
mira Pepe
teño que arrestelar
- 2) /: o restelo está romo :/
non quere arrestelar
mira Pepe
non quere arrestelar
- 3) /: o ferreiro que o fizo :/
heino de pasear
mira Pepe
heino de pasear
- 4) /: o ferreiro vai fóra :/
a ferreira tamén
mira Pepe
a ferreira tamén
- 5) /: van busca-los martelos :/
/: i as ferriñas tamén :/
- 6) /: i eu perdérache o pano :/
/: i as follas del tamén :/
- 7) eu perdín o xustillo
/: i o cordón del tamén :/

70a,1 *estriga* 'monlliño de liño polo restelo'; despois de arrestelado o liño queda *asedado* (suavizado).

2. *restelo* 'especie de pente con púas de ferro onde se limpa o liño'.

5. *ferríñas* 'ferros' (quizais os de face-las púas do restelo).

6. *follas* 'puntas, cabos' (?). Cf. 70b,4.

- 8) /: i eu perdérache as medias :/
/: i as liguiñas tamén :/
9) /: non os perderas nena :/
/: que eu non son almacén :/

A Fonsagrada I,1,468. Florencio 65
m: 8a⁴

70b

Vilares, *Piquín, Ribeira de Piquín*
Outubro 1979

- 1) /: Teño tres estriguiñas :/
teño qu'arrestelar
mira Pepe
teño qu'arrestelar
2) /: o restelo está romo :/
non quere arrestelar
mira Pepe
non quere arrestelar
3) /: o ferreiro qu'o fizo :/
heino de pasear
mira Pepe
heino de pasear
4) /: i eu perdérach'o pano :/
os rabos del tamén
mira Pepe
os rabos del tamén
5) /: eu perdín o xustillo :/
o cordón del tamén
mira Pepe
o cordón del tamén
6) /: i eu perdín as calcetas :/
i as zoquiñas tamén
mira Pepe
as zoquiñas tamén
7) /: non os perderas nena :/
que eu non son almacén
mira Pepe
que eu non son almacén

ILGA, IV,1,210. Florencio 65
m: 8a⁵

70c

Naraxa, *Vilabol, A Fonsagrada*
1968

O ferreiro vai fóra
i a ferreira tamén
van facer un clavo
non lles saliu ben
saliulles sin orellas
e sin rabo tamén

Escrito por un neno da escola

70d

Celavente, O Bolo
Febreiro 1981

- 1) /: *Io* ferreiro vai fóra :/
i a muller tamén
mira Pepe
i a muller tamén

- 2) /: estaban detrás da porta :/
i eu ben che sei con quen
mira Pepe
i eu ben che sei con quen
3) /: estaban mallando o ferro :/
e non lles saliu ben
mira Pepe
e non lles saliu ben
4) /: i eu queríach'un xustillo :/
i òn cordón tamén
mira Pepe
i un cordón tamén
5) /: i eu queríach'únhar medias :/
i ònhas ligas tamén
mira Pepe
i ònhas ligas tamén

Viana V,1,333. Luciana 74
m: 8a²

70e

Celavente, O Bolo
Febreiro 1981

- 1) /: *Io* ferreiro vai fóra :/
i a muller tamén
mira Pepe
i a muller tamén
2) /: estaba detrás da porta :/
i eu non che sei con quen
mira Pepe
i eu non che sei con quen
3) /: estaba mazando o liño :/
i eu estaba tamén
mira Pepe
i eu estaba tamén
4) /: maz'ò liño ben pronto :/
/: que che vén o belén :/

Viana V,1,41. Celia 51
m: adaptese 8a
(cf. m: 116c)

70f

Celavente, O Bolo
Febreiro 1981

- 1) /: *Io* ferreiro vai fóra :/
i a muller tamén
mira Pepe
i a muller tamén
2) /: estaba detrás da porta :/
i eu ben sei con quen
mira Pepe
i eu ben sei con quen
3) /: estaba mallando o ferro :/
e non lle saliu ben
mira Pepe
non lle saliu ben
estróupele estroupelear
que vén o tempo do liño mazar

Viana VII,2,443. Gloria 56
m: 8a¹

70g

Samartiño, O Bolo
Febreiro 1981

- 1) O ferreiro vai fóra
i a muller tamén
mira Pepe
i a muller tamén
- 2) /: estaba detrás da porta :/
i eu ben sei con quén
mira Pepe
i eu ben sei con quén
- 3) /: estaba mallando o ferro :/
non lle saliu ben
mira Pepe
non lle saliu ben

Viana VI,2,408. Varios veciños
m: 8a³

71a

Vilariño, *Roade, Sobrado dos Monxes*
Xaneiro 1980

Xa veu o tempo de tróupele tróupele
xa veu o tempo de troupelear
xa veu o tempo de maza-lo liño
xa veu o tempo de maza-lo pan
xa veu o tempo de tróupele tróupele
xa veu o tempo de troupelear
xa veu o tempo de maza-lo leite
xa veu o tempo do leite mazar

Sobrado IV,1,285. Veciños
m: 140b

71b

Cuíñas, *S. Xorxe, Ribeira de Piquín*
Agosto 1980

Tamos no tempo de tróupele tróupeles
tamos no tempo de troupelear
tamos no tempo de maza-lo liño
tamos no tempo do liño mazar

Meira XII,1,385. Braulio 60
m: 140a

71c

A Casiña, *Arcos de Furcos, Cuntis*
Marzo 1979

Est'é o tiempo de tróupele tróupele
est'é o tempo de troupelear
est'é o tempo de peta-lo liño
est'é o tempo do liño petar

A Estrada II,1,412. Virtudes 63
m: 140c

71d

Celavente, O Bolo
Febreiro 1981

Veu o tempo de maza-lo liño
veu o tempo do liño mazar
veu o tempo de estróupele estróupele
veu o tempo de estroupelear

Viana V,1,348. Luciana 74
m: 140d

72

Vilalonga, *Roade, Sobrado dos Monxes*
Xaneiro 1980

Hoxe tasquei o meu liño
hoxe o dei a fiar
e tamén vállal'o demo
se foi pouc'habilitar

Sobrado II,2,298. Pepa 79
m: 104k

73

Vilariño, *Roade, Sobrado dos Monxes*
Xaneiro 1980

Vou chama-las tascadoras
pra tasca-lo meu liño
coméronme sete bolos
sete libras de touciño

Sobrado V,2,418. Jesús 57
m: 64

74a

A Paínza, *Numide, Tordoia*
Decembro 1979

Tascadoras do meu liño
tascade ben se podeades
/: polo que quede no forno
vós non vos preiocupedes :/

Ordes II,1,190. Jesusa 48
m: 73

74b

O Arroio, *Parada, Ordes*
Outubro 1980

Tascadoras do meu liño
tascádeo ben si podeades
polo que queda no forno
nada non o oiredes (sic)

Ordes IX,1,351. Carmelita 52
m: 111d

75

Vilalonga, *Roade, Sobrado dos Monxes*
Xaneiro 1980

Este ano hai moito liño
e tamén ch'hai moit'aresta
tódolos que aquí veñen
cheiran ós mexos qu'apestan

Sobrado II,2,294. Pepa 79
m: 104k

72. **tascar** 'espadelar, golpear co tascón ou espadela o liño para que solte a aresta'.

75. **aresta** 'parte leñosa do liño que queda despois de mazalo'.

76

A Painza, *Numide, Tordoia*
Decembro 1979

En Santaia hai tascónse
en Paradas espadelas
na Pontragha hai boas nenas
e en Fosado hai ghana delas
na Pontragha hai boas nenas
e en Fonsad'a ghana delas

Ordes II,2,168. Jesusa 48
m: 73

77

Moredo, Palas de Rei
Decembro 1980

O cantar do abiño
'n cantare que nunca acaba
/: empeza co trailalila :/
i acaba co trailalala

Palas de Rei I,1,90. José 65
m: 98a

78

Erosa, Ada, Chantada
Novembro 1981

Indo por eiquí abaixo
fiando na miña roca
veu un paxariño pinto
cagoume na mazaroca

Chantada I,1,418. Benedicta 73
m: 27

79

Vila do Monte, *Roade, Sobrado dos Monxes*
Xaneiro 1980

Voume por aquí abaixo
fiando na miña roca
veu un paxaro voando
cagoume na mazaroca

Sobrado II,2,570. Antonio 71
m: 105

80a

Escourido, *Covás, Viveiro*
Xuño 1981

Miña mai de pequeniña
mandoume fiar na roca
veu un paxariño novo
cagoume na mazaroca

Viveiro VII,2,16. Asunción 84
m: 115a

80b

Pena, *Vale, Vicedo*
Abril 1979

Miña mai de pequeniña
mandoume fiar na roca
veu un paxariño novo
cagoume na mazaroca

Viveiro II,1,351. Froilán 74
m: 39a
(cf. I. 292)

81

Suegos, Vicedo
Abril 1979

Fía miña roca fía
qu'eu son boa fiadora
cada día fío un fío
cada mes unha mazorga

Viveiro I,1,422. María 68
(cf. m: 145g)

82

Meder, Salvaterra
Novembro 1980

Fiando fía que fía
fiando na miña roca
fiando fía que fía
fiando fai mazaroca

Baixo Miño III,2,68. Laura 59

83

Tolda, *Aguada, Carballedo*
Marzo 1981

Pandereta pandereta
te tengo de reventar
[: /: esas sonch'as mazarocas :/
qu'á noite ch'hei de fiar :/ :]

Chantada V,2,279. Sarita 67
m: 99

84a

Escourido, *Covás, Viveiro*
Abril 1979

Vente vindo vente vindo
qu'eu tamén me vou andando
que por non perde-lo tempo
pill'a roca e vou fiando

Viveiro IV,2,208. Asunción 82
m: 115a

84b

Ferreiras, *Noceda, As Nogais*
Xuño 1979

Vente vindo vente vindo
vente vindo vent'andando
/: por non perdere-lo tempo
coll'a roca e ven fiando :/

Courel XII,2,705. María de Freixo 63
m: 48b76. *tascóns, espadelas* 'instrumentos para maza-lo liño'.77. *abiño* 'operación de *abiñar*, xuntar dous fíos para torcelos'.81. *mazorca* 'mazaroca'.

84bis

Quintenla, *San Ourense, Serra de Outes*
Febreiro 1980

Hai unha fía en Vilar
hai outra fía en Piñeiro
para ir e vir á fía
alumíame Beleiro

Outes IV,2,400. Beleiro 76
m: 104y¹

85

Louzarela, Pedrafita do Cebreiro
Maio 1979

Ónde vas Maruxiña
a dónde vas polo chan
todos segando no trigo
e tu ca gaita* na mao
*roca

Courel X,1,555. Carmiña 64
m: 133a

86

Celavente, O Bolo
Febreiro 1981

I o teu liño está fiado
i o meu está sin fiar
i o teu liño está fiado
i o meu está tamén

Viana V,1,60. Celia 51
(cf. m: 116c)

87

Celavente, O Bolo
Febreiro 1981

O liño está fiado
temos qu'o blanquear
tamén temos qu'o asedar
e temos qu'o restrelar

Viana V,1,63. Celia 51
m: 116c

88

Louzarela, Pedrafita do Cebreiro
Decembro 1978

Sabeliña tecideira
tén o tear na Portela
/: i o aire que vén da braña
tod'ò fiado lle quebra :/

Courel VIII,1,450. Concepción 84
m: 109, 10g

89

Suegos, Vicedo
Abril 1979

Miña tía Manuela
tén o tear no sobrado
vén o vento pola porta
i escarólall'o fiado

Viveiro I,1,425. María 68
(cf. m: 145g)

90

A Mezquita
Febreiro 1981

Ai miña mai si quer que lle teza
pónam'o tear na porta da igreia

A Mezquita V,2,143. Visita 67
m: 145b

91

Leirado, Salvaterra
Novembro 1980

Miña nai é tecedeira
tén o tear na cociña
miña nai tece debaixo
e meu pai tece derriba
ai la la la

Baixo Miño 11,1,71. Pilar 70
m: 172

92

Celavente, O Bolo
Febreiro 1981

Miña mai é tecedeira
tén o tear na barriga
cando pasa a lanzadeira
golp'abaixo golp'arriba

Viana V,2,445. Luciana 74
m: 107

93

Mazaricos
Xaneiro 1979

..... tecedeira
si queres tomar a medida
tecedeiriña garrida
eí che vai a lanzadeira
/: por entr'as pernas arriba :/
ai la...
(Segundo Pedro, a copla é unha triada)

Mazaricos II,2,352. Veciños
m: 114

Xastres e costureiras**94**

Louzarela, Pedrafita do Cebreiro
Maio 1979

Miña mai de pequeniña
aprendeume a costureira
vén a auga e non me molla
vén o sol e non me queima

Courel VIII,1,480. Concepción 84
(cf. m: 109)

95

Vila da Igreia, *Cerceda*
Marzo 1981

Dios llo pagh'a miña naie*
que me puxo a costureira
/: vén a jaugha e non me molla
vén o sol e non me queima :/
*madre

Ordes VI,1,330. Delfina 68 e Rosa 64
m: 104w

87. asedar. Ver nota 77a,1.

89. escarolar 'enmarañar' (?).

- 96a**
Ferreiras, *Noxeda, A Nogais*
Xuño 1979
- Costureiriña bonita
ó palacio vai coser
/: na primeiriñ'escaleira
xa lle deron que facer :/
- Courel XII,2,575. María de Freixo 63
m: 65a
- 96b**
Pastoriza
Xaneiro 1980
- Costureiriña bonita
ó palacio vai coser
no primeiro corredor
xa lle deron que facer
- Meira IV,1,350. Filomena 79
m: 104r
- 96c**
Porto do Asno, *Roade, Sobrado dos Monxes*
Xaneiro 1980
- Costureiriña bonita
ó palacio vas cosere
no primeiro corredore
xa lle deron que facere
- Sobrado IV,2,265. Mili 58
m: III,94
- 96d**
Reguengo, *Petelos, Mos*
Xaneiro 1981
- Costureira das Baiñas
ó palacio vai coser
e de balde pon as liñas
e non lle deron que facer
- Rías Baixas V,1,117. Francisco 81
m: adaptación 72
- 97**
Vilanova, *Tortoreos, As Neves*
Novembro 1980
- Costureira das Baiñas
quén t'enseñou a costurar
as miñas habelidades
par'ò diñeiro ghañar
- Baixo Miño I,1,157. Generosa 80
m: 120
- 98**
Castrelo, *Moraima, Muxía*
Maio 1979
- Mira Maruxiña
remend'ò refaixo
que oavas roto
por riba e por baixo
por riba e por baixo
por baixo e por riba
- mira Maruxiña
remend'à mantilla
- Muxía III,2,590. Nemiñán 73
m: 119
- 99**
A Picota, *Mazaricos*
Maio 1979
- Para Cibes costureira
para Cibes costureira
para Cibes para Cibes
para Cibes qu'è ribeira
- Mazaricos V,1,93. Manuela 76
m: 102
- 100**
Asalo, *Santiago de Mens, Malpica*
Marzo 1980
- Costureiriña bonita
palñeira* gharbosa
na ihorta da costureira
hei de plantar unha rosã
*panilleiriña
- Ponteceso III,1,139. Asunción 75
m: 54
- 101a**
Leduzo, *Pazos, Ponteceso*
Marzo 1980
- O amor da costureira
era papel i mollouse
ahora costureiriña
o teu amor acabouse
- Ponteceso VI,1,293. Generosa
m: 104gg
- 101b**
S. *Martín de Suarna, A Fonsagrada*
Maio 1980
- O amor da costureira
era papel e mollouse
/: agora costureiriña :/
o teu amor acabouse
- A Fonsagrada III,1,427. Ester 62
m: 98a²
- 102a**
Quinta do Monte, *Roca, Esgos*
Decembro 1980
- Xastre quéroch' un recado
e mais non é de costura
que che quero perghuntar
s'ò mal de amores tén cura
- Castro Caldelas II,1,265. Generosa 80
m: 15b
- 102b**
Asalo, *Santiago de Mens, Malpica*
Marzo 1980
- Xastre quéroch' un recado
a mais non é de costura

que che quero preguntar
si o mal de amores tén cura

Ponteceso III,1,5. Asunción 75
m: 54

103

A Picota, **Mazaricos**
Maio 1979

Costureiriña leal
costureiriña leal
eu por ti cosín a vida
en la punta dun puñal

Mazaricos V,1,140. Manuela 76
m: 102

104a

Vilariño, **Roade, Sobrado dos Monxes**
Xaneiro 1980

Tod'à miña vida anduven
tras dunha costureiriña
ähora quedei sin ela
com'à ñaghulla que tiña

Sobrado IV,1,273. Nieves 75
m: 90a³

104b

Asalo, **Santiago de Mens, Malpica**
Marzo 1980

Tod'à miña vida anduven
tras dunha costureiriña
äghora quedei sin ela
como unha aghulla sin liña

Ponteceso III,1,172. Asunción 75
m: 54

104c

Vila da Iglesia, **Cerceda**
Marzo 1981

Tod'à miña vida anduven
tras dunha costureiriña
/: e äghora quedei sin ela
coma ñaghulla sin liña :/

Ordes VI,1,335. Delfina 68, Rosa 64
m: 104w

105

Queis, **Santa Cruz de Montaos, Ordes**
Decembro 1979

O meu amor é un xastre
eu son unha costureira
sei qu'o demo nos xuntoe
a raz'a maila caseira

Ordes I,1,466. Concepción 52
m: 58b

106a

Sabrexo, As Cruces
Abril 1980

/: Unha pera dúas peras
non tiña máis a pereira :/
unha pera fixo o xastre
no amor da costureira

As Cruces I,2,9. Oliva 49
m: 74b

106b

S. Martín de Suarna, A Fonsagrada
Maio 1980

Unha pera dúas peras
non tiña máis a pereira
unha pera fixo o xastre
ñà salú da costureira
ai la rai la la rai la la
ai lai lai la ra la la
lai la rai la la la la

A Fonsagrada III,1,394. Benjamín 66
m: 104v²

106c

Barca, **Leirado, Salvaterra**
Novembro 1980

/: Unha pera dúas peras
son as que tén a pereira :/
/: unha pera fixo o xastre
a conta da costureira :/

Baixo Miño III,1,139. Pepe 74
m: 96a

107a

Añobres, **Moraimo, Muxía**
Maio 1979

Costureiriña bunitä
ã túä äghullä picoume
e ti como es bunitiña
ã picadä consoloume
ã picadä consoloume
ai la...

Muxía III,1,336. Delfina 48, Elisa 52
m: 68d

107b

Ragüelle, **Olveira, Dumbría**
Decembro 1980

Costureiriña bonita
a túä agullä picoume
como eres bonitiña
ã picada consoloume

Mazaricos VIII,1,308. Estrela 64
m: 103b²

105. a raza. Aquí 'o oficio (da agulla)'; a caseira. Festivamente 'o matrimonio'.

108a

Mazaricos
Xaneiro 1979

/: Costureiriña garrida :/
os teus ollos me namoran
non podo ghana-la vida
ai la la...

Mazaricos II,2,497. Veciños
m: 104i

108b

Bazar, Santa Comba
Febreiro 1980

Costureiriña gharrida
a túa aghulla picoume
non podo ghana-la vida

Santa Comba I,2,93. Pastor 58
m: 103b¹

108c

A Picota, Mazaricos
Maio 1979

Costureiriña gharrida
os teus ollos me namoran
non podo ghana-la vida
non podo ghana-la vida

Mazaricos V,1,374. María 36
m: 68c

109a

Vilar, San Mamede, Carnota
Xaneiro 1981

Costureiriña bonita
dáme das túas aghullas
qu'eu che darei alfileres
/: para prenda-las costuras :/
ai la la la ai la la la

Outes VI,1,201. María 48
m: 111c

109b

A Grela, Parada, Ordes
Outubro 1980

Costureiriña bonita
dáme das túas aghullas
que ch'hei dar un alfiler
para prenda-las costuras

Ordes VIII,2,460. Esclavitud 80
m: 45

109c

O Arroio, Parada, Ordes
Outubro 1980

Costureiriña bonita
dáme das túas agullas
heiche de dar un alfiler
para face-las costuras

Ordes IX,1,388. Carmelita 52
m: 111d

110

Xunqueira de Espadanedo
Decembro 1980

Costureiriña bonita
dáme a cinta do teu pelo
qu'a miña vai en Castilla
no sombreiro de Don Pedro

Castro Caldejas IV,1,21. Adelaida 62
m: 104i

111

O Pindo, Carnota
Xaneiro 1981

/: Costureiriña bonita :/
dáme de beber e bebo
do viño da túa pipa

Outes X,2,184. Rita 76
m: 88c

112a

Xunqueira de Espadanedo
Decembro 1980

Costureiriña bonita
dáme unha agulla de prata
para sacar una espina
del corazón que me mata

Castro Caldejas IV,1,14. Adelaida 62
m: 104i

112b

Sadrarín, San Xorxe, Ribeira de Piquín
Agosto 1980

Costureiriña bonita
dáme una aguja de prata
para quitar una espina
nel corazón que me mata

Meira XIV,2,319. Elena 67
(cf. m: 20c)

112c

Asalo, Santiago de Mens, Malpica
Marzo 1980

Costureiriña bonita
dáme unha aghulla de prata
para quitar unha espiña
do corazón que me mata

Ponteceso III,1,141. Asunción 75
m: 54

112d

Vilariño, Roade, Sobrado dos Monxes
Xaneiro 1980

Costureiriña bonita
préstame unha aghulla de prata
para sacar unha espiña
do corazón que me mata

Sobrado III,2,253. Estrela 43
m: 104o

112e

Santa Cruz, *Grou, Lobeira*
Decembro 1980

Costureiriña bonita
co'esa aghullina de prata
tírame unha espiña
do corazón que me mata

Bande, II,1,107. Benita 74
m: 41

112f

Santaia de Moar, Frades
Outubro 1980

Costureiriña bonita
dám'unh'agulla de prata
para quitar unha espiña
do curazón que me mata

Ordes VII,2,349. Ricardo 52
m: 104jj

112g

A Grela, *Parada, Ordes*
Outubro 1980

Costureiriña bonita
dám'unha agulla de prata
para quitar unha espiña
do corazón que me mata

Ordes VIII,2,462. Esclavitud 80
m: 45

112h

O Arroio, *Parada, Ordes*
Outubro 1980

Costureiriña bonita
dám'unha agulla de prata
heiche de dar un alfiler
do corazón que me mata

Ordes IX,1,382. Carmelita 52
m: 104g⁷

112i

Marantes, Santiago de Compostela
Xaneiro 1981

Costureira bonitiña
dám'unha aghulla de prata
para sacar unha espiña
do corazón que me mata

Santiago I,1,152. M.ª Carme 75
m: 10c

113a

Louzarela, Pedrafita do Cebreiro
Maio 1979

Costureiras non as quero
se mas dan guindo con elas
tódolos majos da calle
dormen á noite con elas

Courel IX,2,355. José 72

113b

Buciños, Carballedo
Marzo 1981

Costureira non a quero
si mas dan tiro con elas
quero unha tecedeiriña
pra poder dormir con ela

Chantada IV,1,345. Carme 77
m: 60b

113c

Moredo, Palas de Rei
Decembro 1980

Costureira non a quero
se ma dan tiro con ela
cantos pillos hai na calle
de noite dormen con ela

Palas de Rei I,1,272. Julia 48
m: 58a

113d

Vilariño, *Roade, Sobrado dos Monxes*
Xaneiro 1980

Costureira non a quero
se ma dan ríome dela
/: cantos pillos hai na calle
dormen na cama con ela :/

Sobrado V,2,433. Jesús 57
m: 88d

113e

O Arroio, *Parada, Ordes*
Outubro 1980

Costureira non a quero
se ma dan ríome dela
canto can e ghato hai
durmen na cama con ela

Ordes IX,1,380. Carmelita 52
m: 29

113f

Marantes, Santiago de Compostela
Xaneiro 1981

Costureira non a quero
que se non ríome dela
canto arpeu hai no mundo
durme na cama con ela

Santiago I,1,148. M.ª Carme 75
m: 10c

114

Vilares, *Piquín, Ribeira de Piquín*
Febreiro 1981

Amor xastre non o quero
que non me tén conveniencia
dorme moitas noites fóra
i eu teño pouca pacencia

A Fonsagrada VII,2,137. Florencio 67
(cf. m: 3)113f. arpeu 'pillo' (¿É o masculino de *arpía*?).

115

Soutelo, *San Xorxe, Ribeira de Piquíu*
Agosto 1980

Mellor quero ser pereira
e da-las peras maduras
que non ser muller dun xastre
que non tén se non agullas

Meira X,2,350. Elena 72
(cf. m: 151)

116a

Esgueba, *Roade, Sobrado dos Monxes*
Xaneiro 1980

Costureira costureira
té-las pernas esfoladas
de subir polas paredes
e baixar polas ventanas

Sobrado I,2,233. Flérida 55
m: 104g⁵

116b

Porto de Salgueiro, *Brañas, Toques*
Xaneiro 1980

Os rapaciños d'agora
teñen as pernas 'sfoladas
de sobir polas paredes
i a baixar polas ventanas

Sobrado V,1,461. Ramona 79
(cf. m: 147)

117a

Santaia de Moar, Frades
Outubro 1980

Custureira non a quero
que n-a quixo meu irmao
que tén as pernas tulleitas
d'estar a carón do chaue

Ordes VII,2,344. Ricardo 52
m: 104jj

117b

Folgueiro, *Suegos, Vicedo*
Abril 1979

O amor da costureira
non o queiras meu irmau
que tén as pernas partidas
de estar sentada no chau

Viveiro V,1,245. Antonia 68
m: 70

117c

Quintenla, *San Ourense, Serra de Outes*
Febreiro 1980

Costureira non a quero
non a quiras meu irmán
que está tullida das pernas
d'andar arrastro do chan

Outes IV,2,301. Beleiro 76
m: 104y¹

117d

Pedrafigueira, *Santa Columba, Carnota*
Xaneiro 1981

Costureira non a quiras
non a quiras meu irmán
qu'está tulleita das pernas
d'andar arrastro do chan

Outes VII,1,260. Benita 71
(cf. m: 79a)

117e

Mazaricos
Xaneiro 1979

Costureira non a quiras
non a quiras meu irmán
que tén as pernas tullidas
d'andar arrastro do chan
ai la la la ai la la
ai la la la ai la la la

Mazaricos II,2,501. Veciños
m: 104i

117f

Ragüelle, *Olveira, Dumbría*
Decembro 1980

Amores da costureira
non as queiras meu irmán
que tén as pernas tulleitas
d'andar arrastro do chan

Mazaricos VIII,1,306. Estrela 64
m: 104z²

118a

Vilariño, *Roade, Sobrado dos Monxes*
Xaneiro 1980

Costureiriña bonita
dónde té-la túa cama
no poleiro da galiña
cunha presiña de palla

Sobrado V,2,306. Jesús 57
m: 52

118b

Esgueba, *Roade, Sobrado dos Monxes*
Xaneiro 1980

Costureiriña bonita
donde té-la túa cama
no puleiro das galiñas
nunha tresiña de palla

Sobrado I,2,237. Flérida 55
m: 104g⁵

118c

Vilariño, *Roade, Sobrado dos Monxes*
Xaneiro 1980

Costureiriña bonita
dime dónde te-la cama
téñoa na capoeira das galiñas
cunha presiña de palla

Sobrado III,2,247. Estrela 43
m: 104o

118d

Porto do Asno, *Roade*, **Sobrado dos Monxes**
Xaneiro 1980

Costureiriña bonita
donde té-la túa cama
no puleiro das galiñas
i é unha presiña de palla

Sobrado IV,2,270. Mili 58
m: III,94

118e

Santa Cruz, *Grou*, **Lobeira**
Decembro 1980

Costureiriña bonita
ónde té-la túa cama
no poleiriño das pitas
cunha presiña de palla

Bande II,1,102. Benita 74
m: 41

118f

Sabrexo, **As Cruces**
Abril 1980

Costureiriña bonita
ónde fas a túa cama
no puleiro das ghaliñas
nunha mandiña de palla

As Cruces I,1,323. Presentación 78
m: 74a

118g

Sabrexo, **As Cruces**
Abril 1980

Costureiriña bonita
donde té-la túa cama
no poleiro das ghaliñas
nunha mandiña de palla

As Cruces I,2,41. Oliva 49
m: 74b

118h

Buciños, **Carballedo**
Marzo 1981

Costureiriña bonita
íonde té-la túa cama
no puleiro das galiñas
cunha presiña de palla

Chantada IV,1,339. Carne 77
m: 60b

119a

Sa, **Santa Cruz do Incio**
Marzo 1981

Costureiriña bonita
dónde perdich' o dedal
naquela casiña branca
en raias de Portugal

O Incio I,1,292. Julia 78

119b

Sordos, **Bande**
Xaneiro 1981

Costureiriña bonita
ónde perdich' o dedal
naquiles campiños verdes
na raia de Portugal

Bande V,1,415. Guillermina 72
m: 42

119c

Portocamba, **Castrelo do Val**
Marzo 1981

Costureiriña bonita
tu perdíche-lo dedal
na serra de Vilaseco
camiño de Portugal

Campobecerras II,2,107. Martín 51
m: 86a

120a

Louzarela, **Pedrafita do Cebreiro**
Maio 1979

Costureira melindrosa
dónde déixa-lo melindro
queda pichado nã hucha
pra poñer ó domingo

Courel IX,2,340. José 72

120b

Ponte de S. *Xorxe*, **Ribeira de Piquín**
Agosto 1980

Costureira melindrosa
dónde che vai o melindro
téño gardado na hucha
pra poñelo o domingo

Meira IX,2,48. Pilar 65
m: 88g

120c

Outariz, *Santalla*, **Ribeira de Piquín**
Agosto 1980

Costureira melindrosa
íonde deixach' o melindro
déixoo na hucha pechado
pró puñer outro domingo

Meira VIII,1,455. Hermenegilda 75
m: 46

120d

Sabrexo, **As Cruces**
Abril 1980

Costureiriña bonita
ónde té os teus melindros
no estoxiño da hucha
no cestiño dos romendos

As Cruces I,1,317. Presentación 78
m: 74a

120d. melindro 'roupa das festas'; estoxo 'estuche, depósito'.

121

Vilalonga, *Roade, Sobrado dos Monxes*
Xaneiro 1980

Ai a costureiriña
tamén era do píu píu
que estaba morta de fame
a mais morría de frío

Sobrado II,2,310. Pepa 79
m: 104k

122a

Outariz, *Santalla, Ribeira de Piquín*
Agosto 1980

Pasei a ponte de Lugo
paseina nunha carreira
iba atrás dunha lebre
salúm'unha costureira

Meira VIII,1,460. Carme 65
m: 46

122b

Porto do Asno, *Roade, Sobrado dos Monxes*
Xaneiro 1980

Pasei a ponte da vila
paseina nunha carreira
paseina tras dunha lebre
saleu unha costureira

Sobrado IV,2,261. Mili 58
m: III,94

123a

Pastoriza
Xaneiro 1980

Se supéra-lo que eu vin
na feira de Monterroso
vintacinco costureiras
d'a cabalo dun raposo

Meria IV,1,414. Filomena 79
m: 104r

123b

S. Ourense, Serra de Outes
Xaneiro 1979

Ai si viras o qu'eu vin
na feira de Monterroso
vintecinco xastres xuntos
a cabalo dun raposo

Outes III,1,265. Manola 58
m: 104g¹

124

Escourido, *Covás, Viveiro*
Xuño 1981

Si tu viras o qu'eu vin
domingo vindo da misa
vintacinco costureiras
cosendo nunha camisa

Viveiro VII,2,80. Asunción 84
m: 115a

125

Moredo, Palas de Rei
Decembro 1980

Costureira non a queres
tampouco cha non han dar
es fillo de rapacolos
solteiriño has de quedar

Palas de Rei I,1,277. Julia 48
m: 58a

126

S. Martín de Suarna, A Fonsagrada
Maio 1980

Costureiriña guapiña
eu non a quixera ser
/: fai com'á pera madura :/
todos a queren comer

A Fonsagrada III,1,424. Ester 62
m: 98a²

127a

Guindibó de Abaixo, *Santa Cruz de Montaos, Ordes*
Decembro 1979

Ai mala xesta varredeira
veña polas costureiras
que comeron as amoras
e secaron as silveiras

Ordes I,2,250. Carme 85
m: 88e

127b

Pena, Vale, Vicedo
Abril 1979

Mala xesta varredoira
veña polas costureiras
que comeron as amoras
e secaron as silveiras

Viveiro II,1,369. Froilán 74
(cf. m: 39a)

128

Añobres, *Moraimo, Muxía*
Maio 1979

O demo das costureiras
que iandan pulas aldeïas
tan ghordas comã demonios
co pan das casas alleïas
co pan das casas alleïas
ai la...

Muxía III,1,349. Delfina 48, Elisa 52
m: 68d

129a

Esqueba, *Roade, Sobrado dos Monxes*
Xaneiro 1980

Costureira remendona
din que non com'un touciño
inda come un porco enteiro
dendes do rabo ó fouciño

Sobrado I,2,240. Flérida 55
m: 104g⁵

129b

Rosende, *Tameiga, Petelos*
Xaneiro 1981

Costureira é boa moza
tamén lle... o touciño
inda come un porco enteiro
desde o rabo hasta o fociño

Rías Baixas V,1,312. Avelina 85
m: 115c

130

Vila da Iglesia, *Cerceda*
Marzo 1981

Tódalas costureiriñas
son amighas da conversa
/: o que vaia pr'ònda íelas
escusa de levar presa :/

Ordes VI,1,342. Delfina 68, Rosa 64
m: 104w

131

Mazaricos
Xaneiro 1979

Te tienes por buena moza
y por buena costurera
de los cuernos de la luna
me vas hacer 'na montera

Mazaricos II,2,346. Veciños
m: 114

132

Louzarela, Pedrafita do Cebreiro
Maio 1979

Sete xastres fain un home
catorce fain un testigo
vintecinco se xuntaron
pra firmar un recibo

Coutrel IX,2,365. José 72

133

Celavente, O Bolo
Febreiro 1981

- 1) Tres varas e cuarta
pra facer un traxe
e o raio do xastre
non lle deu trespase
/: ai si non lle deu trespase :/
- 2) pra facer un traxe
tres varas e cuarta
e o raio do xastre
dice qu'inda falta
/: ai si dice qu'inda falta :/
- 3) fíxoll'a chaqueta
com'á dun torero
i o raio do xastre
levárach'o demo
/: ai si levárach'o demo :/

Viana V,2,410. Luciana 74
m: 97a⁴

134

Lebosandaus, *O Baño, Bande*
Xaneiro 1981

- 1) *Iacolá ienriba*
en Pena Maiore
hai un sastre coxo *cáscall'ali*
moi ghabador *i eso sí*
- 2) ándase ghabando
que cose moi *benhe*
en sete parroquias *cáscall'ali*
non cose pra ninguién*he i eso sí*
- 3) chamouno *io* cura
fixoll'unha ghorra
tres várar de pana *cáscall'ali*
derramoulla toda *i eso sí*
- 4) fíxoll'un chaleco
chaleco de pana
os sítior dos brazos *cáscall'ali*
deixóullor cerrados *eso sí*

Bande VI,1,277. Clarita 73
m: 92

135

Carnés, Vimianzo
Xaneiro 1979

- 1) Boa terra é Baíñas
boa terra *ié* Baíñas
áí hai uns xastres bos
que cosen e botan liñas
- 2) eu de xastre compañeiros
pra desir non o entendo
solo qu'áí un home vello
colocóuchem'un remendo
- 3) despois vén unhã mullere
e eu non era aboghado
e preguntoume por Dios
que lle tapas'un furado
- 4) ai eu vin un furadiño
como'on furado da pulla
quixen taparl'o furado
pero eu perder'a aghulla
- 5) mirá qu'hai unha tristesa
nä maneirã de cantare
cand'un home con sinco sentidos
non tén aghulla de mareare
- 6) a dempois saliu un
porqu'aquel foi o primeiro
botouse rindo pra min
tiroliro meu ghaiteiro
- 7) eu lovãntem'a cabeza
e mireinlle car'ò seu
e díxenll'a aquel homiño
a ghaita téñoa *ie*u
- 8) e viñeron as mulleres
unha daquí i outra dalí
todas pra que llo tocasse
io meu pobre pirolíe

133,1. **trespase**. Scil.: cortou tan escaso o traxe (porque roubaba tea) que as pezas do corte non traspasaban (montaban).135,4. **pulla**. Ignoramos que é. Tal vez un bicho ou verme.

9) eu quixen marchar á casa
acordeime de mous pais
si queredes bailar solas
porqu'o meu non toca mais

Camariñas I,2,544. Un veciño
m: 101b

O Pan: O Muíño

136

Laracha
Febreiro 1980

Ia miña muliña
cando vai pró muíño
ai vai enfariñada
cheiña de frío
cheiña de frío
tamén de xiada
ai a miña burriña
sempre vai cargada

Ponteceso I,1,99. Francisco 39
m: 131

137a

Ragüelle, *Olveira, Dumbria*
Decembro 1980

O muíño moi e moi
non bota a fariña fóra
o ladrón do muiñeiro
sab'un cantar que namora

Mazaricos VIII,1,336. Estrela 64
m: 103b²

137b

A Picota, *Mazaricos*
Maio 1979

/ O muíño moi e moi /
tén silveiras para fóra
ío fillo do muiñeiro
tén un cantar que namora
tén un cantar que namora
o muíño moi e moi
(2, 3, 4, 4, 1)

Mazaricos IV,1,445. Dosinda 48
m: 68e

137c

Sarreaus, *Bande*
Xaneiro 1981

/: Io muíño moie moie
bóta ia fariña fóra :/
i ar meniñar do muiñeiro
tén un cantar que namora

Bande V,1,244. Carme 55
m: 72d

138a

A Casiña, *Arcos de Furcos, Cuntis*
Abril 1979

O muíño troula troula
a agua faino troulare
ai a filla de miña soghra
rabea por se casare

A Estrada IV,2,380. Manuela 65
m: 104b

138b

Fontenlo, *Codeseda, A Estrada*
Febreiro 1981

O muíño troula troula
se troula deixa troulare
o fillo do muiñeiro
rabea por se casare

A Estrada VI,1,395. Carme 67
m: 79b

138c

Santaia de Moar, Frades
Outubro 1980

U muíño troula troula
a aghua faino troulare
/: as fillas do muiñeiro
rabean por se casare :/

Ordes VII,2,36. María 48
m: 72e

138d

Folgueiro, *Suegos, Vicedo*
Abril 1979

O muíño foula foula
o vento lle fai foular
a filla do muiñeiro
rabea por se casar

Viveiro V,1,150. Antonia 68
m: 70

138e

Maroxo, Arzúa
Maio 1979

O muíño traina traina
e a augha faino trainare
e as mociñas de Maroxo
rabean por se casare

Arzúa I,1,26. Antonia 49
m: 104a

138f

Marantes, Santiago de Compostela
Xaneiro 1981

O muíño troula troula
nunca s'enche de troular
a filla do muiñeiro
rabea por se casar

Santiago I,1,194. M.ª Carme 75
m: 90

9. mous 'meus' (con labialización esporádica de e).

138d. foula. Voz onomatopéica que imita o ruído do muíño.

138g

Sa, **Santa Cruz do Incio**
Marzo 1981

I o muíño pica pica
i a agua faino picar*
i as rapazas deste pueblo
rabeán por se casar
*trainar

O Incio I,1,333. Julia 78

138h

Fontenlo, **Codeseda, A Estrada**
Febreiro 1981

O muíño moie e moie
se moie deixa moere
o fillo do muiñeiro
rabea por me collere

A Estrada VI,1,385. Carme 67
m: 79b

139

Sarreaus, **Bande**
Xaneiro 1981

Io muíño traila traila
ieu ben o sinto trailare
i ar meniñar do muiñeiro
tamén as sinto cantare

Bande V,1,249. Carme 55
m: 72d

140

Xurbal, **Negradas, Vicedo**
Abril 1979

O muíño foula foula
o vento lle fai a moa
a filla da muiñeira
tén un andar que namora

Viveiro III,2,353. Antonia 60
(cf. m: 80b)

141

Vilariño, **Chacín, Mazaricos**
Maio 1979

Dous muíños a moer
un anda e ioutro desanda
así fai o ben-querere

Mazaricos V,1,626. María 82
m: 68a

142

As Carreiras, **Parada de Ventosa, Muíños**
Decembro 1980

O muíño da Laxiña
anda tod'à noit'en vau
cornalléiror de Parada
vín dell'achegha-lo ghrau

Bande III,1,164. Maruxa 45
m: 50

143a

S. **Ourense, Serra de Outes**
Xaneiro 1979

O muíño de meu sogro
eu ben lle sei o tempero
cando está alto baixalo
cando está baixo erguelo
ai o le lo...

Outes III,1,448. Manola 58
m: 104g¹

143b

Pedrafigueira, **Sta. Columba, Carnota**
Xaneiro 1981

O muíño de meu sogro
séichelle ben o tempero
cando está alto baixalo
cando está baixado erghelo

Outes VIII,2,146. Benita 71
(cf. m: 79a)

143c

A Casiña, **Arcos de Furcos, Cuntis**
Abril 1979

Ó muíño de meu pai
eu ben lle sei o tempero
cando 'stá alto baixalo
cando 'stá baixo erghelo

A Estrada IV,2,375. Manuela 65
m: 104b

143d

Leirado, Salvaterra
Novembro 1980

Ó muíño de teu pai
eu ben lle sei o tempero
cando 'stá alto baixarlle
cando 'stá baixo erghelo

Baixo Miño II,1,146. Pilar 70
m: 96b

144

Quintenla, **San Ourense, Serra de Outes**
Febreiro 1980

María foi ó muíño
moer un saco de pan
e no medio do camiño
encontrou o seu visiño
tamén era un bo larpán

Outes IV,2,240. Beiro 76
m: 104y¹

145a

A Paínza, **Numide, Tordoia**
Decembro 1979

O moíño de Soutelo
moe trigho e moe centeue
tamén moe millo miúdo
que lle corre a ollo cheue

Ordes II,2,132. Jesusa 48
m: 73

142. en vau 'sen que lle caia gran' (cast. *en vano*).

145b

Quintenla, *San Ourense, Serra de Outes*
Febreiro 1980

O muíño de meu pai
moie trigho e moi senteio
tamén moi millo miúdo
que lle corr'a ollo cheio
ai la la ai la ra...

Outes IV,2,243. Beleiro 76
m: 104y¹

146a

S. Martín de Suarna, A Fonsagrada
Maio 1980

No muíño onde* eu moio
tamén moi unha señora
bótall'o grau queridiña
bótall'o grau que o moia
*que

A Fonsagrada III,1,169. Benjamín 66
(cf. m: 34)

146b

O Arroio, *Parada, Ordes*
Outubro 1980

No muíño que eu moio
tamén moi unha señora
/: bótalle ghrau queridiña*
bótalle ghrau que non roia :/
*señoriña

Ordes IX,1,453. Carmelita 2
m: 104y²

146c

A Paínza, *Numide, Tordoia*
Decembro 1979

O moíño moie moie
bota fariña en roda
bótalle ghrao Manueliño
bótalle grao que non roia

Ordes II,2,122. Jesusa 48
m: 73

147a

Escourido, *Covás, Viveiro*
Xuño 1981

Dios cho paghe churrusqueira
téñocho que aghradecer
cando vou ó teu muíño
siempre me deixas moere

Viveiro IV,2,200. Asunción 81
m: 115a

147b

Ragüelle, *Olveira, Dumbría*
Decembro 1980

Dios cho paghe churrusqueira
téñocho d'agradesere
cando vou ó teu muíño
siempre me deisas moere

Mazaricos VIII,1,340. Estrela 64
m: 104z²

147c

Bazar, Santa Comba
Xullo 1980

María a miña María
muito ben t'hei de querere
cando vou ó teu muíño
/: siempre me deixas moere :/
ai le le la ai le lo la

Santa Comba I,2,420. Pastor 58
m: 110

148a

Pereda, Candín
Xuño 1980

Molineira molineira
molineira trilladora
trilleich'a cama da palla
ónd'has de dormir agora
molineira molineira
molineira trilladora

Ancares IV,1,152. Jaime 87
m: 149b

148b

Valouta, *Suárbol, Candín*
Xuño 1980

Moliñeira trilla trilla
moliñeira trilladora
trillach'a palla da cama
i ónd'hemos dormir agora

149

Moliñeira trilla trilla
moliñeira trillarás
moliñeira 'stás preñada
moliñeira parirás

Ancares V,1,24. Carme 52
m: 149c

150

Quintenla, *San Ourense, Serra de Outes*
Febreiro 1980

A muiñeira troula troula
a muiñeira troulará
a muiñeira está borracha
o muiñeiro borracho está

Outes IV,2,226. Beleiro 76
m: 140e

151a

Suegos, Vicedo
Abril 1979

A muiñeira íe media meigha
e o muiñeiro é meigho enteiro
e a criada e media ladra
que non lle deixa da fariña nada

Viveiro IV,1,340. María 68
m: 145g

151b

Outariz, *Santalla, Ribeira de Piquín*
Agosto 1980

A muiñeira é medio meiga
i o qu'a toqu' é meigo enteiro
i o criado ladrón probado
i o meu fol...
la la...

Meira VIII,1,319. Hérmenegilda 75
m: 152

151c

Outeiro, *O Incio*
Marzo 1981

REFRÁN:

Fun ó muíño fun que non iba
non me vou sin a miña fariña
fun ó muíño fun que no fora
non me vou sin a fariña toda

Fun ó muíño da Xesteira
i a muiñeira media meiga
fun ó muíño da Xesteira
i o muiñeiro meigo enteiro
i a criada 'scomulgada
i a miña bestia vai baleira

O Incio II,1,173. María 53
m: 148

152a

A Casiña, *Arcos de Fucos, Cuntis*
Abril 1979

Xa non quero ser muiñeiro
nin varre-lo tremiñado
que despois no outro mundo
toman conta do roubado

A Estrada IV,2,85. Manuela 62
m: 104b

152b

A Casiña, *Arcos de Fucos, Cuntis*
Marzo 1979

Eu non quero ser muiñeiro
nin varre-lo tremiñado
que despois no outro mundo
toman conta do roubado

A Estrada II,2,343. Pai de Pura
m: 5b

153

Carnota
Xaneiro 1981

/: Carballeira derramada :/
a dónde vas molinera
cuando vas a... rama
ai la...

Outes VII,2,110. Isolina 82
m: 104g²

154a

Vilar, *S. Mamede, Carnota*
Xaneiro 1981

O cura fui ó muíño
e caíu no tremiñado
levantai o noso cura
que vai todo enfariñado
ai la la...

Outes VI,1,319. Victorina 56, Manuela
49, Dominga 50
m: 91

154b

Vilar, *Carnota*
Xaneiro 1981

O cura fui ó muíño
e caíu no tremiñado
o acudill'ó noso cura
que vai todo enfariñado

Outes IX,1,333. María 91
m: 104n

154c

Carnota
Xaneiro 1981

O cura foi ó muíño
e caeu no tremiñado
acudí nenas ó cura
que vai tod'enfariñado

Outes VII,2,12. Isolina 82
m: 65a¹

155a

Mazaricos
Xaneiro 1979

O cura foi ó muíño
meteu a cabeza dentro
trougho a fariña na croa
para face-lo formento

Mazaricos II,2,140. Veciños
m: 114

155b

S. Ourense, Serra de Outes
Xaneiro 1979

O crego foi ó muíño
meteu a cabeza dentro
trouxo fariña na croa
pra face-lo formento
ai o le lo

Outes III,1,251¹ Manola 58
m: 104g¹

156a

San Martín de Suarna, A Fonsagrada
Maio 1980

March'ò cura pró muíño
co chicado na cabeza
resvaláronll'as chancrelas
e caeu de cu na presa

A Fonsagrada III,2,130. Benjamín 66
m: 94

152a. tremiñado 'caixa ó redor do pé do muíño onde cae a fariña'.

156b

Folgueiro, *Suegos, Vicedo*
Abril 1979

O cura foi ó muíño
ca fólica 'n la cabeza
resvaláronll'as chancrelas
e caeu de cu na presa

Viveiro I,1,350. Esperanza 75

156c

San Martín de Suarna, A Fonsagrada
Marzo 1980

O cura foi ó muíño
e caeu de cu na presa
acudim' aquí veciños
quedoum'a caralla presa

A Fonsagrada III,2,135. Benjamín 66
m: 94

157

Xurbal, *Negradas, Vicedo*
Abril 1979

O crego foi ó muíño
e caieiu da ponte embaixo
acudid' ó crego nenas
que vai polo río abaixo

Viveiro III,2,359. Antonia 60

158

Tolda, *Aguada, Carballedo*
Marzo 1981

O cura foi ó muíño
foille millor que non fora
que coa beira da sotana
varreu a fariña toda

Chantada V,1,393. Sarita 67
m: 24b

159

Hermisende
Febreiro 1981

- 1) Les voy a cantar señores
/: la canción del entremés :/
- 2) /: lo que pasó a un molinero :/
/: por ser guapa su mujer :/
- 3) el molinero
/: sus compras tuvo que hacer :/
- 4) /: ¡al! estaren merendendo :/
llaman a puerta Isabel
- 5) /: el primer es ausequiar :/
/: ¡una merienda que hacer :/
- 6) /: señor cura señor cura :/
/: dónde lo metería a usted :/

156a. **chicado** 'fardelado pequeno de gra ou de fariña'; **chancrelas** 'zocas sen talóns'.

156b. **fólica** 'fole, saco feito da pelella dunha cabra ou dunha ove-lla'.

7) /: méteme nese talego :/
/: y arrímame a la pared :/

8) pero qué hay nese talego
arrimado en la pared

9) /: fanega y media de trigo :/
/: que han traído pa moler :/

10) /: (y) al desatar el talego :/
/: la corona se le ve :/

11) /: como estaba en calzoncillos :/
/: no se le vía correr :/

A Mezquita VI,1,181. Josefa 80
m: 106

Peneirar

160

Santa Cruz, *Grou, Lobeira*
Decembro 1980

Peneirei peneirei por un cribo
fighen un pan de relón coma trigo

Bande II,1,354. Benita 74
m: 137

161a

Suegos, Vicedo
Abril 1979

Toleaches pola peneira
toleaches por peneirar
toleaches por ter amores
e toleas por te casar

Viveiro I, 1,398. Dolores 48
m: 116a

161b

Meira
Xaneiro 1980

Rabeache pola peneira
rabeache por peneirar
rabeache por ter amores
rabeache por te casar

Meira IV, 1,130. Marina 64
m: adaptación 116a

161c

Sadrarín, *San Xorxe, Ribeira de Piquín*
Xaneiro 1981

E rabeas pola pineira
e rabeas por pineirar
e rabeas por ter amores
e rabeas por te casar

Meira XV, 2,323. Elena 67
m: adaptación 116a
(cf. m: 20c)

159. O tema desta cántiga circula no folklore hispánico como con-
to popular.

160. **relón** 'farelo' (cast. *salvado* ou *afrecho*).

161d

A Picota, **Mazaricos**
Maio 1979

Arrabea pola peneira
arrabea por peneirar
arrabea por ter amores
arrabea por te casar

Mazaricos V, 1,200. María 36
m: adaptación 116a
(cf.m: 68c)

162

Suegos, Vicedo
Abril 1979

Casadiña de tres días
viúda de tres semanas
cuando peneiras o trigo
dónde botas as arghanas

Viveiro IV, 1,323. Dolores 48
(cf.m: 59)

Cocer

163a

Xurbal, **Negradas, Vicedo**
Abril 1979

Maruxiña Maruxiña
o teu forno xa coceu
dám'un bocado de torta
pola mai que te pareu

Viveiro IV, 1,90. Antonia 60
m: 70

163b

Chaguazoso, A Mezquita
Febreiro 1981

Maruxiña cocedeira
ío teu forno xa coceu
dám'un cachiño de bola
pola mai que che pareu

A Mezquita II, 1,331. Zanajoria 70
m: 104e

163c

Sofán, **Lira, Carnota**
Xaneiro 1981

Mariquiña da Forneira
túa nai coseu coseue
dám'un bocado de bola
pola nai que che pareue

Outes V, 1, 75. Manuela 86
m: 71

163d

Porto do Asno, **Roade, Sobrado dos Monxes**
Xaneiro 1980

Mariquiña da Forneira
túa mai onte coceu
dáme unha miga de bola
pola mai que te pareu

Sobrado IV, 2, 202. Mili 58
m: III 94

164a

Ragüelle, **Olveira, Dumbria**
Decembro 1980

Miña mädriñä é boa
cando coseu faim'o bolo
e cand' está enfadada
báteme ca pá no lombo

Mazaricos VII, 2, 326. Estrela 64
(cf. m: 68b)

164b

Sofán, **Lira, Carnota**
Xaneiro 1981

Mariquiña da forneira*
cando coseu faim'un bolo
ahora estou enfadada**
pégname ca pá do forno
*do forneiro
**cando estás encomodada

Outes X, 1,54. Manuela 87
m: 104 v³

165

Tolda, **Aguada, Carballedo**
Marzo 1981

/: As panadeiras de Ceia
as do refaixo marelo:/
/: onde pineiran o trigo
elí deixan o farelo :/

Chantada V, 2,172. Sarita 67
m: 99

166

A Picota, **Mazaricos**
Maio 1979

A Juliña ha de cocere
a Juliña ha de cocere
dime ti miña Juliña
ónde telo ben querere

Mazaricos V, 1,126. Manuela 76
m: 102

167

Agar, **Beba, Mazaricos**
Maio 1979

Dónde véis Carmiña
veño de cocer
non seas mintireira
que veño de aprender

Mazaricos V, 1, 426. Campelán 85
m: 60c

168

Outeiro, **A Veiga, Celanova**
Marzo 1981

Yo te quisiera querer
hija de una panadera
yo te quisiera querer
y tu madre no me deja
ai la la...

Bande VII, 1,173. Unha veciña
m: 104bb

169

Rosende, *Tameiga, Petelos*
Xaneiro 1981

Os señores panadeiros
saben moita picardía
que lle mezclan ár fariñas
catro mil puñaterías

Rías Baixas V, 1,435.
Avelina 85
m: 115c

170

San Martín de Suarna, A Fonsagrada
Maio 1980

O cura e maila criada
terminaron de cocer
tiñan a leña no monte
i a fornada por moer

A Fonsagrada III, 2, 123. Benjamín 66
m: 94

171a

Vilares, *Piquín, Ribeira de Piquín*
Maio 1980

Ay que panadera
ay que panaderilla
'l alma me lleva

aquella panadera
me debe un bollo
por no verle la cara
se lo perdono

ay que panadera
ay que panaderilla
el alma me lleva

tiene la panadera
tres condiciones
embustera y borracha
y amiga de hombres

ay que panadera
ay que panderilla
'l alma me lleva

A Fonsagrada II, 2,165. Florencio 65
m: 166

171b

San Martín de Suarna, A Fonsagrada
Maio 1980

A la entrada de Oviedo
y a la salida
hay una panadera
mucho me mira
aquella panadera
tiene tres nombres
panadera borracha
y amiga de hombres
ay que panadera
aquella panadera
mucho me mira

A Fonsagrada III, 1,302. Benjamín 66
m: adaptación 166
(cf. m: 34)*Fuliada*

172a

Pereira, *Corvelle, Bande*
Xaneiro 1981

Eu hei d'ir ó fiadeiro
non levo fuso nin roca
vou pra toca-lo pandeiro
qu'esta noite a mí me toca

Bande IV, 2,158. Felisa 49
m: 72c

172b

Laracha
Febreiro 1980

Anque vou ó fiadeiro
non vou por fia-la roca
vou por toca-lo pandeiro
ai qu'esta nuite a min me toca

Ponteceso I, 1,105. Francisco 39
m: 121b

173

Leirado, Salvaterra
Novembro 1980

Fun ó serán a Leirado
dei volta por Tortoreíos
se non foran os cariños
non se daban os paseíos

Baixo Miño I, 2,332. Pilar 70
m: 96b

174

Leirado, Salvaterra
Novembro 1980

Eí veñen eí veñen
eí veñen eí van
as mozas d'aquí
que van ó serán
que van ó serán
que van ó serán
eí veñen eí veñen
eí veñen eí van

Baixo Miño I, 2, 465. Pilar 70
(cf. m: 60a³)

175

Vilanova, *Tortoreos, As Neves*
Novembro 1980

Vinde mozos vinde mozos
ó serán das poucas mozas
han de vos da-las castañas
anque non comades outras

Baixo Miño I, 1,146. Generosa 80
m: 120

173. serán 'fiadeiro'.

176

Xunqueira de Espadanedo
Decembro 1980

Por eiquí vai o camiño
por eiquí vai o carreiro
por eiquí vai o camiño
pó curral do fiadeiro
ai la la la la...

Castro Caldelas II, 2,76. rapaz 18
m: 163

177

Escourido, Covás, Viveiro
Xuño 1981

Esta noite fun á rolda
ca miña variña branca
o que ghasito de zapatos
heino d'aforrar de manta

Viveiro VII, 1, 348. Asunción 84
m: 115a

178a

Cerdelelo, Laza
Marzo 1981

Esta noite hai unha fía
tamén hai unha espadela
bótam'ó caldo mi madre
que esta noite quero ir a ela

Campobecerras III, 2, 350. Modesta 55
m: 121a

178b

Laracha
Febreiro 1980

Ista noit'hai unha fía
tamén hai unh'espadela
bótem'ó caldo mi madre
ai qu'eu tamén quero ir a ela

Ponteceso I, 1, 91. Francisco 39
m: 121b

179

Pereiro, Corvelle, Bande
Xaneiro 1981

Os mociños de Cador
védelos acolá vén
[que] veñen ó fiadeiro
noite si noite tamén

Bande IV, 2, 178. un veciño

180

Bande
Xaneiro 1981

/: Si soupera que viñades
esta noit'ó fiadeiro :/
/: mandaba varre-las calles
cun ramiño de loureiro :/

Bande III, 1,96. Cándido 58
m: adaptación 72

181

San Vicente de Agrade, Chantada
Novembro 1980

Eu quedei de vir e viñen
ai meniñas ó fiadeiro
eu quedei de vir e viñen
ai eu non son farandoleiro

Chantada I, 2, 281. Concha 69
m: 24a

182a

Santa Cruz, Grou, Lobeira
Decembro 1980

Á porta do fiadeiro
hai unha pedra redonda
donde se sentan os mozos
cuando veñen de la ronda

Bande II, 1, 260. Jesusa 68, Benita 74
m: 63

182b

Sordos, Bande
Xaneiro 1981

Na festa do fiadeiro
hai unha pedra redonda
pra se sentaren los mozos
cuando vienen de la ronda

Bande III, 1, 273. Guillermina 72
m: 75

182c

Gomariz, Loña do Monte, Esgos
Decembro 1980

A la entrada deste pueblo
/: hay una mesa redonda :/
donde se sentan los mozos
/: cuando vienen de la ronda: /

Castro Caldelas IV, 1, 244. Dúas veciñas
m: 15c

182d

As Carreiras, Parada de Ventosa, Muíños
Decembro 1980

En el medio deste pueblo
hay una piedra redonda
para se senta-los mozos
cuando vienen de la ronda

Bande II, 1, 339. Maruxa 45
m: 104s

182e

Vilar, San Mamede, Carnota
Xaneiro 1981

En el medio de la mar
hay una piedra redonda
donde se sienta mi novio
cuando viene de la ronda

Outes VI, 2, 300. Victorina 56,
Manuela 49, Dominga 50
m: 91

182f

Baiñas, Vimianzo
Novembro 1980

No pueblo de Domeanso
hai unhã pedrã furadã
prã se sentaren oh mosos
cando vén de fuliada

Mazaricos VII, 2, 64. Francisco 81
m: adaptase 104g

182g

Salto das Conchas, Grou, Lobeira
Decembro 1980

Ia la entrada diste pueblo
hai unha pedra cuadrada
ionde se sentan as mozas
a rañar á condanada

Bande II, 1, 402. Isidro 50
m: 104s

183

Sarreaus, Bande
Xaneiro 1981

Iã porta do fiadeiro
hai unha tranca no chao
donde s'arriman os mozos
cuando a moza dá a mao
ai la la...

Bande IV, 2, 231. Amalia 65.
m: 72

184

Pereiro, Corvelle, Bande
Xaneiro 1981

Á porta do fiadeiro
hai unha tranca no chao
onde se sentan os mozos
rañando no chirimbao

Bande IV, 1, 411 Felisa 49
m: 72c

185

Leirado, Salvaterra
Novembro 1980

/: Á porta deste serán
hai un buraco no chan :/
as mozas que caien* nel
ó reino de Dios non van
*caian

Baixo Miño I, 2, 340. Pilar 70
m: 96b

182g, 184. *rañar* 'rascar, fregar'. (*Condanada e chirimbao* son eufemismos referidos ó sexo de muller e de home respectivamente).

184. *chirimbao*. Literalmente, o mesmo que chirimbolo 'utensilio'.

186

Santa Cruz, Grou, Lobeira
Decembro 1980

Á porta do fiadeiro
hai unha tranca no chao
Maruxiña caíu nela
i o Antonio deull'a mao

Bande II, 1, 257. Jesusa 68, Benita 74
m: 63

187

Leirado, Salvaterra
Novembro 1980

Á porta deste serán
cheir'à ruda que recende
é ia ghraciña de Dios
que polo mundo se estende

Baixo Miño I, 2, 348. Pilar 70
m: 96b

188

Barca, Leirado, Salvaterra
Novembro 1980

/: Sei dun niño da carriza
á porta deste serán :/
/: i ar mozas danme co niño
todas co niño me dan :/

Baixo Miño III, 1, 156. Pepe 74
m: 96a

189

Leirado, Salvaterra
Novembro 1980

/: Á porta deste serán
tén que haber apartamento :/
/: os casados van pra fóra
os solteiros van pa dentro :/

Baixo Miño II, 1, 154. Pilar 70
m: 96b

190

Sarreaus, Bande
Xaneiro 1981

Á porta do fiadeiro
hai unha lagarta morta
que a matou o meu mozo
cando pasou pola porta

Bande IV, 2, 413. Amalia 65
m: 72d

191a

Fontenlo, Codeseda, A Estrada
Febreiro 1981

Esta noite fun ó muíño
nin muín nin muínei
perdín a trenza do pelo
eso foi o que ghanei

A Estrada VI, 1, 407. Manuel 91

191b

Bazar, Sta. Comba
Febreiro 1980

Fun ó muíño a Braña
nin muín nin muiñei
perdín a cinta do pelo
eso fui o que ganeie

Santa Comba I, 1, 335. Pastor 58
m: 104aa

191c

Ragielle, *Olveira, Dumbria*
Decembro 1980

Fun ó muíño esta noite
non moín nin moiñei
perdín a cinta do pelo
ese foi o qu'eu ghanei

Mazaricos VIII, 1, 330. Estrela 64
m: 103 b²

191d

O Arroio, *Parada, Ordes*
Outubro 1980

Esta noite fun ó muíño
nin muín nin muiñeie
deiteime ca muiñeira*
eso foi o qu'eu ghaneie
*cunha nena

Ordes VII, 2, 32. María 48
m: 72e

192a

Maroxo, Arzúa
Maio 1979

Esta noite hei de ir ó muíño
cun fato de nenas novas
elas todas en camisa
eu no medio en cirolas

Arzúa I, 1, 213. Suso 72
m: 66b

192b

Porto do Asno, *Roade, Sobrado dos Monxes*
Xaneiro 1980

Fun unha noit'ó muíño
cun fato de nenas novas
todas elas en camisa
i eu no medio en cirolas

Sobrado, IV, 2, 351. Mercedes 58
m: 104g¹

192c

Esgueba, *Roade, Sobrado dos Monxes*
Xaneiro 1980

Fun unha noit'ó muíño
cun fato de nenas novas
elas todas en camisa
i eu no medio en cirolas

Sobrado I, 2, 280. Flérida 55
m: 160

192d

Barro, *Petelos, Mos*
Xaneiro 1981

/: Esta noite fun ó muíño :/
cun fato de mozas novas
elas todas en camisa
/: eu no medio en cirolas :/
ai la la...

Rías Baixas V, 1, 151. José 73
m: 118

192e

Sabrexo, As Cruces
Abril 1980

Unha noite fun ó muíño
cun fato de nenas novas
elas todas en camisa
e eu no medio en cirolas

As Cruces I, 1, 12. Presentación 78
m: 74a

192f

O Arroio, *Parada, Ordes*
Outubro 1980

Unha noite fun ó muíño
cun fato de nenas novas
/: elas todas en camisa
e eu no medio en cirolas :/

Ordes VII, 1, 40. María 48
m: 72e

192g

O Arroio, *Parada, Ordes*
Outubro 1980

Unha noite fun ó muíño
cun fato de nenas novas
elas todas en camisa
e eu no medio en cirolas

Ordes IX, 1, 252. Carmelita 52
m: 104g⁷

192h

A Painza, *Numide, Tordoia*
Decembro 1979

Unha noite fun ó muíño
cun fato de nenas novas
elas todas en camisa
e eu no medio en cirolas

Ordes II, 2, 106. Jesusa 48
m: 73

192i

Soutelo, *San Xorxe, Ribeira de Piquín*
Agosto 1980

Unha noite no muíño
un bando de nenas novas
todas postas en camisa
i eu no medio en zaragolas

Meira X, 1, 415. Elena 72
m: 151

193a

O Arroio, *Parada, Ordes*
Outubro 1980

Esta noite fun ó muíño
nunca ó muíño fora
a cadela de Martiño
comeum'a fariña toda
ai la...

Ordes IX, 1, 248. Carmelita 52
m: 104g7

193b

A Paínza, *Numide, Tordoia*
Decembro 1979

Esta noite fun ó muíño
nunca che eu ó muíño fora
a cadela de Mariño
roéum'unha perna toda

Ordes II, 2, 102. Jesusa 48
m: 73

193c

A Grela, *Parada, Ordes*
Outubro 1980

Esta noite fun ó muíño
nunc'ò muíño fora
a cadela de Xenrizo
comeum'a fariña toda

Ordes X, 1, 131. Esclavidud 80
m: 45

194

Golmar, *Roade, Sobrado dos Monxes*
Xaneiro 1980

Fun unha noite ó muíño
por ve-la fariña branca
o que gastei de zapatos
tamén o aforrei de mantas

Sobrado II, 1, 340. Felisa 55
m: 104t

195

Xurbal, *Negradas, Vicedo*
Abril 1979

Fun ó muíño de baixo
din volta por Nicolasa
entre voltas e revoltas
caieu a troita na nasa

196a

Fun ó muíño de baixo
din volta polo de riba
o de riba tén cerrojo
o debaixo carabixas

Viveiro V, 1, 315. Manolo 65
(cf. m: 49)

196b

Esgueba, *Roade, Sobrado dos Monxes*
Xaneiro 1980

Fun ó muíño de baixo
dei a volta pró de riba
o de baixo tén ferrollo
o de riba carábilla

Sobrado II, 1, 125. María 77
m: 55

197

Chaguazoso, A Mezquita
Febreiro 1981

I eu fun ó muíño de baixo
ie volvín polo de riba
i o de baixo está pechado
i o de riba non s'abría

A Mezquita II, 1, 327. Zanajoria 70
m: 104c

198

Meira
Xaneiro 1980

Farruco foi ó muíño
e caeu da ponte embaixo
collédell'as zocas nenas
que van polo río abaixo

Meira IV, 1, 125. Marina 64

199a

Vilares, *Piquín, Ribeira de Piquín*
Decembro 1979

Unha noite no muíño
unha noite non é nada
unha semaniña enteira
esa si qu'é muiñada

A Fonsagrada I, 2, 141. Florencio 65
m: 47

199b

Soutelo, *S. Xorxe, Ribeira de Piquín*
Agosto 1980

Unha noite no muíño
unha noite non é nada
unha semaniña enteira
esa si que é muiñada

Meira VII, 1, 177. Elena 72
m: 151

199c

Barrantes, Ribadumia
Novembro 1979

Unha noite no muíño *kikiriki*
unha noite non é nada *cacaracá*
unha semaniñ' enteira *kikiriki*
esa si qu'é muiñada *cacaracá*

Rías Baixas I, 1, 522. Tita 52
m: 154b

199d

Serra de Outes
Xaneiro 1979

Unha noite no muíño
unha noite non é nada
unha semaniñ'enteira
esa sí qu'é muiñada

Outes I, 1, 610. Adelino 62
m: 104h

199e

Golmar, *Road*, Sobrado dos Monxes
Xaneiro 1980

Unha noite no muíño
unha noite non é nada
/: unha somaniñ'enteira
esa si qu'é muiñada :/

Sobrado II, 1, 324. Felisa 55
m: 104t

199f

Vilar, Carnota
Xaneiro 1981

/: Unha noite no muíño :/
unha somaniña enteira
esa si qu'é muiñada

Outes IX, 1, 353. María 91
m: 104n

200a

Boado, Mesía
Decembro 1979

/: O muíño da Baldoña
bota silvas darredor :/
as mozas que van alí
todas perden a color

Ordes IV, 1, 146. Antonio 71
(cf. m: 36b)

200b

Fontenlo, *Codeseda*, A Estrada
Febreiro 1981

O muíño do Cãrballo
tén as silvas darredor
as nenas que van a iel
todas perden a color

A Estrada VI, 1, 407. Manuel 91

201a

Sordos, Bande
Xaneiro 1981

E s'o figheche foi no muíño
e s'o figheche fighéche-lo *benhe*
e s'o figheche foi no muíño
era de noite e non vía ninguén

Bande III, 2, 455. Guillermina 72
m: 170

201b

Fornelos, O Bolo
Febreiro 1981

E se mo diche foi no moíño
e se mo diche ficéchelo ben
e se mo diche foi no moíño
era de noit' e non vía ninguén

Viana VIII, 1, 351
m: adaptación 170

202

Vilar, *San Mamede*, Carnota
Xaneiro 1981

E se llo deches
foi no muíño
e foi ó son
do tarabeliño
e se llo deches
fixeches ben
porque no teu
non manda ninguén

Outes VI, 1, 372. Victorina 56
m: 127a

203a

A Picota, Mazaricos
Maio 1979

Á tunante dónde vése
de o muíño da Ferverza
ca chaqueta de rivése

Mazaricos, V, 1, 10. María 52
m: 102

203b

A Picota, Mazaricos
Maio 1979

/: Á tunante dónde vé :/
do muíño da Ferverza
ca chaqueta de revés

Mazaricos III, 2, 505. Antonio 49
m: 76

204

Boel, Serra de Outes
Xaneiro 1979

No muíño do Rei Pais
comín castañas asadas
aínda hei de comer máis
comín castañas asadas
no muíño do Rei Pais

Outes I, 1, 485. Manuel 82
m: 108

205

Vilariño, *Road*, Sobrado dos Monxes
Xaneiro 1980

Arreeinll'a cabra parda
ie ma-lo meu cabritiño
cost'arrib'e cost'abaixo
e leveinos ó moíño

206

O moíño a moere
i os ratiños a comere
i agarrei un polo rabo
ie mandeino àquel cabo
gharrei un polas orellas
e tireiche tres pendellas
gharrei un polo fociño
partínllo pé ió moíño
gharrei un polos collóse
e tirei tres pontellóse

Sobrado V, 2, 424. Jesús 57
m: 64

207

Pedrafigueira, *Sta. Columba, Carnota*
Xaneiro 1981

/: Moíneira da ribeira
moíneira ribeirana :/
/: moíneira da ribeira
cántocha de mala gana :/
ai la...

Outes VII, 1, 306. Benita 71
m: 79a

208a

O Pindo, Carnota
Febreiro 1980

Fun ó muíño con ela
fun ó muíño con Paula
fun ó muíño con ela
e dormín no braso dela

Outes VI, 1, 278. Mamá veliña 84
m: 104v

208b

Castrelo, *Moraime, Muxía*
Maio 1979

Fun ó muíño con Paula
fun ó muíño con ela
fun ó muíño con Paula
fun en paz e vin en guerra

Muxía I, 1, 440. Nemián 73
m: 119

208c

Añobres, *Moraime, Muxía*
Maio 1979

Fun ó muíño con Paulã
fun ó muíño con elã
fun ó muíño con Paulã
/: fun en paz e vin en gherrã :/
ai la...

Muxía I, 2, 335. Delfina 48, Elisa 52
m: 36c

208d

Ragielle, *Olveira, Dumbria*
Decembro 1980

Fun ó muíño con Paula
fun ó muíño con elã
fun ó muíño con Paula
fun en pas e vin en guerra

Mazaricos VIII, 1, 333. Estrela 64
m: 103b²

209a

Vilares, *Piquín, Ribeira de Piquín*
Decembro 1979

Miña nai non quere
qu'eu vaia ó muíño
porqu'o muíneiro
rebrinca conmigo
rebrinca rebrinca
volv'a rebrincar
unha saia nova
me quixo raxar

A Fonsagrada I, 2, 148. Florencio 65
m: 66a

209b

Maroxo, Arzúa
Maio 1979

No quiere mi madre
que vaya al molino
porque el molinero
me rompe el vestido
porque el molinero
me rompe la saya
no quiere mi madre
que al molino vaya

Arzúa I, 1, 323. Suso 72 e Salomé 74
m: 95b

210

Escourido, *Covás, Viveiro*
Xuño 1981

Esta noite fun á rolda
e rolei sete moíños
e enghanei sete rapazas
e encarghei sete meniños

Viveiro IV, 2, 228. Asunción 84
m: 115a

211

Serra de Outes
Xaneiro 1979

Esta noite no muíño
ha d'haber o qu'ha de haber
/: as pe/d/ras do tremiñado
han dir ó río a beber :/

206. pé (do muíño) 'moa de baixo'.

212

Unha noite no muíño
outra na pe/d/ra do lar
/: esta vida queridiña
eu non a podo levar :/

Outes I, 1, 620. Adelino 62
m: 104h

213

A Grela, *Parada, Ordes*
Outubro 1980

Esta noite no muíño
ha d'haber apartamento
os casados para fóra
os solteiros para dentro

Ordes IX,1,133. Esclavitud 80
m: 45

214

Maroxo, Arzúa
Maio 1979

Anduvéchest'alabando
polos muíños moendo
que había casar contigho
eso si en t'eu querendo

Arzúa I,1,152. Salomé 74
m: 66 b

215a

Bazar, Santa Comba
Febreiro 1980

O muíño n-é muíño
qu'é a capilla dos ratos
a donde se van a dare
os bicos e os abrazos

Santa Comba I,2,190. Pastor 58
(cf. m: 31)

215b

A Paínza, *Numide, Tordoia*
Decembro 1979

Este muíño non é muíño
que é a capilla dos ratos
donde se dan moitos bicos
a mailos moitos abrazos

Ordes II,2,117. Jesusa 48
m: 73

216

Vilar, *Carnota*
Xaneiro 1981

/: Viu ó muíño do vento :/
viu a Pepa e mais Xan
e mais Frores qu'está dentro

Outes IX,1,453. María 91
m: 104 n

217a

Rabadeira, *Seabía, Coristanco*
Marzo 1980

Unha noite me colleron
nunha fiada de lá
unha noite me colleron
outra non me collerán~~he~~

Santa Comba II,1,250. Guillermo 40
m: 104 ll

217b

O Arroio, *Parada, Ordes*
Outubro 1980

Unha noite me colleron
nunha fiada de lan
/: unha noite me colleron
outra non me collerán :/

Ordes IX,1,327. Carmelita 52
m: 104g'

217c

Boado, Mesía
Decembro 1979

Unha noite me colleron
nunha fiada de lan
unha noite me colleron
outra non me collerán

Ordes IV,2,168. Antonio 71
m: 104q

217d

O Arroio, *Parada, Ordes*
Outubro 1980

Unha noite me colleron
nunha fiada de lan~~he~~
unha noite me colleron
outra non me collerán~~he~~
ai la le la...

Ordes VII,1,34. María 48
m: 72e

217e

Leduzo, *Pazos, Ponteceso*
Marzo 1980

Unha noite me colleche*
nunha fiadada de lan
unha noite me colleche
outra non me collerán~~he~~
*colleron

Ponteceso VI,1,310. Generosa
m: 104gg

217f

Tallo, Ponteceso
Marzo 1980

Unha noite me colleron
outra non me colleran~~he~~
unha noite me colleron
unha fiada de lan~~he~~

Ponteceso VI,1,339. Calviño 45
m: 104gg

217g

A Picota, Mazaricos
Xaneiro 1979

/: Nunha fiada de lan :/
unha noite me colleron
outra non me collerán
ai la...

Outes I,1,700. Manolo 50
m: 101a

217h

Carnota
Xaneiro 1981

Nunha fiada de liño
noutra fiada de lan
unha noite me colleron
outra non me collerán

Outes IX,1,166. María 58

217i

Xurbal, Negradas, Vicedo
Abril 1979

Unha noite me colleron
no muíño do Batán
/: unha noite me colleron
outra non me collerán :/

Viveiro V,1,496. Manolo 65
m: 49

218

S. Ourense, Serra de Outes
Xaneiro 1979

/: Con fusos e masarocas :/
bótam'esos porcós fóra
que me bulan as balocas

Outes II,2,535. M.ª Mercedes 90
m: 72 a

219

Leirado, Salvaterra
Novembro 1980

As mozas deste serán
todas son palomas brancas
o ghalán que baile con elas*
non pode vir en tamancas
*as paseie

220

Ai este serán é de ghuapos
ai non entra rapazaría
ai entr'ò zapato picano
ai xente de ghrande valía

Baixo Miño II,1,22. Pilar 70
m: 112

221

Meder, Salvaterra
Novembro 1980

Io que non canta nin báila
qué vén facer ó serán
vén oír catro mentiras
para ir contar mañán

Baixo Miño III,2,107. Laura 59

222

Rosende, Tameiga, Mos
Xaneiro 1981

Si fora o rato ratiño
andaría polo chan
a rouba-las mazarocas
das mociñas do serán

Rías Baixas V,1,307. Avelina 85
m: 115c

223

Leirado, Salvaterra
Novembro 1980

/: As mozas dese serán
non é unha que son todas :/
ghastan tres pares de medias
pra face-las pernas ghordas

Baixo Miño I,2,320. Pilar 70
m: 96b*Estollada*

224

Nogueirosa, Pontedeume
Decembro 1980

Acabárons'as vendimias
e veñen as esfolgadas
para comer coas nenas
catro castañas asadas

Pontedeume I,1,138. Dorinda 85
65a²

225a

Leirado, Salvaterra
Novembro 1980

As esfolgadas de noite
non dan ghanancia a ninguén
mandei a muller a unha
i esfolároma tamén
ai le lo...

Baixo Miño I,2,436. Pilar 70
m: 96

225b

Carrasqueira de Taboexa, As Neves
Novembro 1980

As esfolgadas de noite
non dan porveit' a ninguén
mandei a muller a unha
e esfoláronma tamén

Baixo Miño I,1,261. Yolinda 80

218 bulan 'fozan': balocas 'patacas'.

219 a). tamancas 'zoco con sola de madeira e empeña de coiro'.
b). zapato picano. Ignoramos cómo é este zapato; en castelán hai a palabra *picaño*, que é sen dúbida da mesma orixe, e significa 'remiendo que se echa al zapato'; pero aquí non se trata dun zapato remendado, senón dun zapato fino (tal vez o que está feito de varias pezas).

225c

Xurbal, *Negradas*, Vicedo
Abril 1979

As esfoladas de noite
non dan produto a ninghén
mandei a muller a ela
e esfoláronma tamén

Viveiro III,2,200. Antonia 60
(cf. m: 80b)

225d

Brea, *Capela*
Decembro 1980

As esfoladas do maíno
non dan proveito a ninghién
leveí a muller a elas
esfoláronma tamén

Pontedeume I, 1, 112. Florentino 60

226

Veiga, *Taboada*, Pontedeume
Decembro 1980

Esfollémo-lo maíno
e deixémonos de contos
aí vén a señora íama
cun paxo e medio de zonchos

Pontedeume I, 1, 450. Valeriano 75

Castañas

227

Vilachán, *Tomño*
Setembro 1975

Heite de da-las castañas
se árde-lo castiñeiro
/: meniña s'has de ser miña
dam'un beixiño primeiro :/
ai la...

ILGA III, 1, 485. Unha veciña
m: 66 d

228

O Arroio, *Parada*, Ordes
Outubro 1980

A castaña no orizo
quixo rir e rabeou
caeu do castaño abaixo
mira que pago levou

Ordes IX, 1, 411. Carmelita 52
m: 104g⁷

229

S. *Martín de Suarna*, A Fonsagrada
Maio 1980

Namoreime da castaña
namoreime do ourizo
namoreime de ti nena
porque té-lo pelo rizo

226. paxo 'cesto'; zonchos 'castañas curadas'.

230

Venga vino venga vino
que eu auga non sei beber
teño esta condición mala
e con ela hei de morrer

A Fonsagrada III,1,325. Benjamín 66
m: 156

231 a

O Arroio, *Parada*, Ordes
Outubro 1980

A castaña sabe ben
o viño vaise bebendo
o cariño vai entrando
a honra vaise perdendo

Ordes IX,1,410. Carmelita 52
m: 111 d

231 b

Vilares, *Piquín*, Ribeira de Piquín
Decembro 1979

As castañas ben se comen
i o viño vaise bebendo
o cariño vai entrando
a honra vaise perdendo

A Fonsagrada I,2,401. Florencio 65
IV 159a¹
(cf. m: 3)

231 c

Bazar, Santa Comba
Febreiro 1980

/: O viño vaise bebendo :/
o cariño vai entrando
a honra vaise perdendo

Santa Comba I, 1, 330. Pastor 57
m: 104 aa*Labranza*

232

Santaia de Moar, Frades
Outubro 1980

Par'a sumana que vén
hei d'ara-la miña roza
regh'abaixo regh'arriba
ca miña vaquiña roxa

Ordes VII, 2, 341. Ricardo 52
m: 104 jj

233

Esgueba, *Roade*, Sobrado dos Monxes
Xaneiro 1980.

Iarriba boiciño arriba
arriba co teu arado
/: nena s'estás nemorada
non che trai bon resultado :/

Sobrado I, 1, 27. Manuel 86
m: 35

234

A Casiña, *Arcos de Furcos, Cuntis*
Marzo 1979

Son filla dun labradore
sei poñe-los bois ó carro
se non lle topo a chavella
poñereill'a do arado

A Estrada II, 2, 457. Pura 40
(cf. m: 72g)

235 a

Vilariño, *Roadé, Sobrado dos Monxes*
Xaneiro 1980

Neniña se vas arare
prestareich'o meu arado
tén pescuños e penedos
ta moi ben arrehelado

Sobrado III, 2, 241. Estrela 43
m: 7

235 b

Porto do Asno, *Roadé, Sobrado dos Monxes*
Xaneiro 1980

Rapaza se vas arare
prestareich'o meu arado
tén pescuños e peneiros
'stá moi bien arreglado

Sobrado IV, 2, 274. Mili 58
m: III,94

236

Neaño, *Cesullas, Cabana*
Febreiro 1980

Sei arar cun bo arado
poñer direit' á rabela
atrás Roxa máis un pouco
bäixät'ó regho Marela

Ponteceso I, 1, 406. Eduardo 70

237

O Arroio, *Parada, Ordes*
Outubro 1980

Nunca vin lebres ó xugo
nin conexas ó arado
as mulleres entr'os homes
éche ghando mal ghardado

Ordes IX, 1, 225. Carmelita 52
m: 104g

238a

Celavente, O Bolo
Febreiro 1981

- 1) Márchate de casa Xuan
coll'os bois e vai't'á arada
trailara laila laila laila
trailara laila laila la

- 2) eu collín os meus boiciños
e marcheime á arada
trailara...
- 3) no medio do camiño
olvidóusem'a aguillada
trailara...
- 4) cuando me cheguein á casa
estábam'a porta pechada
trailara...
- 5) ábrem'a porta muller
que veño pola aguillada
trailara...
- 6) cuando me entrein en casa
estábam'a mesa moi preparada
- 7) púxenm'a comer na mesa
como se non fora nada
trailara...
(qué é aquilo que está debaixo da cama)
- 8) é o gato do taberneiro
que vén pr'õnd'a nosa gata
trailara raila...
- 9) traim'a'scopeta muller
e traíma ben preparada
que vou matar este gato
que está debaixo da cama
- 10) non o mates tu meu home
que é moi bon prá nosa casa
a ti dáche pantalóis
i a min levántam'a saia
i òs nenos dáballes perras
pra que non dixesen nada

Viana Y, 1, 434. Luciana 74
m: 38a¹

238b

Xurbal, *Negradas, Vicedo*
Abril 1979

- 1) Eu xunguín o meu boi louro
fillo da vaca bragada
co meu chingui lingui lin
co meu chinguilin andaba
- 2) cheguei a medio camiño
esquencume da aguillada
{ ábrem'as portas muller
{ veño en busca d'aguillada
{ *co meu chingui lingui lin*
{ *co meu chinguilin andaba*
- 3) dime que é aquela cousa
que está debaixo da cama
{ é o gato do convento
{ que anda ca nosa ghata
{ *co meu chingui lingui lin*
{ *co meu chinguilin andaba*

235a, 235b. **pescuños** 'cuñas que aseguran o temón do arado á teiroa e á rabela'; **penedos** (tamén **peneiros**) 'pasadores que aguantan das orellas ou abeacas no dente do arado'; **arreg(he)lado** 'regulado.

238b, 1. **bragada** (vacca) 'que ten pelaxe branca entreas patas de atrás, en contraste coa cor do resto do corpo' (Cf. tamén 306bis no Apéndice); **chinguilin** 'menstruación' (a muller trata de escorrenta-lo marido outra vez para arada coa desculpa de que anda co *chingulin*).

4) dáme d'alí a'scopeta
 { que eu un tiro lle tiraba
 { tu qué vas facer meu home
 que vas a queima-la cama
 { si a queimo que a queime
 { si a queimo vai queimada
 { *co meu chingui lingui lin*
 { *co meu chinguilín andaba*

5) tu comías o bon pan
 do convento vén a grana
 { tu cálza-la buena media
 { do convento vén a lana
 { tu vistes la buena ropa
 { do convento d'Entreporta
 { *co meu chingui lingui lin*
 { *co meu chinguilin andaba*

6) quén te me dera muller
 no medio d'aquel'arada
 { con sete carros de toxos
 { e ioutros tantos de palla
 { *ie* tu metida no medio
 { e eu o lume che plantaba

7) quen che me dera meu home
 deitado na miña cama
 { con sete creghos á porta
 { decindo que salla salla
 { i eu fiando nunha roca
 { chorando de mala gana
 { pra que viran os veciños
 { aí vai a viúda honrada

Viveiro V, I, 646. Manolo 60
 m: 49

238c

Arzádegos, Vilardevós
 Marzo 1981

1) Eu xunguín os meus boiciños
oh miña vida
 /: e funme coeles á arada
vida del alma :/

2) e no medio do camiño
ou miña vida
 /: olvidousem'a aghillada
vida del alma :/

3) deille volt'òs meus boiciños
oh miña vida
 /: e volvín por ela á casa
vida del alma :/

4) i ó chegar ó pé da porta
oh miña vida
 /: estábam'a porta pechada
vida del alma :/

5) ábrem'a porta muller
oh miña vida
 /: que volvín pola aguillada
vida del alma :/

6) eu a porta non cha iabro
oh miña vida
 /: qu'estou faendo a colada
vida del alma :/

7) i eu entrei e fun entrando
ou miña vida
 /: senteime ond'acostumbraba
vida del alma :/

8) como tiñ'òs óllor ghrandes
oh miña vida
 /: tod'ã casa columbiaba
vida del alma :/

9) qué *ie* aquilo muller
oh miña vida
 /: qu'anda debaixo da cama
vida del alma :/

10) é o gható do convento
oh miña vida
 que anda trar da nosa ghata
vida del alma

11) trai acá aquela'spingarda
oh miña vida
 que ll'hei dar unha chumbada
vida del alma

12) non fagas iso meu home
oh miña vida
 /: que var derramar a cama
vida del alma :/

13) quén te dera oh meu home
oh miña vida
 arriba naquela sala
vida del alma

14) cos pèciños amarelos
oh miña vida
 i a cariña amortaxada
vida del alma

15) *ieu* vestidiña de luto
oh miña vida
 chorando de mala ghana
vida del alma

16) pra que dighan as veciñas
oh miña vida
 /: cómo chor'ela cuitada
vida del alma :/

Vilardevós I,1,135. Felisa 45, Concha 48
 m: 30

238d

Sampaio, Piñeiro, Maside
 Outubro 1979

1) Eu xunguín os meus boiciños
 e leveinos á iarada
 e no medio do camiño
 se me olvidou a aguillada

5. **grana** 'gra, gran'.

7. **salla salla**. Quizais é unha imitación sen significado dalgunha palabra que figuraba no oficio de defuntos latino.

238c,8. **columbiaba** 'divisaba' (cast. *columbraba*).

- 2) dinll'atrás e fun por ela
topei a porta pechada
i ábrem'a porta María
i ábrem'a porta malvada
- 3) cómo ch'hei d'abri-la porta
s'estou faguendo a colada
ia colada que tu fas
iéche remexe-la cama
- 4) de quén son aquiles ollos
qu'están debaixo da cama
son do ghato do convento
que vén pretende-la gata
- 5) dáme a escopeta* María
dáme a escopeta malvada
dáme a escopeta María
que lle vou tirar unha bala
- 6) i o luto qu'hei de poñer
unha baiet'èncarnada
para que diga la guente
qué veúda máis honrada
- *pron.: [dám'èskopéta]

Carballiño II,1,235. Benito 58
m: 66e

238e

Vilares, *Piquín*, *Ribeira de Piquín*
Decembro 1979

- 1) Iera unha noite de lúa
i unha noite de xeadá
levanteime cos boiciños
e marcheime prá arada
- 2) e no medio do camiño
esquencéusem'a aguillada
volvín á casa chamando
á miña muller honrada
- 3) ábreme a porta muller
ábrema que m'esquencéu a aguillada
con el chingo lingo lingo
con el chingo lingo andaba
- 4) qué ruído parecía
< ái > ó lado da nosa cama
{ o gato homiño o gato
qu'iba vela-la ratada
{ *con el chingo lingo lingo*
{ *con el chingo lingo andaba*
- 5) nunca vin gato con cuello
nin con corona rapada
{ e collín os meus boiciños
{ e marcheime prá arada
{ *con el chingo lingo lingo*
{ *con el chingo lingo andaba*

Fonsagrada I,2,467. Florencio 64
m: 44d

238f

Teixedo, *Pereda*, *Candín*
Xuño 1980

- 1) Ūa mañá levanteime
ūa mañá de xeadá
si ai non miña vida
vida del alma

collín os bois e as vacas
e marcheim pá labrada
ia no medio do camiño
acordeime da aghillada

- 2) ábrem'a porta muller
que volvo por la aguillada
íeu a porta ñ ch'abro
que che tou moi acupada
vida del alma
- 3) eu por fin subín de gatas
e entrein pola ventana
vin a mesa preparada
púxem'a comere nella
como se non fora nada
- 4) qué é aquilo que reluce
debaixo da nosa cama
é o gato do señor cura
que vén pola nosa gata
- 5) traim'a 'scopeta muller
e traima ben preparada
por Dios cho pido marido
ñ mate-lo cura 'n casa
dá cuartos a nosos fillos
i a min levántam'a saia

- 1) ūa mañá levanteime
ai si ai non miña vida
vida del alma
collín os bois e as vacas
ai si ai non miña vida
e marcheim pá labrada
vida del alma

Ancares II,1,282. José 57
m: 86b

238g

Portocamba, *Castrelo do Val*
Marzo 1981

- 1) Io lunes por a mañá
xungo or bois e vou á arada
i o turululú i o turululú
i o turululú i o turululaina
- 2) e no medio do camiño
olvidousem'a aguillada
i o turululú i o turululú
i o turululú i o turululaina
- 3) dad'a volta meus boiciños
que volvo por a aguillada
i o turululú i o turululú
i o turululú i o turululaina

Campoñeceros II,2,312. Un veciño
m: 38a²

239

Baiñas, *Vimianzo*
Novembro 1980

O que descurre Aváristo
inda n-o descurre'o demo
fix'un arado dun pau
con abeacas de ferro

e coa roda dun coche
e uns tirantes de plástico
e unhos corres de vimbio
fiso sestoh práh patacas
qu'indä non deitän o millo

Hermelindä ta contentä
qu'Avärist'é mui aghudo
porqu'ast'é unha riqueza
qu'eu non presise molido
pra estes sestoh na cabeza

Mazaricos VII,2,108. Francisco 81
falado

240a

Carnés, Vimianzo
Xaneiro 1979

Si queredes sachos
levámo-los nós
arados de ferro
e carros con bois
e carros con bois
e carros con bois
si queredes sachos
levámo-los nós

Camariñas I,2,698. Un veciño
m: 103c⁴

240b

Calobre, A Estrada
Marzo 1979

Se non tendes sacho
traémolo nós
arado de ferro
e carro con bois
e carro con bois
e carro con bois
se non tendes sacho
traémolo nós

A Estrada I,1,103. Carme 72
m: 103c³

241

Outeiro, A Veiga, Celanova
Marzo 1981

Iste tono veu da Limia
iste tono é limiau
iste tono veu da Limia
que o trouxo meu irmau

Bande VII,1,17. Unha veciña
m: 10d

242a

Queis, *Santa Cruz de Montaos, Ordes*
Decembro 1979

Teño d'ir e vir a Calo
na reculleita do millo
teño d'ir e vir a Calo
de Calo no me despido

Ordes I,1,460. Concepción 52
m: 58b

242b

Vilar, Carnota
Xaneiro 1981

/No me marcho de Vilar/
de Vilar no me despido
he de volver a Vilar
pola colleita do millo

Outes IX,1,277. María 91
m: 104n

243

A Picota, Mazaricos
Maio 1979

Fostes sachar a Sarráns
á casa do meu vesião
douch'a grasiña pró caldo
a mais tres cuncas de millo

Mazaricos III,2,263. José 74
m: 104dd

244

Leirado, Salvaterra
Novembro 1980

A pulgha a mailo piollo
andan no campo a sachar
voleí vai a carrapata
derreado co xantar

Baixo Miño I,2,445. Pilar 70
m: 96b

245

Vila do Monte, Roade, Sobrado dos Monxes
Xaneiro 1980

/: O vello perdeu a vella
entre la folla do millo :/
o vello chora que se mata
polo seu agharimiño

Sobrado II,2,573. Antonio 71
m: 105
(cf. l. 11)

246a

Meder, Salvaterra
Novembro 1980

Sachadoras do meu millo
sachaim'o meu millo ben
/: non miredes pró camiño :/
qu'a merenda volaí vén

Baixo Miño III,2,132. Laura 59
cf. l. Ap. 68 bis

246b

Leirado, Salvaterra
Novembro 1980

Sachadeiras do meu millo
sachaim'o meu millo ben
non miredes par'à porteira
qu'a merenda velaí vén

Baixo Miño I,2,452. Pilar 70
m: 96b

239. corres 'vergas retorcidas': non deitan o millo 'non coan o millo' (de tan ben tecidos que están).

244. carrapato. Cast. *ladilla*.

246c

Carrasqueira de Taboexa, As Neves
Novembro 1980

Sachadoras do meu millo
sachaim'o meu millo ben
non miredes prá porteira
qu'a merenda logho vén

Baixo Miño I,1,411. Yolinda 80

246d

Vilanova, *Tortoreos, As Neves*
Novembro 1980

Sachadeiras do meu millo
sachaim'ese millo ben
non miredes prá porteira
a merenda volaí vén

Baixo Miño I,1,109. Generosa 80
m: 120

247a

Vilariño, *Roade, Sobrado dos Monxes*
Xaneiro 1980

E qué fas Maruxiña
e qué fas polo vrau
eu sachando no mill'
e ti coa ghaita na mau

Sobrado VI,1,73. Jesús 57
m: 104ee

247b

Tolda, *Aguada, Carballedo*
Marzo 1981

Dónde vér gaiteriño
dónde vés de verau
todos na sacha do millo
e tu coa ghaita na mau

Chantada V,1,320. Galleiro 72
m: 134

248

Vilar, *Carnota*
Xaneiro 1981

Estreliña meu contento
na horta da miña Estrela
hei de pranta-la pimenta

Outes IX,1,439. María 91
m: 104n

249

Boado, Mesía
Decembro 1979

- 1) Eu vou ve-la miña fraga
s'está verde ou ben plantada
- 2) s'está verde reghareina
s'está seca cortareina
- 3) andábach'o demo nela
cortando cunha machada
- 4) nas casas dos pobres reñen
e teñen moita razón

- 5) as mulleres pola saia
e os homes polo calzón

Ordes IV,2,332. Antonio 71
m: 36b

250

Bazar, Santa Comba
Febreiro 1980

Si quieres plantar salgueiros
vainos plantar a Silván
que na terra de Enxirís
os salgueiros non se danhe

Santa Comba I,1,339. Pastor 58
m: 104aa

251a

Castrelo, *Colúns, Mazaricos*
Abril 1979

/: Repoliño repolado :/
/: quén che me dera repolo
na miña ihorta plantado :/

Mazaricos IV,1,429. Dosinda 48
m: 58c

251b

Maroxo, Arzúa
Maio 1979

Repuliño repulaino
/: quén te me dera repolo :/
na miña quinta plantado

Arzúa I,1,388. Antonia 49
m: 83

252

Bendimón, *Roo, Serra de Outes*
Febreiro 1980

Sementei gharabansos
na pedriña do lar
e con tanto rescaldo
non se poderon dar
non se poderon dar
non se poderon dar
sementei gharabansos
na pedriña do lar

Outes IV,1,190. Boudaña 50, Pituca 30
m: 128b

253

Agar, A Estrada
Marzo 1979

A miña nai non me quere
porque non vou aseada
se non fagho a sementeira
non recollería nada

A Estrada IV,1,238. Rafael 62
m: 61

254

Baiñas, Vimianzo
Decembro 1980

Vamos d'aquí ä Baiñas
qu'aló é terra de Dios
sementan o trigh' atrás
cóllo a canda vós

Mazaricos VII,2,81. Francisco 81
m: adáptase 104g

255

Pastoriza
Xaneiro 1980

Voume por aquí abaixo
collendo toxos e xestas
inda naide m'atestou
nin tampouco tu m'atestas

Meira IV,2,34. Filomena 79
(cf. m: 104r)

256a

Arou, Xaviña, Camariñas
Xaneiro 1979

Quédate con Dios Laxiña
mala centella te coma
/: que de todã la cosecha
no llevo una perra sobra :/

Camariñas I,1,98. Un vecino
m: 81a

256b

Arou, Xaviña, Camariñas
Xaneiro 1979

Quédate con Dios Suisa
mala centella te coma
que de todã la cosecha
pocas perras llevo sobras

Camariñas I,1,7. Un veciño
m: 104f

257a

Santaia de Moar, Frades
Outubro 1980

Dónde vés María
veño da verdura
aí qué ricas coles
tén o señor cura
dónde vés María
veño de lavar
de lava-la roupa
do meu militar

Ordes VIII,1,50. Ricardo 52
m: 103c¹
(l: cf. 67a)

258

Sofán, Lira, Carnota
Xuño 1981

Vamos á iherba meniña
vamos á iherba antre pan
ti levará-las fousiñas
e ieu a sesta na man

Outes XI,1. Manuela 87
m: 71

259

Tolda, Aguada, Carballedo
Marzo 1981

/: Arredor do río arriba
sentín cantar unha merla :/
/: er'ò fillo da Cachorra
qu'anda collendo na iherba :/

Chantada V,2,125. Sarita 67
m: 99

260

Tolda, Aguada, Carballedo
Marzo 1981

/: Arredor do río arriba
sentín cantar i escoitei :/
i er'ò fillo da Chichona
qu'anda collendo na iherba
ai le la le la le la...

Chantada V,1,453. Sarita 67
m: 99

261

Barro, Petelos, Mos
Xaneiro 1981

Miña nai mandoum'á herba
iapañar na serradela
na primeira manadiña
tomei amores con ela

Rías Baixas V,2,375. José 73
m: adáptase 72
(cf. m: 104g⁶)

262

O Arroio, Parada, Ordes
Outubro 1980

Maruxa si vas á iherba
déixam'unha prenda túa
déixam'a túa navalla
para pica-la verdura

Ordes VII,1,329. María 48
(cf. m: 72e)

263a

Castrelo, Colúns, Mazaricos
Abril 1979

S'o río pudera pasar
s'o río pudera pasar
/: íbach'axudar á herba
anque n-a sei apañar :/

Mazaricos IV,1,380. Dosinda 48
m: 58c

255. atestou 'contestou'.

261. serradela. Planta que ten o borde da folla dentado (*Ornithopus satirus* Brot.).

263b

Castrelo, *Colúns, Mazaricos*
Abril 1979

S'o río pudera pasar
íbach'axudar ó toxo
anque n-o sei apañar
anque n-o sei apañar
ai la

Mazaricos IV,1,432. Dosinda 48
m: 68e

264

Carnota
Xaneiro 1981

Eu pedinlle leit'á vaca
a vaca pideume herba
eu pedinll' herba ó prado
o prado pideume rega

Outes IX,1,194. María 58

265

Sabrexo, As Cruces
Abril 1980

Seghei a herba nun prado
tamén a seghei na presa
larghei a túa conversa
se a larghei non me pesa

266

Seghei unha herba na presa
tamén a seghei no prado
larghei a túa conversa
tomei outra de contado

As Cruces I,1,56. Presentación 78
m: 74a

267a

Vilares, *Piquín, Ribeira de Piquín*
Decembro 1979

- 1) Baselisa en el baile
dijo en voz alta
si me gustan los hombres
es por la gaita
ahí vienen los segadores
en busca de sus amores
después de segar y segar la hierba
- 2) y Patricio contesta
con alegría
si te gusta la gaita
toma la mía
ahí vienen los segadores...
- 3) Baselisa contesta
muy enojada
la tuya no la quiero
que es muy delgada
ahí vienen...
- 4) y Patricio contesta
muy enojado
desde que tu la has visto
ya ha engordado
ahí vienen...

- 5) Baselisa en el baile
cayó de culo
hay que ver el vestido
como lo puso
ahí vienen...

A Fonsagrada I,2,431. Florencio 65
m: 171a⁴

267b

Soutelo, *San Xorxe, Ribeira de Piquín*
Agosto 1980

- 1) Baselisa en el baile
dijo en voz alta
si me gustan los hombres
es por la gaita
ya vienen los segadores
de segar y segar la hierba
en busca de sus amores
- 2) Baselisa en el baile
cayó de culo
y su novio la mira
con desemulo
ya vienen los segadores
de segar y segar la hierba
en busca de sus amores

Meira XI,1,482. Elena 72
m: 171a¹

267c

Ouviaña, *Os Baos, Ribeira de Piquín*
Xaneiro 1981

- 1) Baselisa nel baile
dijo en voz alta
si me gustan los hombres
es por la gaita
- 2) Baselisa nel baile
cayó de culo
hay que ver las bragas
como las puso

Meira XIV,1,149. Prefeito 63
m: adáptase 171

267d

Pacios, Pedrafita do Cebreiro
Agosto 1979

Bäselisa en el baile
cayó de culo
se le ha visto el muñeco
todo barbudo
ya vienen los seghadores
ien busca de sus iamores
después de segar y segar la hierba

Courel XV,1,431. Manolo 66
m: 171a³

267e

Sirgüeiro, Santa Cruz do Incio
Marzo 1981

- 1) Segador que ben siegas
con el rocío
quién pudiera ayudarte
cariño mío

y ahí vienen los segadores
en busca de sus amores
después de segar atropar
y meter la hierba en el pajar

- 2) una chica en el baile
dijo en voz alta
sí me gustan los novios
es por la gaita

y ahí vienen los segadores
en busca de sus amores
después de segar y atropar
y meter la hierba en el pajar

O Incio II,2,426. Luis 60
m: 171a²

268

Leirado, Salvaterra
Novembro 1980

- 1) Mira Maruxiña
non vaias ó Couto
mira qu'anda un vello
dacabalo doutro

- 2) mira Maruxiña
non vaias non vaias
mira vén o aire
levántach'a saia

- 3) mira Maruxiña
non vaias á feira...

Baixo Miño III,1,360. Concha 50
m: 125b

Gando

269

Rabadeira, **Seabia, Coristanco**
Marzo 1980

Levántate labrador
e bota palla ó ghando
qu'ei vén a ialba do día
tod'ò mundo traballando

Santa Comba II,1,195. Evangelina 50
m: 111b

270

Castrelo, **Moraimo, Muxía**
Maio 1979

Virgen do Pilar m'axude
a pasar estes taballos
que paso moitos desvelos
por dar mamar ós años

Muxía III,2,600. Nemián 73
m: 119

271a

Asalo, **Santiago de Mens, Malpica**
Marzo 1980

Costureiriña bonita
lévam'os bois a beber
polá nai que te pário
volverasmos a traere

Ponteceso III,1,136. Asunción 75
m: 54

271b

Pedrafigueira, **Santa Columba, Carnota**
Xaneiro 1981

Mariquiña Mariquiña
lévam'os bois a beber
lévamos pouquiñ'e pouco
volverasmos a traer

Outes VIII,2,30. Benita 71
(cf. m: 79a)

272

Ragüelle, **Olveira, Dumbria**
Decembro 1980

O meu pau vaime na corte
vaime por el que che pagho
que tén ia herba cabeira
/: choruma de saramagho :/

Mazaricos VIII,2,411. Estrela 64
m: 68b

273

Monteagudo, **Roado, Sobrado dos Monxes**
Xaneiro 1980

Hai que capala
hai que capala
si non se capa morena
non se fai nada

hai que capala no inverno
qu'é millor tempo de cura
que de lle capar no vraue
regañall'a capadura

Sobrado III,1,652. Bernardino 65
m: 133c, 37b

274

Maroxo, Arzúa
Maio 1979

Eu non teño non
eu non teño nada
teño tres ovellas
en unha cabaña
unha me da leche
otra me da lana
y otra me mantiene
toda la semana

Arzúa 1,1,327. Suso 72 e Salomé 74
m: 95b

275

S. Martin de Suarna, A Fonsagrada
Maio 1980

O cura e maila criada
van ate-los cabritiños
a criada cai de cu
i o cura cai de fociños

A Fonsagrada III,2,117. Benjamín 66
m: 94

272. **herba cabeira.** Ignoramos de qué planta se trata; tal vez sexa a *herba cabreira* (*Lobelia urens* L.), unha herba fantástica; **choruma** 'flor'.
275. **ater** 'termar que non se mova a femia (ou a nai) para que o macho a cubra (ou as crías mamen).

276a

Agar, *Beba*, Mazaricos
Maio 1979

Seibei o meu touro bravo
antr'as pernas dunha nena
e *io* touro dá *io* rabo
agora ri a morena

Mazaricos V,1,505. Campelán 85
m: 104hh

276bis

A Mezquita
Febreiro 1981

En unha granxa de porcas
qu'hai un establo de vacas
tén dous noveliños bos
para que toureen as rapazas

A Mezquita 11,1,200. Pepe 62
m: 104g³

277

Moredo, Palas de Rei
Decembro 1980

Ai Maruxiña do tequelledoiro
ia teu pai morreu o boi louro
i agora tiran os bois polo carro
anda María tócat'o nabo

Palas de Rei 1,1,371. José 65
m: 145a
(l: cf. 596)

278

San Martín de Suarna, Fonsagrada
1968

Tiñ'ónha cabra marela
Dios non ma quixo guardar
deull'unha patada a *iegua*
que lle fixo rebentar
pasoull'as tripas a Coria
i a bandouga a Gibraltar
i a cabeza foi a Astorga
e morrer a Portugal

ILGA 1,1,472. María 65
m: 135c

279a

Abuíme, Saviñao
Novembro 1980

- 1) *Iapunten* señores
en papel marelo
que morreu a vaca
do Manuel do Guelfo
/: ai si do Manuel do Guelfo :/
- 2) *io* Manuel do Guelfo
choraba por ela
iadiós miña vaca
miña vaca vella
/: ai si miña vaca vella :/

- 3) *ia* vaca de morta
regañab'òs dentes
iadiós meus cuñaos
tod'os meus parentes
/: ai si tod'os meus parentes :/
- 4) *ia* vaca de morta
requichab'ò rabo
iadiós meus sobriños
tódor meus cuñados
/: ai si tódor meus cuñados :/
- 5) adiós miña vaca
miña camarada
quén m'ha de facer
tod'à miñ'arada
/: ai si tod'à miñ'arada :/
- 6) tod'à túa arada
non cha de faltar
tér dúas xatas nóvar
vainas amansare
/: ai si vainas amasar :/
- 7) adiós miña vaca
miña compañeira
quén m'ha de levar
o abono á leira
/: ai si o abono á leira :/
- 8) *io* abono á leira
non cha de faltar
tés dous xátor nóvor
vainos amansare
/: ai si vainos amasar :/
- 9) adiós miña vaca
miña camarada
quén ha de dormir
comigo na cama
/: ai si vainos amansar :/
- 10) contigo na cama
non ch'ha de faltar
porque quen tu eres
logo has de buscar
/: ai si logo has de buscar :/
- 11) *io* Manuel do Guelfo
que reprend'ò rizo
qu'anda pola calle
parez'un carrizo
/: ai si parez'un carrizo:/
- 12) *io* Manuel do Guelfo
que reprend'ò gallo
qu'anda pola calle
feit'un ciringallo
/: ai si feit'un ciringallo :/

Chantada 11,1,348. Sergio 77
m: 97a⁵

277. *tequelledoiro* (= *trebelladoiro*, 596) 'brincadeira' 'por culpa da brincadeira'.

278. *bandouga* 'panza'.

279a. 11. *rizo* 'boi rizo' (?).
12. *ogallo*. Cast. por *galo*.

279b

Portocamba, Castelo do Val
Marzo 1981

- 1) Escuiten señores
qu'o papel é branco
e morreull'a burra
ó Manuel do Campo
/: si si ó Manuel do Campo :/
- 2) o Manuel do Campo
choraba por ela
adiós miña burra
miña burra vella
/: si si miña burra vella :/
- 3) miña burra vella
miña compañeira
quén me levará
mañá o millo á feira
/: si si mañá o millo á feira :/
- 4) mañá o millo á feira
non teñas coidado
se non cho levo eu
levarach'o carro
/: si si levarach'o carro :/
- 5) i á burra de vella
caíanll'or dentes
decíall'ór mozos
adiós or meur mozos
/: si si adiós or meur mozos :/
- 6) a burra de morta
regañab'òs dentes
e decíall'ár mozas
adiór meus entrenques
/: si si adiós meus entrenques :/
- 7) a burra de vella
remangab'ò rabo
...
...
...
- 8) a burra de morta
caíanll'ar babas
e decíall'ár mozas
qué correas pra bragas
/: si si qué correas pra bragas :/
- 9) a burra de morta
caíanll'os mocos
e decíall'ós mozos
qué pilas pra focos

Campobeceros II,2,272. Uns veciños
m: 97a¹

279b,6. entrenques 'cousas que estorban'.

279c

San Ourense, Serra de Outes
Xaneiro 1979

- 1) /Escuiten señores/
este papel branco
que morreu a burra
de José do Branco
- 2) e José do Branco
choraba por ela
adiós miña burra
miña burra vella
- 3) con qu'hei de ir agora
alá a Negreira
buscar as patatas
e ma-las lentellas
- 4) adiós miña burra
miña burra vella
que José do Branco
choraba por ela

Outes III,1,340. Manola 58
m: 51

279d

Celavente, O Bolo
Febreiro 1981

- 1) Voulle escribir
nun papel branco
que lle morreu a burra
ó Manuel do Campo
/: ai si ó Manuel do Campo :/
- 2) i o Manuel do Campo
choraba por ela
adiós miña burra
i adiós burra vella
/: ai si adiós burra vella :/
- 3) adiós burra vella
i adiós compañeira
quén te levará
ó pé da nogheira
/: ai si ó pé da nogheira :/

Viana V,2,402. Luciana 74
m: 97a⁴

279e

Leirado, Salvaterra
Novembro 1980

Adiós miña burra
miña compañeira
teño qu'ir a patas
á feira a Nogheira
ai miña burra vella
teño qu'ir a patas
á feira a Nogheira
vender nas patatas

Baixo Miño II,1,284. Unha veciña
m: 97a²

279f

Sabariz, *Vilariño, Lobeira*
Febreiro 1980

- 1) *Ia* burra de vella
regañab'òs dentes
i os carallo/s/ grandes
son prós seus parentes
ai si miña burra vella
ai si miña compañeira
- 2) a burra de vella
dáball'ó rabiño
e os carallo/s/ grandes
prós de Vilariño
ai si miña burra vella
ai si miña compañeira
- 3) *ia* burra de vella
dáball'ó nariz
é os carallo/s/ grandes
prós de Sabariz
ai si miña burra vella
ai si miña compañeira
- 4) *ia* burra de vella
dáball'os queixos
i os carallos grandes
prós de Requeixo
ai si miña burra vella
ai si miña compañeira
- 5) *ia* burra de vella
non come a cebada
e os carallo/s/ grandes
son prór de Parada
ai si miña burra vella
ai si miña compañeira

Verín II,2,190. Rapaces
m: 97b

280

Golmar, *Roadé, Sobrado dos Monxes*
Xaneiro 1980

- 1) Escoiten señores
se queren oíre
a historia do Picante
dá ghana de rire
ai si si da ghaña de rire
ai si si da ghana de rire
- 2) o carro do Picante
tén un ghran chedeiro
recetáronlle o baño
no mes de febreiro
ai si si no mes de febreiro
ai si si no mes de febreiro
- 3) saleu a Ramona
esto digho eu
o que bañou o carro
brincoume no meu
ai si si brincoume no meu
ai si si brincoume no meu

- 4) saleu o Picante
das cexas peladas
ide miñas nenas
ide polas vacas
ai si si ide polas vacas
ai si si ide polas vacas
- 5) viñeron as vacas
e as vacas non tiran
é porque están flacas
a si si é porque están flacas
ai si si é porque están flacas
- 6) viñeron os veciños
todos nunha voz
se non erghémo-lo carro
pobriños de nóse
ai si si pobriños de nóse
ai si si pobriños de nóse

Sobrado II,1,672. Casal 75
m: 97a³

281

Malpica
Marzo 1980

- 1) Sagrada Virgen del Carmen
que de ampararnos pretendes
danos fuerza y publicamos
el suceso de las Nieves
- 2) allá enriba en San Antonio
junto al río del Crucero
un burro estaba paciendo
y le pasó un suceso
- 3) cuando la pobre Mighela
llevó su burro a pástar
pero una mano traidora
se lo fue allí matar
- 4) el burro quedó de pie
mirando cara a un cercado
mientras no vino el traidor
que lo dejó sepultado
- 5) cuando la pobre Mighela
supo lo que le pasaba
fue corriendo a junto el burro
que ni un ghalgho le atrapaba
- 6) lleghó a onde estaba el burro
allí muerto lo encontró
pero no encontró el verdugho
que allí se lo asisinó
- 7) porque sabiendo el traidor
el mal que tenía hecho
se apresuró a correr
para no ser descubierto
- 8) fue a dar parte a la justicia
del burro que le mataron
por más pesquizas que hicieron
nada del fruto loghraron
- 9) le llegharon dos testighos
que el crimen vieron hacer
el uno fue un fouciño
y el otro una mujer

- 10) este burro bien sabeis
si vos quereis recordar
es de la pobre Mighela
que se deshizo a llorar
- 11) mulleres que tendes burros
non os deixedes dos ollos
que polo que vamos vendo
mátanos com'òs piollos
- 12) dade unha perra pó cegho
e un patacón pó criado
un raial pó das historias
unha peseta pó cuadro

Ponteceso III,2,24. Sebastián 64
m: 44c

282

Malpica
Marzo 1980

- 1) Somo-las mulleres
que vimos comprar
os nosos vacaros
pa poder criar
- 2) baixou unha pest'a Malpica
veu facer moitos estraghos
qu'houbou unha chea de pobres
que quedaron sin vacaros
- 3) criábanos con afán
con intinción de matar
a ver se par'ò inverno
tiñan algo que salar
- 4) pero moi pronto baixou
esa peste desgraciada
que lle quitou nas ideas
sin adiantarse nada
- 5) buscaron mil manciñeiros
que lle entenderan o mal
e dentro de poucos días
tiñan qu'ir pró areal
- 6) alí er'ò cementerio
de cantos porcos morrían
non se paraba 'n Malpica
con tal cheirume qu'había
- 7) rezatábanll'a Atalaia
os Carreiros e Canido
as millores medicinas
foron as que dou Verdillo
- 8) enchíanlles [de] sal lighera
e d'aceit'algunha ghotá
varias cortadas no rabo
escarnizáball'a boca
- 9) e qué decir de Carral
estando tan separado
tan retirado do mundo
enfermoull'o seu vacaro

282,1. vacaro 'porco pequeno'.

8. sal lighera. Posiblemente deformación de *sal de la Higuera* 'sulfato de magnesia natural, que se emprega como purgante, e que fai amargas algunhas augas minerais, como as do manantial de *Fuente de la Higuera* (Valencia)'.

- 10) anque era un animal
tiñano ben respetado
con melgha seca por baixo
e por riba un encerado
- 11) un día estando comendo
foi o pequeno mirar
levantoull'o encerado
non o vio esparnear
- 12) o rapaz tod'asustado
a Carral llo foi decir
e Carral collí o libro
axudouno a ben morir
- 13) a nai decía adiós porco
os fillos adiós rinchóns
que queríamos comelos
quedamos cas intincións
- 14) e Delores da Carrilla
vend'o seu porco morrer
doulle varias lavativas
sin saber qu'iba facer
- 15) un día cun xiringazo
non se soupo entender
quedoull'a xiringa dentro
non ña pudo coller
- 16) dispoi-la pobre muller
tuvo que determinar
de meter o dedo dentro
empezou de cachear
- 17) e Blanco da Atalaia
tamén ñe pasou así
abriull'a ghorxa ó medio
a ver se o tiña alí
- 18) o porco morrió co mal
ou porque quixo morrer
que non foi polo melghacho
qu'inda estaba sin comer
- 19) po-la Capellana
tamén o coidou
asta caldo limpo
ó porco lle dou
- 20) Manoel de Dorinda
foi baña-lo porco
levouno prá casa
e mourreull' ó lombo

Ponteceso III,1,354. Sebastián 64
m: 162

10. melgha 'broza para esgr-la corte'.

11. encerado 'tea impermeable'.

13. rinchóns 'roxóns'.

15. ña 'lla'.

18 melghacho 'especie de peixe' (enténdese, tal vez, que lle daban ó porco caldeirada de peixe).

19 po-la 'poi a'.

Pastor**283**

/: San Antonio ghard'ò ghando :/
ghárdam'a miña beserra
qu'está na corte berrando

Outes VII,2,194. Isolina 82
m: 104g²

284

Marantes, Santiago de Compostela
Xaneiro 1981

San Antoniño pequeno
anda no monte co ghando
a Virgen de Pastoriza
iándallo arrecadando

Santiago I,1,315. M.º Carme 75
m: 87

285

Ragielle, **Oliveira, Dumbria**
Decembro 1980

San Antoniño pequeno
queda no monte co ghando
a San Antoniño ghrande
quédallo arrecabando

Mazaricos VIII,1,294. Estrela 64
m: 103b

286

Esgueba, **Roada, Sobrado dos Monxes**
Xaneiro 1980

San Antonio ghard'ò ghado
e San Ramón as ovellas
tamén ghard'às costureiras
qu'andan por portas alleas

Sobrado II,1,174. Flérida 55
m: 44c

287

Ferreiras, **Noceda, As Nogais**
Xaneiro 1980

Cuando yo era pastora
y andaba con el ganado
comía la merendita
antes de llegar al prado

Courel XVI,1,360. Anuncia 63
m: 10h

288

San Martín de Suarna, A Fonsagrada
1968

- 1) Cabriñas marelas andai a pastar
ó campo da lebre i ó río do Vilar
- 2) dailles arriba deixaias andar
tocáille-la corna i andai merendar
- 3) con palla d'avea vos hei de estrar
con chaves de prata vos hei de pechar
- 4) dailles arriba deixaias andar
tocáille-la corna i andai merendar

ILGA I,1,469. María 65
m: 136

289

Pedrafigueira, **Sta. Columba, Carnota**
Xaneiro 1981

Fun ó monte cas ovellas
levoum'o raposo nove
con que hei de mante-los fillos
e mailo galpán do home

Outes VIII,2,238. Benita 71
(cf. m: 79a)

290

Vilar, Carnota
Xaneiro 1981

Fun ó monte cas ovellas
coméum'o raposo un año
velaqui trai'as orellas
e maila croca do rabo

Outes IX,1,475. María 91
m: 104n

291

Escourido, **Covás, Viveiro**
Xuño 1981

Miña mai de pequeniña
mandoume polas ovellas
o gholpe comeum'un año
traigholl'aquí as orellas

Viveiro VII,2,8. Asunción 84
m: 115a

292

Pena, **Vale, Vicedo**
Abril 1979

Miña mai de pequeniño
mandoume polas ovellas
o gholpe comeum'un año
aquí lle traigh'as orellas

Viveiro II,1,346. Froilán 74
m: 39a
(cf. l. 80b)

293

Vilar, Carnota
Xaneiro 1981

Escapa rapozo
do cu pioloso
non máte-lo año
de Pedro Castaño
que vai á ribeira
busca-la manteiga
par'à muller
que a tén parideira
que tén un varón
que lle chaman Antón
penica de crabã
je fol de castrón

Outes IX,1,444. María 91
m: 144

293 penica 'pelella'.

294a

Vilares, *Piquín*, *Ribeira de Piquín*
Febreiro 1981

Nenas qu'ides co ganado
levai a miña marela
queda na corte berrando
por unha gavela d'herba
quero bailar

A Fonsagrada VII,1,175. Florencio 66
m: 93

294b

Vilares, *Piquín*, *Ribeira de Piquín*
Decembro 1979

Nenas qu'ides co ganado
levaim'a miña marela
queda na corte berrando
por unha gavela d'herba

A Fonsagrada I,1,583. Florencio 65
m: 25

295

Ouviaña, *Os Baos*, *Ribeira de Piquín*
Agosto 1980

Rapaza que vas coas vacas
lévame a miña marela
que ta berrando na corte
por unha gavela d'herba

Meira X,1,91. Jesús 70

296

Guindibó d'Abaixo, *Santa Cruz de Montaos*, *Ordes*
Decembro 1979

Ai Maruxa si vas al prado
cerra bien la puertillera
que hay un torito bravo
quiere entrar en tu pradera

Ordes I,2,147. Carme 85
m: 88e

297

Mazaricos
Xaneiro 1979

/: Pedriño Pedro meu ben :/
se léva-la vac'ó monte
cérrall'o portelo ben
ai la la ai la la la...

Mazaricos II,2,336. Veciños
m: 114

298

Boado, *Mesía*
Decembro 1979

Neniña ó teu portelo
atravésall' un ramallo
o meu becerro é veceiro
pódeche brincar no prado

Ordes IV,2,303. Antonio 71
m: 104q

299

Suegos, *Vicedo*
Abril 1979

Ten cuidado Maruxiña
cando vaias ó lindeiro
que non vaia vi-lo trasno
e collerch'o ghado ceibo

Viveiro I,1,414. Dolores 48
(cf. m: 59)

300a

Santaia de Moar, *Frades*
Outubro 1980

Dámo nena dámo nena
xa non che pido diñeiro
ía túa ovelliña negra
pa trucar co meu carneiro

Ordes VII,2,430. Ricardo 52
m: 32

300b

Calvos de Randín
Setembro 1975

Ai Lourinda dámo dámo
e eu non che pido diñeiro
só che pido a *iaña* preta
pra turrar co meu carneiro
pra turrar co meu carneiro
io teu pai xa ma gabou
i era ghorda e rechinchuda
de ghorda xa regañou

ILGA III,1,265. Un veciño
m: 161

300c

Bazar, *Santa Comba*
Xullo 1980

Si ti dá-lo que ch'eu pido
eu non ch'hei pedir diñeiro
hei leva-la túa *iaña*
pa turrar co meu carneiro

Santa Comba I,1,394. Pastor 58
m: 31

301

Vilariño, *Roado*, *Sobrado dos Monxes*
Xaneiro 1980

Rapaza si vas *ial* prado
no leves las zapatillas
lleva las botinas nuevas
que mólla-las pantorrillas

Sobrado V,2,163. Manuel 74

298 *veceiro* 'de mal costume' (dise do gando que ten o vezo de deixa-lo camiño e coller ó revés).

300a *trucar* 'turrar'.

300b *rechinchuda* 'rechoncha' (=pt. rechonchuda).

302a

Castrelo, *Moraima, Muxía*
Maio 1979

As dalá de riba
correlas correlas
que as dalá de baixo
xa se corren elas
as dalá de riba
cando van co ghando
apousan a vara
e bailan o tanco
e bailan o tanco
e a muiñeira
as dalá de riba
cando van á feira

Muxía I,1,491. Nemián 73
m: 124

302b

A Casiña, *Arcos de Furcos, Cuntis*
Marzo 1979

Os de alá d'arriba
cando van co ghando
espetan a vara
e bailan o tango
e bailan o tango
e maila muiñeira
os de alá de riba
non hai quen os queira

A Estrada II,1,278. Virtudes 63
m: adaptación 124
(cf. m: 140c)

302c

Fontenlo, *Codeseada, A Estrada*
Febreiro 1981

- a) As dalá d'arriba
cando van co gando
levan unha vara
pa baila-lo tango
pa baila-lo tango
e maila muiñeira
as dalá d'arriba
non hai quen as queira
- b) as dalá d'abaixo
ceibalas ceibalas
porque van ó baile
coas pernas lavadas
coas pernas lavadas
coas pernas lavadas
as dalá d'abaixo
ceibalas ceibalas
- c) as dalá d'arriba
prendelas prendelas
porque van ó baile
coas pernas moi negras
coas pernas moi negras
coas pernas moi negras
as dalá d'arriba
prendelas prendelas

A Estrada VI,1,82. Marité 30
m: adaptación 124

303

Teixedo, *Pereda, Candín*
Xuño 1980

Ay estudiante pillo pillo
ay pillo deja la niña
ay aunque va por el monte
[n] el monte no va perdida

Ancares II,2,220. Dorinda 64
m: 149

304

Teixedo, *Pereda, Candín*
Xuño 1980

Ay de mí sola nel monte
cómo pasaré la vida
se hásta las aves que vuelan
piden a Dios compañía

Ancares II,2,230. Rosa 78
m: 149

305

Outariz, *Santalla, Ribeira de Piquín*
Agosto 1980

Ó vereló pastor de las cabras
ó vereló dónde las mandas
ó vereló ó pico da Pena
ó vereló manda catalas
ó vereló non teño por quen
ó vereló mand'òs filliños
ó vereló son pequeniños
ó vereló mand'ò criado
ó vereló está derreiado
ó vereló mand'à muller
ó vereló fai o que quer
FALADO: Vaite vaite ó

Meira VIII,1,334. Hermenegilda 75
m: 135a

306

Manzavos, *A Mezquita*
Febreiro 1981

- 1) *Ó ai* Dora
regaladiña ó Dora *ou*
dada
regálate ben regalada
ola dala dou
- 2) *ó ai darme*
regaladiña ó tu Carme *ou*
dere
qué estás tu facendo
ola dala dou
- 3) *ó ai* Delia
regaladiña o a Delia *ou*
dorio
estás tu co novio
ola dala dou

305, 1 **O vereló.** É unha palabra vacía; posiblemente era na orixe algo como **A ver, e logo** (frecuentemente como introductor do diálogo), desgastado e reducido a unha expresión opaca.
5 **derreiado** 'rebotado co traballo ou por un feixe'.

- 4) *ó ai din*
regaladiño Benjamín *ó ou*
dacas
estás cóar vacas
ola dala dou
- 5) *ó ai* Concha
regaladiña *ó Concha ou*
di
estás en Madrí
ora dala dou
- 6) *ó ai* Juan
regaladiño *ó Juan ou*
dora
estás 'caldeirando
ora dala dou
- 7) *ó ai* María
regaladiña *o María ou*
dorcós
'stás cor porcós
ora dala dou

A Mezquita III,2,127. Carme 62
m: 2

307a

Celavente, O Bolo
Febreiro 1981

- 1) Le voy a contar a ustedes
toda la conversación
la que ha tenido en el monte*
sí sí y adiós
el diablo con un pastor
- 2) el demonio atentador
siempre tenta nuestras almas
busca miles de ocasiones
sí sí y adiós
por ver si puede lograrlas
- 3) pero el buen del pastor
en gracia de Dios se hallaba
no pudo el diablo preverso
sí sí adiós
del buen pastor sacar nada
- 4) pastor que estás acostumbrado
a dormir en esas brañas
para que no te pique el sol
sí sí pastor
/vente a mi cabaña/
- 5) contesta el buen del pastor
de tu cabaña no quiero
tengo el ganado en el monte
sí sí y adiós
y tengo d'ir a por ello
- 6) pastor que estás acostumbrado
a dormir entre los robles
si te casaras conmigo
sí sí pastor
dormirías entre colchones

- 7) contesta el buen del pastor
casarme contigo no quiero
tengo el ganado en el monte
sí sí y adiós
y tengo de ir a por ello
- 8) mira que cinta de pelo
delgadiña de cintura
si te casaras conmigo
sí sí pastor
gozarías de mi hermosura
- 9) contesta el buen del pastor
gozar de tu hermosura no quiero
tengo el ganado en el monte
sí sí y adiós
y tengo d'ir a por ello
- 10) mira que pechos tan blancos
y enjamás han dado leche
<si te casaras conmigo
sí sí pastor>
contesta el buen del pastor
y a un perro te los echas
- 11) pastor si vienes a mi casa
el domingo por la noche
para que tú te diviertas
sí sí pastor
te he de preparar un coche
contesta el buen del pastor
sí sí adiós
venga el diablo y te abroche
- 12) pastor se vienes a mi casa
el domingo por la tarde
para que tú te diviertas
sí sí adiós
te he de preparar un baile
- 13) contesta el buen del pastor
ir a tu casa no quiero
tengo el ganado en el monte
sí sí adiós
y tengo d'ir a por ello
*la sierra

Viana VI,1,407. Manuel 69
m: adáptase 88a
(cf. m: 14d)

307b

Vilares, Piquín, Ribeira de Piquín
Decembro 1979

- 1) Pastor que estás coel ganado
tendido por esas brañas
porque no te pique el sol
sí sí pastor
ven conmigo a mis cabañas
- 2) contesta el buen del pastor
de tus cabañas no quiero
tengo el ganado en el monte
sí sí y adiós
tengo que ir a por ello

- 3) pastor que estás acostumbrado
a comer pan de centeno
se te casaras conmigo
sí sí pastor
comerías trigo y bueno
- 4) contesta el buen del pastor
para el hambre no hai pan malo
tengo el ganado en el monte
sí sí y adiós
tengo que ir a buscarlo
- 5) mira que pechos tan blancos
que jamás han dado leche
contesta el buen del pastor
sí sí y adiós
a un perro se los echas
- 6) pastor se vas a mi casa
el sábado por la tarde
para que tú te adeviertas
sí sí pastor
te he de preparar un baile
- 7) contesta el buen del pastor
bailar contigo no quiero
tengo el ganado en el monte
sí sí y adiós
tengo que ir a por ello
- 8) pastor se vas a mi casa
el sábado por la noche
para que tú te adeviertas
sí sí pastor
te he de preparar un coche
- 9) contesta el buen del pastor
dile al diablo que te abroche
y que te saque a paseo
sí sí y adiós
el sábado por la noche

A Fonsagrada, 1,1,220. Florencio 65
m: 88a³

307c

San Martín de Lúa, Pol
Agosto 1980

- 1) Pastor que estás en el monte
tendido en esa cabaña
si te casaras conmigo
sí sí adiós
dormerías en buena cama
- 2) contesta el buen del pastor
casar contigo no puedo
tengo el ganado en el monte
sí sí adiós
y tengo de ir a por ello
- 3) pastor que estás en el monte
comiendo pan de centeno
si te casaras conmigo
sí sí adiós
comerías trigo bueno

- 4) contesta el buen del pastor
casar contigo no puedo
tengo el ganado en el monte
sí sí adiós
y tengo de ir a por ello
- 5) pastor si vienes a verme
el sábado por la tarde
para que tú te diviertas
sí sí adiós
te he de preparar un baile
- 6) contesta el buen del pastor
yo de tus bailes no quiero
tengo el ganado en el monte
sí sí adiós
y tengo de ir a por ello
- 7) pastor si vienes a verme
el sábado por la noche
para que tú te diviertas
sí sí adiós
te he de preparar un coche
- 8) contesta el buen del pastor
yo de tus coches no quiero
tengo el ganado en el monte
sí sí adiós
y tengo de ir a por ello

Meira XIII,1,300. Chelo 46 e Victoria 48
m: adáptase 88a
(cf. m: 145c)

307d

Soutelo, S. Xorxe, Ribeira de Piquín
Agosto 1980

- 1) Pastor que estás con las vacas
tendidas por esas brañas
para que no te pique el sol
sí sí pastor
bájalas a mis cabañas
- 2) contesta el buen del pastor
de tus cabañas no quiero
tengo el ganado en el monte
sí sí adiós
tengo que ir a por ello
- 3) tú que estás acostumbrado
a comer pan de centeno
si te casaras conmigo
sí sí adiós
comerías trigo y bueno
- 4) si vinieras a mi casa
el sábado por la tarde
para que tú te adeviertas
sí sí adiós
te he de preparar un baile
- 5) contesta el buen del pastor
bailar contigo no quiero
tengo el ganado en el monte
sí sí adiós
tengo que ir a por ello

6) mira que pechos tan blancos
que jamás han dado leche
contesta el buen del pastor
sí sí adiós
a un perro se los echas

7) contesta el buen del pastor
de tu hermosura no quiero
tengo el ganado en el monte
sí sí adiós
tengo que ir a por ello

Meira XI,1,257. Elena 72
m: adáptase 88a
(cf. m: 151)

307e

Outariz, *Santalla, Ribeira de Piquín*
Agosto 1980

1) Pastor que tas nesos montes
tendido por esas brañas
porque no te pique el sol
sí sí pastor
bájate a mis cabañas

2) contesta el buen de pastor
de tus cabañas no quiero
tengo el ganado en el monte
sí sí y adiós
tengo que mirar por ello

3) mira que trenza de pelo
delgadiña de cintura
si te casaras conmigo
sí sí pastor
gozarías de mi hermosura

4) pastor que estás acostumbrado
a comer pan de centeno
si te casaras conmigo
sí sí pastor
comerías trigo y bueno

5) contesta el buen de pastor
para el hambre no hay pan malo
tengo el ganado en el monte
sí sí y adiós
tengo que ir a buscarlo

6) contesta el buen del pastor
de tu hermosura no quiero
tengo el ganado en el monte
sí sí y adiós
tengo que mirar por ello

7) si te bajaras por la tarde
yo te prepararé un baile
contesta el buen del pastor
el sábado por la tarde
tengo el ganado en el monte
adiós
tengo que ir a buscarlo

1.ª versión estrofas 1-5
2.ª versión estrofas 1-3, 6, 7
Meira VII,2,86. Carme 65
m: 88a²

307f

Sordos, *Bande*
Xaneiro 1981

1) Pastor que estás acostumbrado
a comer pan de centeno
si te casares conmigo
sí sí pastor
comerías trigo bueno

2) responde el buen del pastor
para el hambre no hay pan malo
tengo el ganado en el monte
sí sí adiós
y tengo que ir buscarlo

3) mira que trenza de pelo
delgadita de cintura
si te casares conmigo
sí sí pastor
gozarías de mi hermosura

4) responde el buen del pastor
de tu hermosura no quiero
tengo el ganado en el monte
sí sí adiós
y tengo que ir por ello

5) el domingo por la tarde
si el gusto te acompaña
vendrás junto a mí
sí sí pastor
que te quiero una palabra

6) responde el buen del pastor
de tu palabra no quiero
tengo el ganado en el monte
sí sí adiós
y tengo que ir por ello

Bande V,2,373. Guillermina 72
m: 88a¹

307g

Celavente, O Bolo
Febreiro 1981

1) Pastor que estás en el monte
comiendo pan de centeno
vente conmigo a los valles
sí sí pastor
y te daré trigo bueno

2) responde el bueno pastor
para el hambre no hay pan malo
tengo el ganado en el monte
sí sí pastor
y tengo qu'ir a buscarlo

3) si te vinieras conmigo
el sábado por la tarde
si te vinieras conmigo
sí sí pastor
te llevaría a un baile

4) si te vinieras conmigo
el sábado por la noche
si te vinieras conmigo
sí sí pastor
te llevaría en coche

- 5) mira que trenzas de pelo
delgadita de cintura
si te vinieras conmigo
sí sí pastor
gozarías mi hermosura
- 6) mira que pechos tan grandes
que enjamás ha dado leche
si tienes los pechos grandes
sí sí adiós
a un perro se los echas

Viana VII,1,453. Elisa 61
m: 88a⁴

307h

Outeiro, **Santa Cruz do Incio**
Marzo 1981

- 1) Pastor que andas nel monte
que comes pan de centeno
si te casaras conmigo
sí sí pastor
comerías trigo y bueno
- 2) mira qué trenza de pelo
delgadina de cintura
si te casaras conmigo
sí sí pastor
gozarías mi hermosura
- 3) responde el buen pastor
de tu hermosura no quiero
tengo el ganado nel monte
sí sí adiós
tengo que ir a por ello
- 4) mira que pechos tan blancos
que jamás han dado leche
responde el buen pastor
que a un perro se los echas

O Incio II,2,345. María 53
m: adaptación 88a
(cf. m: 88f)

307i

A Paínza, **Numide, Tordoia**
Decembro 1979

- 1) El alcalde del Pozuelo
con el tarararará
tiene dos chicas más guapas
/: **ai Manuela** :/
la más nueva es para míe
la más vieja es pra su abuela
- 2) **ai la la la la la la la**
ai la la la la la la la
ai la la la la la la la
/: **ai Manuela** :/
xa pasa de cuatro meses
que non vou a cabo dela
- 3) pastor se vas a mi casa
el sábado por la tarde
para que tú te adiviertas
/: **ai Manuela** :/
heiche preparar un baile
a ru ru ru ru ru ru ru

- 4) pastor se vas a mi casa
el sábado por la noche
para que tú te adiviertas
/: **ai Manuela** :/
heiche preparar un coche
ai la la la la la la la
- 5) pastor que dices que comes
que comes pan de centeno
se te casaras comigho
/: **ai Manuela** :/
/: comerías trigo y bueno :/

Ordes II,1,287. Jesusa 48
m: 78b

Labores da casa

308

A Picota, **Mazaricos**
Maio 1979

/: Cómo quere-lo amore :/
pequeniño e ben feito
que sea traballador

Mazaricos III,2,487. Antonio 49
m: 76

309

Tallo, Ponteceso
Marzo 1980

Pasei pola túa porta
mirei pola fechadura
tabas ti e túa nai
muxíndoll'o leite á burra

Ponteceso VI,2,84. Calviño 45
(cf. m.: 104gg)

310

Vilar de Cuiña, A Fonsagrada
1968

Mázate meu leite
mázate mía nata
mázate meu leite
se non comereite
mázate meu leite
mázate mía nata
se non dout'á gata

ILGA I,1,458. Unha veciña
m: 1

311

Nogueirosa, Pontedeume
Decembro 1980

Santa Marta d'Ortigueira
a muller que com'a nata
non tén suerte ca manteigha

Pontedeume I,1,192. Dorinda 85
m: 65a²

310 *mía* 'miña' (no galego oriental).

312

Bendimón, *Roo, Serra de Outes*
Febreiro 1980

/: Mata o porquiño :/
non o deixes enghordar
non quero mata-lo porco
que teño aseit'a rodar

Outes IV,1,177. Boudaña 50, Pituca 30
m: rianxeira (refrán)
(Cf. m: 128b)

313a

Boado, Mesía
Decembro 1979

María si vas
ó río lavar
non péte*-la roupa
que a podes rachar
que a podes rachar
que a podes rachar
María si vas
o río lavar
*tóque-

Ordes IV,2,172. Antonio 71
m: 128c

313b

Laracha
Febreiro 1980

Rapaza si vas
ó río a lavar
non tórza-la roupa
que a podes rachar

Ponteceso I,1,30. Francisco 39
m: 123

O Carro

314

A Mezquita
Febreiro 1981

O meu carriño meu carro*
vale muto diñeiro
tén o eixe de xardón
as estreitoiras de mazairo
o rodeiro de bon fresno
de bon negrillo o chedeiro
as teleiras** de bedul <o>
e de bon carballo o fungueiro
*o meu carro o meu carriño
**canizas

A Mezquita II,1,134. Pepe 62
m: 104g³

315a

Bendimón, *Roo, Serra de Outes*
Febreiro 1980

Árdell'o eixe
árdell'o carro
árdell'o eix'
ás nenas de Barro
ás nenas de Barro

ás da Barquiña
árdell'o eix'
á miña visiña

Outes IV,1,252. Boudaña 50, Pituca 30
m: adaptación 127
(cf. m: 128b)

315b

A Casiña, Arcos de Furcos, Cuntis
Marzo 1979

Árdell'o eixo
árdell'o carro
árdell'o eixo
hai que mollalo
hai que mollalo
hai que mollalo
árdell'o eixo
árdell'o carro
árdell'o eixo
árdell'a buxa
móll'ò no río
pa que non fuxa
pa que non fuxa
pa que non fuxa
árdell'o eixo
árdell'a buxa

A Estrada, II,1,122. Virtudes 63
m: adaptación 127
(cf. m: 140c)

315c

Vilariño, Roadé, Sobrados dos Monxes
Xaneiro 1980

Árdell'o eixe
árdell'o carro
árdell'o eixe
arde Sobrado
árdell'o eixe
hai que mollalo
árdell'o eixe
arde Sobrado

Sobrado IV,1,295. Veciños
m: 127b

316a

Vilar, San Mamede, Carnota
Xaneiro 1981

Se queres qu'o carro cante
móllall'o eixe no río
despois de eixe mollado
canta com'on asubío

Outes VI,1,475. Victorina 50, Manuela 41, Dominga 50
m: 91

316b

Sabrexo, As Cruces
Abril 1980

Si queres que o carro cante
móllall'o eixe no río
e despois de ben mollado
canta com'on asubío

As Cruces I,2,106. Oliva 49
m: 74b

315b buxa 'peza de madeira, cun rebaixe semicircular, onde encaixa e xira o eixe do carro'.

316c

Esgueba, *Roadé*, *Sobrado dos Monxes*
Xaneiro 1980

Si queres qu'o carro cante
bótalle o eixe no río
e despois de ben mollado
toca com'un asubío

Sobrado III,1,500. Manuel 86
(cf. m: 35)

317a

Serra de Outes
Xaneiro 1979

Para cuñas pau de toxo
para fumeiros carballo
para conquista-las nenas
a cabesalla do carro

Outes, I,1,74. Alfredo 50
m: adaptación 104g

317b

Suegos, Vicedo
Abril 1979

Pa cuñas pau de toxo
pa pértegos carballo
pa contempla-las nenas
a punta do carallo

Viveiro III,1,316. Moraima 37
m: 117

317c

Calobre, A Estrada
Marzo 1979

Para cuñas pau de toxo
para eixo do carballo
para contenta-las nenas
a cabezalla do carro

A Estrada I,2,602. Manuel 85

Feira

318

S. Ourense, Serra de Outes
Xaneiro 1979

/: Fun ònha feira a Carnota :/
e quedei apalabrado
para ir á da Picota
ai o le lo ai o la lo
ai o le lo ai o la lo

Outes III,1,45. Manola 58
m: 104g¹

319

Laracha
Febreiro 1980

Indo pá feira d'Allónse
todo el é mal camiño
encontrámosche o demo
metido nun buratiño

Ponteceso I,1,119. Francisco 39
m: 40

320

Rosende, *Tameiga, Mos*
Xaneiro 1981

Fun á feira pá rapada
pedinlle de merendare
déronme berete e medio
non me quixeron cobrare

Rías Baixas V,1,323. Avelina 85
m: 115c

321

Carrasqueira de Taboexa, As Neves
Novembro 1980

O meu home vai na feira
vai na feira das culleres
se mo vedes por alá
tiraimo d'entr'as mulleres

Baixo Miño I,2,249. Yolinda 80

322a

Bazar, Santa Comba
Xullo 1980

Hox'aquí mañá na feira
hox'aquí mañá na feira
para min n-ha de faltar
unha vida levadeira
a la la la la la
a la la la la le lo

Santa Comba I,2,310. Pastor 58
m: 104z¹

322b

Castrelo, *Colúns, Mazaricos*
Abril 1979

Hox'aquí mañán na feira
para íremos pasando
unha vida pasaxeira

Mazaricos IV, 1,295. Erundina 68
m: 104ff

323

Santamariña, *Xaviña, Camariñas*
Xaneiro 1979

Fostes á feira da Ponte
fostes e non vistes nad'
e non viste bñila-lo sole
nunha mazán coloradã

Camariñas, I,1,400. Unha veciña
m: 66c

324

Castro, *Montouto, Santa Comba*
Febreiro 1980

Na miña vida tal vin
na feira de Coiroroso
vintasinco costureiras
a cabalo dun raposo

320 *rapada* 'rapa (das ovelas e das bestas) (?); *berete* 'escalo' (peixe) *Trigla sp.*

325
Na miña vida tal vin
na feira dos maraghatos
eras criado do cura
sabes lamber ben os platos

Santa Comba I,1,53. Soledad 84
m: 173

326a

A Devesiña, *Codeseda*, A Estrada
Febreiro 1981

Miña soghra e maila túa
van na feira da Portela
vende-lo becerro neghro
fillo da vaca marela

A Estrada VI,2,168. Manuela 82

326b

Fontenlo, *Codeseda*, A Estrada
Febreiro 1981

Miña nai e maila túa
van na feira da Portela
vende-lo becerro teixo
ai fillo da vaca merela

A Estrada, VI,1,415. Manuel 91

327

A Picota, *Mazaricos*
Maio 1979

Túa nai ó óutor día
pola feira de Baíñas
levaba unha egua ruza
iba roghando cas fillas
é ben certo o que ti dis
non fui mentira nin conto
que me dixo o teu fillo
ghárdam' unha pró meu tonto

Mazaricos IV,2,255. Rosa 43
m: 115b

328

S. *Martín de Lúa*, Pol
Decembro 1978

Véndem'os bois e véndem'as vacas
e non me vénda-lo pote das papas
véndem'as concas e mais el cunqueiro
e non me vendas el míu tabaqueiro
tere...

Meira I,1,490. Ramona 82
m: 146

329

Castro, *Montouto*, Santa Comba
Febreiro 1980

Mosa do pano de seda
co fresco fostes á feira
por causa dese teu pano
teu pai vendeu unha leira

330

/: Tés un pano de crespón :/

327 ruza 'abrancazada'.

por causa d'ese teu pano
teu pai vendeu un leghón

Santa Comba I,1,160. Soledad 84
m: 173

331

Sofán, *Lira*, Carnota
Xaneiro 1981

Eu caseime por un ano
cuidando de vender allos
ahora vendo sebolas
por causa dos meus traballos

Outes X,1,20. Manuela 87
m: 104v³

332

Esgueba, *Road*, Sobrado dos Monxes
Xaneiro 1980

1) Maruxa se vas á feira
cómpram'un porco rabelo
que se mo compras con rabo
non me cabe no cortello
/: eí che vai Maruxiña
eí che vai eí che vai
eí che vai Maruxiña
no corral do teu pai :/

2) Maruxa tén unhas zocas
que lle fenderon por tras
seu pai botoull'unha cinta
e desfanll'os cargañás
eí che vai...

3) Maruxa tén un xustillo
qu' é de candil e d' estopa
e un leño pra por diante
que llo fixo a súa soghra
eí che vai...

Sobrado III,1,506. Flérida 55
m: 37c

333

Castro, *Montouto*, Santa Comba
Febreiro 1980

Vai daí deño cativo
esterco do meu corral
heite de levar á feira
venderte por un raial

Sta. Comba I,1,83. Soledad 84
m: 173

334

Teixedo, *Pereda*, Candín
Xuño 1980

Mi marido trata en huevos
compra cuatro y come tres
si esa ganancia le corre
pronto se pone de pies

Ancares II,2,210. Dorinda 64
m: 149d
(cf. l. 394)

332,2 cinta 'apreixo'.

3 xustillo 'prenda interior, sen mangas, axustada o corpo, e que non baixa da cintura'; candil 'tecido feito con liño e lá (chámase tamén *picote*); leño 'especie de mandil tecido con liño e lá'.

334 se pone de pies 'se levanta da miseria'.

335

Boado, Mesía
Decembro 1979

Compran a cabra pá festa
ahora téñena gardada
vana traer ó castrón
porque non lle cobran nada

Ordes IV,2,428. Antonio 71
m: 104q

336

Vila do Monte, *Roade, Sobrado dos Monxes*
Xaneiro 1980

Compreille un burro
á miña Sabela
os cartos son meus
e o burro é dela

Sobrado II,2,598. Antonio 71
m: 141

337

Santamariña, *Xaviña, Camariñas*
Xaneiro 1979

Si qués comprar un burriño
vaio comprar á Cämelle
e senón vai o roubar
ó Bolo de Sabådelle

Camariñas I,1,684. Varias veciñas
m: 81b

338

Golmar, *Roade, Sobrado dos Monxes*
Xaneiro 1980

- 1) Ti espílete Panda
ía buscar diñeiro
vai ó día vinte
comprar un carneiro
- 2) o < día > vinte non vou
que vai moito frío
e coxos e mancos
non pasan o río
- 3) e coxos e mancos
o río han pasare
eu solteiriña
non quero quedare

Sobrado II,1,595. Casal 75
m: 169

339

Carnés, Vimianzo
Xaneiro 1979

- 1) Unha ves märchein prá feira
prá feira dos do San Abás*
cädroume a millor muller
costoum'un par de reás
- 2) na feira da Ponte-Oliveira
díghocho de corazón
comprein dúas mulleres e unhas sirolas
e tamén un pantalón

3) a cando vou prá taberna
tomo unha copa de caña
se non teño que faser
barro unha tea d'araña

4) ai viva Cärnés e Sereixo
ai vivan os camións
vivan os homes que visten ben
que andan sin pantalóns

* Podería tamén segmentarse:
do Sanabás, dos Anabás, etc.

Camariñas I,2,544. Un veciño
m: 101b

340

Soutelo, *S. Xorxe, Ribeira de Piquín*
Agosto 1980

Vámonos ó mercado
cos cestos a vender
chamámo-las mulleres
que nolos veñan ver

elas moi orgullosas
salen ó mirador
falando polos dedos
palabriñas d'amor

van pola calle
pitiminique
parecen flores
no mes de abril
vamos nosoutros
vamos tamén
anqu'os cesteiros
non somos ninguén

Meira XI,1,327. Elena 72
m: 168

340bis

Manzavos, A Mezquita
Febreiro 1981

1) Paso miña vida alegre
con a miña cantariña
rú' ábaixo rú' àsima
quẽ quer a íauga fresquiña

Refrán:

Quen compra compra
quẽ quer comprare
auga fresquiña
pra refrescar
pra refrescar
o meu coração
auga fresquiña
sabe a limão
sabe a limão
sabe a licore
auga fresquiña
pró meu amor

2) rú' ábaixo rú' àsima
tod' à xente me quer bãe
só a mai do meu amore
não sei que raiba me tã
quẽ compra compra...

A Mezquita III,2,36. Udelia 50
m: 167

Oficios**341**Tolda, *Aguada, Carballedo*
Marzo 1981

Todos sómor de Pontevedra
 todos sómor de por alá
 todos sabemos afilar
 afilar afilar
 navaghas tiseras
 probecito afilador
 muy mala vida te espera

Chantada V,1,312. Galleiro 72
m: 116b**342**A Paínza, *Numide, Tordoia*
Decembro 1979

Os albardeiros d'Orense
 andan de pé polas portas
 /: se non lle fan boa vida
 sálenll'as albardas tortas :/

Ordes II,1,190. Jesusa 48
m: 73**343***Buciños, Carballedo*
Marzo 1981

Cala burro cala burro
 cala se queres calar
 xa che puxen a jãlbarda
 e fãltach'o atafal

Chantada IV,2,290. Carme 77
m: 60b**344**Soutelo, *San Xorxe, Ribeira de Piquín*
Agosto 1980

Las mocitas de este pueblo
 yo para mí no las quiero
 porque gastan mucho lujo
 y yo soy un pobre albardero

Meira XI,1,396. Elena 72
(cf. m: 151)**345a**Golmar, *Roade, Sobrado dos Monxes*
Xaneiro 1980

O cantar dos arrieiros
 é un cantar moi baixiño
 cántano en Ribadavia
 resona no Carballiño

Sobrado II,1,324. Felisa 55
m: 104t**345b**A Casiña, *Arcos de Furcos, Cuntis*
Marzo 1979

O cantar dos arrieiros
 éch'un cantar moi baixiño
 cántano en Ribadavia
 resona no Carballiño

A Estrada II,2,331. Pai de Pura
m: 5b**345c**A Mezquita
Febreiro 1981

O cantar do arrieiro
 é un cantar mui baixiño
 cántano en Ribadavia
 e óiese no Carballiño

A Mezquita I,1,98. Pepita 64
m: 6b**345d**A Mezquita
Febreiro 1981

O cantar do arrieiro
 é un cantar mui baisiño
 cántase en Ribadavia
 resona no Carballiño

A Mezquita V,2,148. Nemesia 62
m: 6a**345e***S. Vicente de Agrade, Chantada*
Novembro 1980

O cantar dos arrieiros
 é un cantar mui baixiño
 cántano en Ribadavia
 resoa no Carballiño

Chantada I,2,295. Concha 69
m: 5a**346**Sordos, **Bande**
Xaneiro 1981

O cantar dos arrieiros
 é un cantar que namora
 empeza no Chao de Lmia
 i acaba na Feira Nova

Bande IV,2,264. Guillermina 72
m: 10a**347a**A Grela, *Parada, Ordes*
Outubro 1980

O cantar dos arrieiros
 é un cantar que nunca s'acaba
 empézas'en trailalila
 remátas'en trailalala

Ordes IX,1,128. Esclavitud 80
m: 45**347b**Vilares, *Piquín, Ribeira de Piquín*
Decembro 1979

O cantar do arrieiro
 cantar que nunca se acaba
 empeza con tainanina
 acaba con tainanaina

348

Dicen ben os arrieiros
cuando van por costa arriba
arriba mula gallarda
arriba gallarda arriba
FALADO: Pastora ña

A Fonsagrada I,2,250. Florencio 65
m: 3

349a

Maroxo, Arzúa
Maio 1979

Arrieiriño Manuel
deixa descansar as mulas
tamén os mais arrieiros
deixan descansa-las súas

Arzúa I,1,407. Antonia 49
m: 83

349b

Moredo, Palas de Rei
Decembro 1980

Arrieiriño Vicente
deixa descansa-las mulas
tamén os mais arrieiros
deixan descansa-las súas

Palas de Rei I,1,335. José 65

350

Buciños, Carballedo
Marzo 1981

Barulleiros da montaña
vós en qué pasai-lo día
en comer papas de xuio
en xunguir bois a molida
tero tero tero

Chantada IV,2,361. Manuel 70
m: 4

351

Fontenlo, **Codeseda, A Estrada**
Febreiro 1981

Os meniños de Moraña
van polo Parañ' arriba
meniñas de Vilapouca
téndell'a carne cocida

A Estrada VI,1,430. Manuel 91

352

Leirado, Salvaterra
Novembro 1980

/: A vida do arrieiro
heicha de contar María :/
cómenche de caballeros
e dormen na arrearía

Baixo Miño I,2,376. Pilar 70
m: 96b

350 **xuio** 'xoio, *Lolium temuletum*'. É unha planta gramínea da que se extrae unha fariña que, pola sustancia tóxica que contén (temulina), produce mareos e vómitos; por eso se lle chama a esta planta en castelán *borrachera*.

353a

A Casiña, **Arcos de Furcos, Cuntis**
Marzo 1979

O primer'amor que eu teña
ha de ser un arrieiro
non tén botiña sin viño
nin bolsillo sin diñeiro

A Estrada II,2,333. Pai de Pura
m: 5b

353b

A Mezquita
Febreiro 1981

O primeiro amor qu'eu teña
ha de ser un arrieiro
que non tén bota sin viño
nin a bolsa sin diñeiro

A Mezquita I,1,98. Pepita 64
m: 6b

354

Teixedo, **Pereda, Candín**
Xuño 1980

Arreero fue mi padre
y arreero fue mi abuelo
por un arreero madre
por un arreero muero

(I: cf. 357)

355

Vale más un arreero
con el macho de ramal
que todos los estudiantes
que vienen de Portugal

Ancares II,2,206. Rosa 78
m: 149d

356a

Pereda, Candín
Xuño 1980

- 1) Por la calle de la Arena
se pasea un arrieiro
buen zapato y buena media
buen bolsillo con dinero
- 2) siete machos lleva al carro
y ocho con el delantero
nueve se pueden contar
con el de la silla y freno
- 3) al revolver de la esquina
siete quintos le salieron
a dónde camina el mozo
a dónde va el arrieiro
- 4) camino para La Mancha
con un encargo que llevo
{ a La Mancha vamos todos
{ como buenos compañeros
{ de los siete que aquí vamos
{ ninguno lleva dinero
- 5) por dinero no afligirse
adelante compañeros
que llevo yo más doblones
que estrellitas tiene el cielo

- 6) ellos como eran ladrones
se miraron y se rieron
ellos como eran ladrones
a la taberna se fueron
- 7) vengan copas salgan copas
eche vino tabernero
vengan copas salgan copas
que aquí paga el arrieiro
- 8) la primera copa que sale
se la dan al arrieiro
{ esta copa no la tomo
{ que es un puro veneno
{ que la tome el Rey de España
{ que está colorado y bueno
- 9) estando en estas palabras
siete sables relucieron,
saca el arrieiro el suyo
que era de un brillante acero
- 10) en la primera descarga
cinco cayeron al suelo
los dos más que le quedaron
las patitas les valieron
- 11) dio parte a la Justicia
se alborotó todo el pueblo
cuando vino la Justicia
a prender al arrieiro
- 12) pidió un poco de permiso
luego se lo concedieron
escribió una carta al rey
estas palabras diciendo
- 13) vaya la contesta pronto
vuelva la respuesta luego
{ y en la respuesta decía
{ que suelten al arrieiro
{ si mató cinco ladrones
{ si matara cinco cientos
{ cinco reales le quedaron
{ mientras viva el arrieiro

Ancares I,2,132. Jaime 87
m: 48a

356b

Santigoso, O Barco de Valdeorras
Febreiro 1981

- 1) Por las calles de Madrí
se pasea un arrieiro
buen zapato y buena media
buen bolsillo de dinero
- 2) a la vuelta de una esquina
siete ladrones salieron
a dónde va el buen mozo
a dónde va el arrieiro
- 3) a La Mancha voy señores
con una carga que llevo
seis mulas llevo cargadas
siete con el cebadero
- 4) a La Mancha iremos juntos
como buenos compañeros

- de siete soldados que imos
ninguno lleva dinero
- 5) por dinero no se aflijan
adelante compañeros
que llevo yo más doblones
que estrellas hay en el cielo
- 6) en las ventas de Aragón
sacaron vino y bebieron
el primer vaso que echan
se lo dieron al arrieiro
- 7) arrieiro no quiso vino
creyendo que era veneno
que lo dean al rey de España
que yo vino no lo quiero
- 8) desenvainan las espadas
desafían los aceros
desenvaina el arrieiro el suyo
que cortaba más que el fuego
- 9) al primero bayonazo
cinco cayeron al suelo
para dos que le quedaban
escapaban bien de miedo
- 10) voces da la tabernera
que se reunira el pueblo
que se reunira el pueblo
y prendan al arrieiro
- 11) arreyero no es cobarde
que al rey se presenta luego
la sentencia que el rey daba
con cien doblones de sueldo
- 12) yo no quiero cien doblones
que quiero ser arreyero
para andar por los caminos
matando a los bandoleros

Viana II,1,262. Emérita 53
m: 85

356c

Sordos, **Bande**
Xaneiro 1981

- 1) Caminaba para Francia
caminaba un arrieiro
/: arreaba siete mulas :/
ocho con la delantera
- 2) en el medio del camino
siete quintos le salieron
/: pra dónde camina el moso :/
pra ónde camina arreero
- 3) yo camino para Francia
que la Francia es mi pueblo
/: para Francia vamos todos :/
como buenos cumpaños
- 4) a la entrada de Orense
echaron vino y bebieron
/: el primer vaso de vino :/
fue pa'l mozo arrieiro
- 5) este vino no lo tomo
qu'el vino tiene veneno
/: si lo dan al rey de Francia :/
está tranquilo y sereno

- 6) ableia (?) mozo se quiere
y si no le enseñaremos
/: que par'el mozo arriero :/
siete sables respondieron
- 7) ...también tira el suyo
que era de brillante acero
/: y del primero luchado :/
se cayeron cinco al suelo
- 8) y los otros que quedaron
de patitas se valieron
/: le mandó una carta al rey :/
que venga a defender esto
- 9) el rey le contestó otra
enseguidita y corriendo
{/: ay que se mató a cinco :/
{como que matara un ciento
{/: que para el mozo arriero :/
{tengo yo millón de sueldo

Bande V,1,278. Guillermina 72
m: 100

356d

Ferreiras, *Noceda, As Nogais*
Xuño 1979

- 1) Camenito de la Arena
se pase'ón arriero
siete caballos llevaba
ocho con el delantero
- 2) nueve se pueden cuntar
con el de la silla y freno
llega al medio del camino
siete ladrones salieron
- 3) dónde va usted bon mozo
dónde va el arriero
camino para La Mancha
con un encargo que llevo
- 4) y a La Mancha vamos todos
como buenos compañeros
llegan al primer mesón
sacaron vino y bebieron
- 5) el primer vaso de vino
se lo dan al arreero
{yo dese vino no tomo
{yo dese vino no quiero
{yo dese vino no tomo
{para mi tiene veneno
- 6) yo dese vino no tomo
que lo beba el rey primero
l'arreero sac'ón sable
parecí'ón carnicero
- 7) el primer disparo que hizo
cinco caèron nel suelo
para dos que le quedaban
parecí'ón carnicero
- 8) tabernero da de voces
voces que reúna al pueblo
y el que mata a siete hombres
también mata a siete cientos

Courel XII,2,282. María de Freixo 63
m: 69b

356e

Cerdedelo, Laza
Marzo 1981

- 1) /... / para La Mancha
caminaba un arriero
siete mulas que llevaba
ocho con el delantero
- 2) nueve se pueden llamar
con la que silla y freno
y a la vuelta de una esquina
siete ladrones salieron
- 3) a dónde camina el mozo
y a dónde va el arriero
camino para La Mancha
se lo manda el rey de cielo
- 4) cara a Mancha iremos todos
como buenos compañeros
(pero eles eran ladrós)
nosotros somos soldados
y no traemos dinero
- 5) por dinero no afleguirse
adelante compañeros
que traigho yo más doblones
que estrellas hay en el cielo
- 6) cuando llegharon a un sitio
pidieron vino y bebieron
el primer vaso que sale
se lo dan al arriero
- 7) ese vino no lo bebo
y ese vino no lo quiero
ese vino no lo bebo
que el vino trae veneno
- 8) cogió la pistola en manos
cinco cayeron al suelo
los otros dos que quedaron
cómo corrían de miedo

Campobecerros III,2,199. Amparo 60
m: 48c

357

Rabadeira, *Seabia, Coristanco*
Marzo 1980

Aí vén a estrela do día
aí vén o día alumbrante
lovantávós carreteiros
botálle palla o ghando

Santa Comba II,1,190. Nieves 72
m: 104m

358a

Asalo, *Santiago de Mens, Malpica*
Marzo 1980

San Adrián é barqueiro
barqueiro é San Adrián
San Adrián é barqueiro
que leva o remo na man

Ponteceso III,1,288. Asunción 75
m: 54
(1: cf. 366)

358b

S. Ourense, Serra de Outes
Xaneiro 1979

San Adrián é barqueiro
barqueiro San Adrián
San Adrián é barqueiro
que lev'ò remo na man
ai o le lo...

Outes III, 1,461. Manola 58
m: 104g^l

358c

Reguengo, Petelos, Mos
Xaneiro 1981

San Adrián é barqueiro
barqueiro é San Adrián~~he~~
/: San Adrián é barqueiro
que tén o remo na man~~he~~ :/

Rías Baixas V,1,145. Francisco 81
m: adaptación 72

358d

A Casiña, Arcos de Furcos, Cuntis
Abril 1979

San Aldrián é gaiteiro
gaiteiro San Aldrián
San Aldrián é gaiteiro
que leva a gaita na man

A Estrada IV,2,350. Manuela 65
m: 122

359

San Ourense, Serra de Outes
Xaneiro 1979

/: Manueliño barqueiro :/
lévame Manueliño
lévame por bo diñeiro
ai la...

Outes II,2,664. Pelegrina 83
m: 104kk

360

Quintenla, San Ourense, Serra de Outes
Febreiro 1980

San Ourense é boa terra
dun pino qu'había alí
fixen un barco de guerra
ai la la la ai la la...

Outes IV,2,154. Beleiro 76
m: 104y^l

361

O Pindo, Carnota
Xaneiro 1981

Teñ'unha lancha no Pindo
que se chama Manuela
desde Fisterra asta Morgas
non hai lancha como iela

Outes X,2,225. Rita 76
m: 88c

362

Santiago de Mens, Malpica
Marzo 1980

Ó pasa-la ría
ó desembarcar
o tío Laranxo
cáio no mar
cáio no mar
cáio no mar
a pasa-la ría
a desembarcar

363a

Ó pasa-la ría
de San Adrián
veu un paxariño
picoume na man
picoume na man
picoume no pé
ai qué paxariño
que pájaro é

Ponteceso VI,2,420. Asunción 75,
Manuela 69, Teresa 56
m: 80a

363b

S. Ourense, Serra de Outes
Xaneiro 1979

A pasa-lo río
de San Adrián
veu un paxariño
picoume na man
picoume na man
picoume no pé
él ténme malicia
non sei porque é

Outes II,2,611. Un veciño
m: 95a

364

Arou, Xaviña, Camariñas
Xaneiro 1979

Esta noite fun pescare
e pesquei unha sardiña
/: e de dentro lle sacamos
o barreiro de Xaviña :/

Camariñas I,1,18. Un veciño e unha veciña
m: 104v⁴

365

Teixedo, Pereda, Candín
Xuño 1980

Calderero fue mi padre
calderero fue mi abuelo
por un calderero madre
por un calderero muerdo

Ancares II,2,188. Dorinda 64
m: 149d
(l: cf. 346)

363b tenme malicia 'quéreme mal'.

366

Quintenla, *San Ourense, Serra de Outes*
Febreiro 1980

San Adrián é canteiro
canteiro é San Adrián
San Adrián é canteiro
que tén o pico na man

Outes IV,2,140. Beleiro 76
m: 104y¹
(1: cf. 350)

367

Asalo, *Santiago de Mens, Malpica*
Marzo 1980

Vivan os canteiros madre
vivan os da Pontevedra
que fixeron vi-la augha
de Vigho a Redondela

Ponteceso III,1,43. Asunción 75
m: 54

368

Vilar, *San Mamede, Carnota*
Xaneiro 1981

/: Canteiros de Pontevedra :/
que fixeron vi-la iaghua
de Vigho a Redondela

Outes VI,1,485 Victorina 56, Manuela
49, Dominga 50
m: 91

368 bis

San Martín de Suarna, A Fonsagrada

Dios llo pague a miña mai
por meterme a canteiro
subo o barro prás paredes
levo os picos ó ferreiro

Benjamín 66. (sen grabar)
(cf. m: 34f)

369

Sabrexo, As Cruces
Abril 1980

Non sei qué tén o canteiro
non sei qué tén que non canta
/: anda darredor da pedra
i a pedra non se levanta :/

370

Aquí vímo-los canteiros
da parte de Pontevedra
coas mauciñas reghañadas
cheas de picar na pedra

As Cruces I,1,309. Presentación 78
m: 74a

371

Quintenla, *San Ourense, Serra de Outes*
Febreiro 1980

Os canteiros vanse vanse
para Santa Liberata
levan os picos d'aseiro
hanos de traer de lata
ai la la ai la la...

Outes IV,2,288. Beleiro 76
m: 104y¹

372

San Martín de Suarna, A Fonsagrada
Maio 1980

O mes de Santos xa vén
o mes de Santos vén vindo
vámonos indo canteiros
canteiros vámonos indo

A Fonsagrada III,1,213. Benjamín 66
(cf. m: 34f)

373a

Quintenla, *San Ourense, Serra de Outes*
Febreiro 1980

Tienes el amor cantero
résale niña el rosario
a la Virgen de la Peña
que no caiga del andamio

Outes IV,2,285. Beleiro 76
m: 104y¹

373b

Pastoriza
Xaneiro 1980

Tienes el amor cantero
niña rézale el rosario
a la Virgen de la Peña
que no caiga del andamio

Meira IV,2,3. Filomena 79
(cf. m: 104r)

373c

Sordos, Bande
Xaneiro 1981

Tienes el amor cantero
niña rézale un rosario
a la Virgen de la Estrella
que no caiga del andamio

Bande III,2,455. Guillermina 72
m: 170

374a

Tolda, Aguada, Carballedo
Marzo 1981

Canteiros de Pontevedra
vós qué raio lles queredes
con unha nena bonita
vós furades nas paredes

Chantada V,1,312. Galleiro 72
m: 116b

374b

Forcarei
Outubro 1982

Cantéiror de Pontevedra
onde estáder ben o vedes
por unha moza bonita
furades sete paredes

Forcarei I,2,412. Filomena 84

375

Quintenla, *San Ourense*, Serra de Outes
Febreiro 1980

Non vos fiés nos canteiros
rapasas non vos fiedes
collen os picos e marchan
rapasas qué lle queredes

Outes IV,2,280. Beleiro 76
m: 104y¹

376a

Carrasqueira de Taboexa, As Neves
Novembro 1980

Pica canteiriño pica
pica na pedra miúda
pica na muller allea
qu'outros picarán na túa

Baixo Miño, I,1,427. Yolinda 80

376b

Leirado, Salvaterra
Novembro 1980

/: Canteiro pica na pedra
pica na pedra miúda :/
pica na muller allea
qu'outros che pican na túa

Baixo Miño II,1,162. Pilar 70
m: 96b

376c

Meder, Salvaterra
Novembro 1980

O canteiro pica pica
pica na pedra miúda
pica na muller allea
íoutros lle pica na súa

Baixo Miño III,2,166. Laura 59

376d

Sabrexo, As Cruces
Abril 1980

Canteiriño canta e pica
pica na pedra miúda
pica na muller allea
íoutros lle pican na súa

As Cruces I,1,315. Presentación 78
m: 74a

376e

Marantes, Santiago de Compostela
Xaneiro 1981

Canteiros de Pontevedra
pican na pedra menuda
pican na muller allea
outros lles pican na súa

Santiago I,1,186. M.ª do Carme 75
m: 10c

376f

Bazar, Santa Comba
Febreiro 1980

Canteiros de Pontevedra
pican na pedra miúda
pican na muller allea
outros lle pican na súa

Santa Comba I,2,135. Pastor 58
m: 31

377

San Martín de Suarna, A Fonsagrada
Maio 1980

Pica canteiriño pica
pica na pedriña dura
tu pica na muller doutro
que na túa pic'ò cura

A Fonsagrada III,1,210. Benjamín 66
(cf. m: 34)

378

Quintenla, *San Ourense*, Serra de Outes
Febreiro 1980

Os canteiros polo menos
os canteiros polo menos
pola terra de donde andan
deixan canteiros pequenos

379

Canterillo pica y canta
y deja la costurera
que ella pierde de coser
y tú de picar la piedra

Outes IV,2,276, 388. Beleiro 76
m: 104y¹

380

A Picota, *Mazaricos*
Maio 1979

Miña tía Manuela
miña tía Manuela
a túa casa caíu
andán os canteiros nela

Mazaricos V,1,378. María 36
m: 111c

381

Quintenla, *San Ourense*, Serra de Outes
Febreiro 1980

Todos os canteiros madre
llevan en el pantalón
una manchita de barro
que me roba el corazón

Outes IV,2,282. Beleiro 76
m: 104y¹

382a

Sisto, *Zanfoga*, Pedrafita do Cebreiro
Outubro 1979

Eu ben vin esta-lo cuco
no pico dun castañeiro
cun machadiño na mau
dependendo carpinteiro

Courel VI,1,635. Un veciño
m: 21c

382b

Agar, A Estrada
Marzo 1979

Eu ben vin esta-lo cuco
na cima dun castiñeiro
cun martiliño na man
aprendendo a carpinteiro

A Estrada IV,1,245. Rafael 62
m: 61

382c

Ferreiras, Noceda, As Nogais
Xuño 1979

Eu ben vin o cuco rubio
na cana do castiñeiro
/: cun machadiño na mau
dependendo a carpinteiro :/

Courel XII,2,650. María de Freixo 63
m: 69a

383

Vila da Iglesia, Cerceda
Marzo 1980

Teñ'un amor carpinteiro
que traballa como quere
/: quixo facer un arado
e salíull'unha mullere :/

Ordes V, 1,395. Delfina 68, Rosa 64
m: 164

384

Queis, Santa Cruz de Montaos, Ordes
Decembro 1979

Carpinteiro faim'un tallo
que me quero sentar nel
quédoume coxo d'un pé
cágom'en tí e mais nel

Ordes I,1,410. Concepción 52
m: 58b

385

A Grela, Parada, Ordes
Outubro 1980

Carpinteiro faim'un tallo
que me quero sentar nel
se mo fas coxo dos pés
cághom'en tí a mais nel

Ordes VIII,2,458. Esclavitud 80
m: 45

386

Vilariño, Chacín, Mazaricos
Maio 1979

Carpinteiro faime un carro
se podes faimo de ferro
para carrexa-los homes
desta terra ió inferno

Mazaricos V,1,612. María 82
m: 68a

387

Agar, A Estrada
Marzo 1979

Canta cuco no palleiro
canta cuco no palleiro
bota cadelina fóra
non mórda-lo carpinteiro

A Estrada IV,1,53. Rafael 62
m: 61

388

Rosende, Tameiga, Mos
Xaneiro 1981

Nestę lugharciño mozas
hai unha muller carteira
leva cartas e trai cartas
sempre ch'anda na carreira

Rías Baixas V, 1,421. Avelina 85
m: 115c

389

Porto do Asno, Roade, Sobrado dos Monxes
Xaneiro 1980

Eu ben vin-vere vin
esta-lo moucho laroucho
iaprendendo larendo
naquel arredor
eu ben vin-vere vin
esta-lo moucho laroucho
i apuntando larando
ia ser cazador

Sobrado V, 1,114, Lola 35
m: 67, 104c

390

A Casiña, Arcos de Furcos, Cuntis
Marzo 1979

Alegría no inferno
que morreu o escribano
o tinteiro e ma-la pluma
quedan na mesa bñilando

A Estrada III,1,284. Pai de Pura
(cf. m: 5b)

391

Teixedo, Pereda, Candín
Xuño 1980

El ferreiro foi á misa
ñõ pudo reza-lo credo
cuando tocãron a Santos
acordóusell'el martelo

Ancares II,1,489. Dorinda 64
m: 149d

392

Asalo, Santiago de Mens, Malpica
Marzo 1980

Pregúntasme donde veño
e de donde veño vou

veño de cas do ferreiro
que tod'ò día malloue

Ponteceso III,1,10. Asunción 75
m: 54, 77b

393

Ragüelle, *Olveira, Dumbria*
Decembro 1980

Desd'a porta do ferreiro
astra *ía* do malagható
todo é piollos miúdos
e pulghás coma sapatos

Mazaricos VIII,1,364. Estrela 64
m: 103b²

394

Ragüelle, *Olveira, Dumbria*
Decembro 1980

O meu amor é fureiro
compr'à tres e dá *ía* des
co aquela gänänsiña
o meu amor é xués

395a

O meu amor é fereiro
compr'à tres e dá *ía* nove
co aquela ganansiña
o meu amor é un home

Mazaricos VIII,2,277. Estrela 64
(cf. m: 68b)

395b

Castrelo, *Moraime, Muxía*
Maio 1979

O meu amor é ferreiro
compra a tres e dá *ía* nove
e pois con esa ghanansia
mui ben podía ser home

Muxía III,2,595. Nemiñán 73
m: 119

395c

A Picota, *Mazaricos*
Maio 1979

O meu amor é pereiro
compra a tres e dá *ía* nove
coa ganansia das peras
há de chegar a ser home

Mazaricos III,2,394. Dolores 48
m: 104y³

396

Golmar, *Roade, Sobrado dos Monxes*
Xaneiro 1980

Unha vella de Melide
dixo a outra de Furelos
que petaba mais co cu
cô ferreiro cos martelos

Sobrado II,1,579. Casal 75
(cf. m: 97a²)

397a

O Arroio, *Parada, Ordes*
Outubro 1980

O ferreiro tén a sarna
a mollé-lo xarampón^{he}
os filliños as vexigas
ai Jesús que maldición^{he}

Ordes VII,1,319. María 48
(cf. m: 72e)

397b

Esgueba, *Roade, Sobrado dos Monxes*
Xaneiro 1980

O ferreiro tén a sarna
a muller o xarampón
os fillos teñen a tiña
ai Jesús que perdición

Sobrado I,2,209. Flérida 55
m: 53

397c

Asalo, *Santiago de Mens, Malpica*
Marzo 1980

O ferreiro tén a sarna
e a muller o xarampón
os fillos tén a morriña
ai Jesús qué perdición

Ponteceso VII,1,175. Asunción 75
m: 54

397 bis

Forcarei
Outubro 1982

A muller do ferreiriño
moito traballiño leva
de día mallar no ferro
de nit' o ferreiro nela

Forcarei I,2,406. Filomena 84

398a

Sordos, *Bande*
Xaneiro 1981

1) A muller do ferreiro
tén unha saia
ai piribín pin pin
que lla fixo o ferreiro
ca súa machada
ai piribín pon pin
pardón pardán
molinera molinera
por tu ser
a la vera de bolín
de bolín de bolán
turún tun tún
tarán tan tan
a la vera de bolín
de bolín de bolán
tarán tan tan

2) qué quieres que te traiga
niña de Orense
ai piribín pin pin
un pañuelo de seda
que dure sempre

392 **mallou**. Lit. 'bateu no fero co **mallo** (martelo grande); figura-
damente ten outra interpretación.

*ai piribín pin pín
pardín pardón
molinera molinera
por tu ser*

- 3) qué queres que te traiga
niña de Bande
ai piribín pin pín
un pañuelo de seda
que sea grande

*ai piribín pin pín
pardín pardón
molinera molinera
por tu ser*

Bande V,2,280. Guillermina 72
m: 165

398b

Esgueba, *Roadé, Sobrado dos Monxes*
Xaneiro 1980

- 1) A muller do ferreiro
tén unha saia
pimpirín rin pimpín
que lla fix'o ferreiro
cunha machada
pimpiri dimpin pin...

- 2) a muller do ferreiro
tén un xustillo...
que llo fix'o ferreiro
cun martillo...

Sobrado I,1,235. Carme 84 e Flérida 55
m: adaptese 165
(cf. m: 37c)

398c

O Pereiro, *Pedrouzos, Castro Caldelas*
Decembro 1979

- 1) A muller do ferreiro
tén unha saia
que lla fixo o ferreiro
cunha machada
- 2) a muller do ferreiro
tén un refaixo
que llo fixo o ferreiro
con un machado

Castro Caldelas I,1,98. Nieves 71
m: 57

398d

Serra de Outes
Xaneiro 1979

- 1) A muller do ferreiro
tén unha saia
que lla fix'o ferreiro
e pi o pó
con la reverindaina
ene o nó
cunha* machada
*coa

Outes I,1,340. Adelino 62
m: 89

398d pi o po, ene o no. É unha breve lección de silabario: p + o =
po, n + o = no.

399

Outariz, *Santalla, Ribeira de Piquín*
Agosto 1980

Cásate conmigo nena
mira que son ganadero
trampa arriba trampa abaixo
sempre manejo dinero

Meira VII,2,297. Carme 65
(m: 10e)

400

Golmar, *Roadé, Sobrado dos Monxes*
Xaneiro 1980

Marinero fue mi padre
y también fui meu abuelo
como no voy saber naveghare
siendo hijo de un marinero

Sobrado II,1,590. Casal 75
(cf. m: 97a³)

401

Serra de Outes
Xaneiro 1979

Como son da mariña
son mariñanhe
o fumeiro do carro
levo na manhe
levo na manhe nena
levo na manhe
por si na porta da eira
me apúrra-lo canhe

Outes II,2,95. Mestra
m: 126

402

Pedrafigueira, *Santa Columba, Carnota*
Xaneiro 1981

/: Os mariñeiros no mar :/
arman vela arman vela
eu tamén a vou armar

Outes VII,1,415. Benita 71
(cf. m: 79a)

403

Arou, *Xaviña, Camariñas*
Xaneiro 1979

Tódolos barcos dan vela
fóra de Santamariña
/: tódolos barcos dan vela
eu tamén vou da-la miña :/

Camariñas I,1,71. Un veciño e unha veciña
m: 104f

404

Arou, *Xaviña, Camariñas*
Xaneiro 1979

Eí vén o barco do mar
eí vén a sardiña toda
eí vén o meu mariñeiro
vén sentadiño na proa

Camariñas I,1,107. Un veciño
m: 81a

405

Carnés, Vimianzo
Xaneiro 1979

A terr'è dos pescadores
non hai nada que fallar
o que queira cantareas
tén qu'ir á beira do mar

Camariñas I,2,678. Un veciño
m: 104f

406a

Sofán, Lira, Carnota
Xaneiro 1981

Montañeses da montaña
qué vén buscar na ribeira
vén busca-los berberechos
qu'están na birbiricheira

Outes V,1,211. Manuela 86
m: 71

406b

O Pindo, Carnota
Febreiro 1980

Montañeses da montaña
a qué vindes a ribeira
a busca-la birbirecha
para coser na caldeira

Outes V,1,296. Mamá Veliña 84
m: 104v¹

406c

Vilar, Carnota
Xaneiro 1981

Montañesas da montaña
qué vais buscar á ribeira
busca-la berbirichiña
para cocer na caldeira

Outes IX,1,399. María 91
m: 104n

407

Pedrafigueira, Sta. Columba, Carnota
Xaneiro 1981

Sómo-los rolos de Lira
somos que vimos do mar
que vimos buscar á terra
sardiña para pescar

Outes VIII,2,178. Benita 71
(cf. m: 79a)

408a

Añobres, Moraima, Muxía
Maio 1979

Os mariñeiros da Serra
os mariñeiros da Serra
botan a rede no mar
collen a sardiña nela
ai la la la la la la
ai la la la la la la la

Muxía I,2,565. Delfina 48, Elisa 52
m: 104j

408b

Agar, Beba, Mazaricos
Maio 1979

/: Os mariñeiros de Lira :/
botan as redes ó mar
traien a sardiña viva

Mazaricos V,1,533. Campelán 85
m: 104hh

409

Arou, Xaviña, Camariñas
Xaneiro 1979

Mariñeiros aprobados
son os de Villagarsía
/: tiran a rede ió mare
collen a sardiña viva :/

Camariñas I,1,120. Un veciño
m: 81a

410a

Arou, Xaviña, Camariñas
Xaneiro 1979

Eu nacín en Camariñas
nacín na beira do mare
a muller qu'a min me leve
bo peixe vai a levare

Camariñas I,1,13. Un veciño e unha veciña
m: 104v⁴

410b

Carnés, Vimianzo
Xaneiro 1979

/: Eu nacín en Camariñas
nacín na beira do mar :/
a rapaza que me leve
bo peixe ha de levar

Camariñas II,1,266. Un veciño
m: 36a

411

O Pindo, Carnota
Febreiro 1980

Mariñeiriño mariñeiriño
qué vento queres levar
par'ó mar ventío norte
par'á terra vendaval

Outes V,1,364. María 40

412

Santamariña, Xaviña, Camariñas
Xaneiro 1979

Marinero de la mare
que en la mar ándah metido
dime de los cuatro ventos
cuál es el más atrevido

Camariñas I,2,103. Varias veciñas
m: 81b

413

S. Ourente, Serra de Outes
Xaneiro 1979

Un mariñeiro na mar(e)
nunca lle falta unha pena
cuando lle quebrant'ó palo
cuando lle rifan a vela

Outes II,2,625. M.ª Mercedes 90
m: 72a

e van afogar
e van afogar
eu non quero homes
que vaian ó mar

Camariñas I,1,305. Un veciño e unha ve-
ciña
m: 128a

414

Sofán, Lira, Carnota
Xaneiro 1981

Qué tén o mariñeirinho
o mariñeiro qué tén~~he~~
qué tén o mariñeirinho
que vai ó mar e non vén~~he~~

Outes X,1,365. Manuela 87
m: 77a

O mariñeirinho
cando vén do mar
sin o pucheirinho
non pode pasar
non pode pasar
non pode pasar
o mariñeirinho
cando vén do mar

418

Arou, Xaviña, Camariñas
Xaneiro 1979

415a

O Pindo, Carnota
Xaneiro 1981

/: Ventiño do mar mareiro :/
vente ventiño do mar
e traím'o meu mariñeiro

Outes X,2,284. Rita 76
m: 88c

Camariñas I,1,251. Uns veciños
m: adaptase 60a
(cf. m: 81a)

419

O Pindo, Carnota
Febreiro 1980

415b

Nogueirosa, Pontedeume
Decembro 1980

Vente ventiño do mar
vente ventiño mareiro
vente ventiño do mar
e traím' o meu mariñeiro

Pontedeume I,1,227. Dorinda 85
m: 65a²

Ai Pindiño Pindo
quén ch'ha d'ir ó mar
márchanch'os solteiros
para naveghar
para naveghar
para naveghar
ai Pindiño Pindo
quén ch'ha d'ir ó mar

Outes V,1,413. Home de María 45
m: 60a¹

416

Lourido, *S. Xulián de Moraime, Muxía*
Maio 1979

La mujer del marinero
se puede llamar viúda
cuando van para la mar
van para la sepultura

Muxía IV,2,238. Esperanza 88
m: adaptase 119

E veñen e veñen
e veñen e van
e veñen de nuite
van pola mañán
van pola mañán
van pola mañán
e veñen e veñen
e veñen e van

Añobres, *Moraime, Muxía*
Maio 1979

420

417

Arou, Xaviña, Camariñas
Xaneiro 1979

Eu non quero homes
que vaian ó mar
que hai moito fondo
e van afogar

Muxía I,2,520. Delfina 48, Elisa 52
m: 103a¹

421

Leirado, Salvaterra
Novembro 1980

Aí veñen aí veñen
aí veñen aí van
sardiñas bonitas
da beira do mar

413 cuando... cuando 'ora... ora'; rifan 'rizan' (?)

Eí veñen eí veñen
eí veñen eí van
sardiñas asadas
que aceite non hai
que aceite non hai
que aceite non hai
eí veñen eí veñen
eí veñen eí van

Baixo Miño I,2,426. Pilar 70
m: 60a³

422

Sofán, *Lira, Carnota*
Febreiro 1980

Yo no quiero marinero
yo no quiero remadore
que tiene la mar por cama
el sielo por cobertore

Outes V,1,99. Manuela 86
m: 71

423

Arou, *Xaviña, Camariñas*
Xaneiro 1979

Non te cases queridiña
co mariñeiro do mare
arma vela iarma vela
e vai par'ò seu lughare
alsa vela alsa vela
e vai par'ó seu lughare

Camariñas I,1,145. Un veciño e unha ve-
ciña
m: 104f

424

Barro, *Petelos, Mos*
Xaneiro 1981

Xa non quero home
que me vai ó mar
vai para a taberna
vaise emborrachar
vaise emborrachar
vaise emborrachar
xa non quero home
que me vai pó mar

Rías Baixas V,1,165. José 73
m: 104g⁶

425

Castrelo, *Colúns, Mazaricos*
Abril 1979

Estrelliña mariñeira
estrelliña mariñeira
/: alumíame no mar
alumíame na beira :/

Mazaricos IV,1,368. Dosinda 48
m: 58c

426a

Castrelo, *Moraime, Muxía*
Maio 1979

Virgen da Barca valéme
Virgen da Barca valéme

qu'estou no medio do mar
non hai barqueiro que reme

Muxía I,1,499. Nemiñán 73
m: 119

426b

Añobres, *Moraime, Muxía*
Maio 1979

Virgen da Barca valéme
Virgen da Barca valéme
que estou no medio do mare
non hei barqueiro que reme
non hei barqueiro que reme
ai la la...

Muxía I,2,522. Delfina 48, Elisa 52
m: 68d

427a

Asalo, *Santiago de Mens, Malpica*
Marzo 1980

Nosa Señora do Faro
tá no alt'e fai que dorme
pro ela ben ve pasar
os mariñeiros prá Corme

Ponteceso III,1,293. Asunción 75
m: 54

427b

Arou, *Xaviña, Camariñas*
Xaneiro 1979

Nuestra Señora do Faro
a do Monte ll'asudoue
ela ben vío pasare
os papeiriños p'Aroue

Camariñas I,1,78. Unha veciña
m: 81a

428

Meder, Salvaterra
Novembro 1980

Teño barcas teño remos
teño sardiñas na mar
tamén teñ'un bo marido
non preciso traballar

Baixo Miño III,2,123. Laura 50

429

A Picota, *Mazaricos*
Maio 1979

/: Sardiñeira das sardiñas :/
quén che dera entre as pernas
o qu'eu teño entre as miñas

Mazaricos III,2,452. Antonio 49
m: 76

427b papeiriño 'que comen papas' (denominación despectiva que
lles dan os de Camariñas ós de Laxe).

430

Quintenla, *San Ourense, Serra de Outes*
Febreiro 1980

Eu fun a Muros pescar
pesquei unha muradana
se a pesquei fixen ben
durmo coela na cama

Outes IV,2,184. Beleiro 76
m: 104y¹

431

O Pindo, Carnota
Xaneiro 1981

/: Mariñeiriño non és :/
si foras mariñeiriño
trougheras aghua nos pés

Outes X,2,195. Rita 76
m: 88c

432a

Ragüelle, *Olveira, Dumbria*
Decembro 1980

El mariner'al dominco
buen sapat'y buena media
al lunes por la mañana
descalsito por la arena

Mazaricos VIII,1,463. Estrela 64
(cf. m: 68b)

432b

Lourido, *San Xulián de Moraima, Muxía*
Maio 1979

El marinero al dominco
buen sapato y buena media
al lunes por la mañana
descalsito por la arena

Muxía IV,2,242. Esperanza 88
m: adaptación 119

433

Agar, *Beba, Mazaricos*
Maio 1979

/: La despedida voy a dar :/
como dan los mariñeiros
cuando van para la mar

Mazaricos V,1,530. Campelán 85
m: 104hh

434

Castrelo, *Colúns, Mazaricos*
Abril 1979

Da de tierra y da de mar
da de tierra y da de mar
/: las... los marineros
la venimos a buscar :/

Mazaricos IV,1,358. Dosinda 48
m: 58c

435

O Pindo, Carnota
Febreiro 1980

Panilleira que panillas
no cordón da íalmohada
dime ti panilleiriña
a quén tés palabra dada

Outes V,1,289. Mamá Veliña 84
m: 104v¹

436

Vilar, *Carnota*
Xaneiro 1981

Traballadora n-a* quixen
n-a quixen traballadora
funa buscar a Miñarzo
panillera e iatadora
*labradora non a

Outes IX,1,427. María 91
m: 104n

437

Cerdedelo, Laza
Marzo 1981

I os paragueros de Ourense
cuando van a xunt' ár nenas
danlle bicos ó xeitiño
elas estánlle moi quedas

Campobeceros III,2,390. Amparo 60
(cf. m: 48c)

438

Vilar, *Carnota*
Xaneiro 1981

/: Ai miña nai que me levan :/
par'ò servicio do rei
os ricos quedan en terra
i eu como son probe irei

Outes IX,1,286. María 91
m: 104n

439

Añobres, *Moraima, Muxía*
Maio 1979

Soldadito militare
qué traes en la mochila
traigho rosas y claveles
y el corazón de una niña

Muxía III,1,374. Delfina 48, Elisa 52
(cf. m: 36c)

440

Teixedo, *Pereda, Candín*
Xuño 1980

Estudiante quise ser
no lo quiso mi fortuna
ahora voy por soldado
pena no llevo ninguna

Ancares II,2,216. Rosa 78
m: 150

441

O *Pindo*, Carnota
Xaneiro 1981

/: Sapateiro sola ben :/
sólam'os meus zäpatiños
para domingo que vén

Outes X,2,262. Rita 76
m: 88c

442

Escourido, *Covás*, Viveiro
Xuño 1981

Zapateiro remendón
bótam'aquí un tacón
bota un e Bota dous
bota merda para vós

Viveiro VII,1,311. Asunción 84
m: 115a

443

Pacios, *Pedrafito do Cebreiro*
Setembro 1978

Un zapatero fue a misa
y no sabía ñrezar
se marchó por los altares
zapatos *ia* remendar

Courel I,1,153. José 67

444a

S. *Martín de Suarna*, A *Fonsagrada*
Maio 1980

Eu ben vin esta-lo cuco
chin chin viri viri vín lare lare lá
no pico dun amieiro
coa subela na mau
chin chin viri viri vín lare lare lá
aprendendo a zapateiro

A *Fonsagrada* III,1,147. Benjahín 66
m: 157

444b

San Martín de Lúa, Pol
Xaneiro 1980

Eu ben vin estar o cuco
na póla dun castaño
cunha subela na mau
aprendendo zapateiro

Meira VI,1,140. Ramona 83
(cf. m: 135b)

444c

Moredo, *Palas de Rei*
Decembro 1980

Eu ben vin esta-lo cuco
de querquena nun salgheiro
/: tirando pola correa :/
aprendendo a zapateiro

Palas de Rei I,1,452. José 65
m: 98a¹

444d

S. *Ourense*, *Serra de Outes*
Xaneiro 1979

Eu ben vin esta-lo cuco
enriba dun abeneiro
coa subela na man
aprendendo a zapateiro
ai o le lo...

Outes III,1,444. Manola 58
m: 104g¹

444e

Porto do Asno, *Roado*, *Sobrado dos Monxes*
Xaneiro 1980

Eu ben vin esta-lo cuco
de querquena no salgheiro
cunha subela na maue
cunha subela na maue
aprendendo a zapateiro

Sobrado V,1,109. Lola 35
m: 104c

444f

Sabrexo, *As Cruces*
Abril 1980

Eu ben vin estar o cuco
na cima dun castiño
cunha subela na mau
aprendendo a zapateiro

As Cruces I,1,336. Presentación 78
m: 74a

445

O Arroio, *Parada*, *Ordes*
Outubro 1980

Eu ben vin esta-lo cuco
sentado no arredore
coa 'scopeta na manhe
aprendendo a cazadore

Ordes VIII,1,470. María 48
(cf. m: 72e)

446

Ragüelle, *Olveira*, *Dumbría*
Decembro 1980

Sapateiro corrieiro
com'as tripas dun carneiro
mal cosidas mal asadas
córrenlle polas ghaladas

Mazaricos VIII,1,321. Estrela 64
m: 103b²

447a

Agar, A *Estrada*
Marzo 1979

Ia muller do zapateiro
por moi bonita que sea
ha de te-los dentes negros
de tirar pola correa

A *Estrada* IV,1,395. Rafael 62
m: adaptación 119
(cf. m: 61)

444c de querquena 'de pé coas pernas (ou patas) encollidas'

445 arredore 'lindeiro dunha leira' (?)

447b

Quintenla, *San Ourense, Serra de Outes*
Febreiro 1980

A muller do sapateiro
por moi bonita que sea
siempre tén os dentes negros
de tirar pola correa

Outes IV,2,347. Beleiro 76
m: 104y¹

447c

Pedrafigueira, *Santa Columba, Carnota*
Xaneiro 1981

A muller dun sapateiro
por moi bonita que sea
ha de te-los dentes negros
de tirar pola correa

Outes VII,1,249. Benita 71
(cf. m: 79a)

447d

O Arroio, *Parada, Ordes*
Outubro 1980

A muller do zapateiro
por ben bonita que sea
ha de te-los dentes negros
de tirar pola correa

Ordes VII,1,312. María 48
(cf. m: 72e)

447e

Ragüelle, *Olveira, Dumbría*
Decembro 1980

A muller do sapateiro
por ben bonita que sea
siempre tén os dentes negros
de tirar por la correa

Mazaricos VIII,1,318. Estrela 64
m: 104z²

448

A Casiña, *Arcos de Furcos, Cuntis*
Marzo 1979

Ónde vai o zarralleiro
vai loquiño de contento
en busca do amor primeiro

A Estrada II,2,376. Pura 40
m: 72b

449

Castrelo, *Colúns, Mazaricos*
Abril 1979

Se queres ter vida alegre
cásate cun zarralleiro
tramp'aquí tramp'acolé
nunca che falta diñeiro

Mazaricos IV,1,298, Erundina 68
m: 104ff

450

Iriz, *Pontedeume*
Decembro 1980

Zoqueiro faim' unhas zocas
faimas de pau d'ameneiro
e faimas ben cavadiñas
para pasa-lo regheiro

Pontedeume I,1,355. Un veciño

451a

O Arroio, *Parada, Ordes*
Outubro 1980

Costureira non a quero
tecelana non ma danhe
a filla do labradore
sabe traballa-lo panhe

Ordes VII,1,257. María 48
m: 72e

451b

A Grela, *Parada, Ordes*
Outubro 1980

Costureira non a quero
tecelana non me dan
a filla do labrador
sabe traballa-lo pan

Ordes VIII,2,457. Esclavitud 80
m: 45

451c

Esgueba, *Roada, Sobrado dos Monxes*
Xaneiro 1980

Costureira non a quero
tecelana non ma dan
que a filla do labradore
sabe traballa-lo pan

Sobrado II,1,153. María 77
m: 55

451d

Sabrexo, As Cruces
Abril 1980

Costureira non a quero
tecedeira non ma danhe
quer'unha labradoriña
que me faga polo panhe

As Cruces I,1,319. Presentación 78
m: 74

451e

Marantes, Santiago de Compostela
Xaneiro 1981

Costureira non a quero
tecelana non ma dan
a filla dun labradore
que sepa ghana-lo pan

Santiago I,1,156. M.ª Carme 75
m: 10c

450 *cavadiñas*. As zonas cávanse con trados, gubias e lergas; para que non manquen hai que deixalas ben lisas.

451f

Ragüelle, *Olveira, Dumbría*
Decembro 1980

Costureira non a quero
teselana non ma dan
a filla do labrador
teño a como na man**he**

Mazaricos VIII, 1, 303. Estrela 64
m: 104z²

451g

A Picota, *Mazaricos*
Maio 1979

Costureira non a quero
teselana non ma dan
a filla dun labrador
lévoa coma na man

452a

Costureira non a quero
que a quero teselana
ergu'un pé e baix'ò outro
axéitase ben na cama

Mazaricos III, 2, 416, 484. Antonio 49
m: 76

452b

Mazaricos
Xeneiro 1979

Costureira non a quero
teselana non ma dan
ergh'un pé e baix'ò outro
fai millor dormir na cama
ai la la la ai la la...

Mazaricos II, 2, 504. Veciños
m: 104i

453a

Ragüelle, *Olveira, Dumbría*
Decembro 1983

Costureirä nä costura
teselana no teare
cardadora caldo vello
xastre tixola ió lare

Mazaricos VIII, 1, 311. Estrela 64
m: 104 z²

453b

Vilalonga, *Roade, Sobrado dos Monxes*
Xaneiro 1980

Costureira pan no cribo
teselana no tear
zapateiros potes cheos
xastres tixolas ó lare

Sobrado II, 2, 305. Pepa 79
m: 104k

453c

Golmar, *Roade, Sobrado dos Monxes*
Xaneiro 1980

Costureira pan no cribo
teselana no teare
carpinteiro pote cheio
xastre tixola ió lare

Sobrado II, 1, 511. Casal 75
(cf. m: 97a³)

454

Pereira, *Corvelle, Bande*
Xaneiro 1981

Zapateiros non os quero
xastres non os podó ver
zapateirito del alma
ya me puedes comprender

Bande IV, 1, 392. Felisa 49
m: 72c

454bis

Vilar, *Carnota*
Outubro 1982

Sapateir' ofisio porco
curtedor morte peor
teselán é fiãneiro
xastre é 'subiadore

Outes XI, 1, 180. María 93
m: 104n

455

Sabrexo, As Cruces
Abril 1980

A la puerta dun sastre
todas son tiras
a las de un zapatero
suelas y viras

As Cruces I, 1, 329. Presentación 78
m: 104x

456

Quintenla, *San Ourense, Serra de Outes*
Febreiro 1980

/: A foulhada vai nela :/
hai xastres hai sapateiros
hai costureiras da Serra

Outes IV, 2, 303. Beiro 76
m: 104y¹

457a

Ragüelle, *Olveira, Dumbría*
Decembro 1980

Non te cases cun ferreiro
que che queima cas muxicas
cásate cun carpinteiro
que fai as huchas bonitas

Mazaricos VIII, 1, 315. Estrela 64
m: 104 z²

453a-c Costureiras, tecelanas, xastres, cardadoras e zapateiros, son xente de oficios ambulantes e polo tanto, comían e dormían onde traballaban. As esixencias (maiores ou menores) no tocante á comida explicanse nestas coplas.

454bis morte peor 'peor ser curtidor ca morrer' (?)

457b

A Reguenga, *San Martín de Castro, Paradela*
Decembro 1978

Non te cases cun ferreiro *la ra la la*
que te queiman as muxicas *la ra la la*
cásate cun carpinteiro *la ra la la*
que che fai cousas bonitas *la ra la la*

Portomarín, I, 2, 220. Asunción 55
m: 154a

458a

Xurbal, *Negradas, Vicedo*
Abril 1979

Non te cases cun ferreiro
que tén a cara chiscada
cásate cun mariñeiro
que a trai do mar lavada

458b

Non te cases cun ferreiro
que tén muito que lavar
cásate cun mariñeiro
que vén lavado do mar

Viveiro III, 2, 466. Antonia 60
m: 80b

459a

Serra de Outes
Xaneiro 1979

Para xirelos Sasido
sesteiros San Lourenzo
arados Mastontán
e vergheiros* en Asenso
*sesteiros

Outes I, 1, 278. Alfredo 50
m: adaptación 104g

459b

A Picota, *Mazaricos*
Maio 1979

A Coruña dos xirelos
e Noia dos zapateiros
e Ouréns tén ricos nabos
e Lugo tén zaralleiros

Mazaricos III, 2, 418. Antonio 49
m: 76

459c

Ragüelle, *Olveira, Dumbría*
Decembro 1980

Pra boas mosas a Cruña
Pontevedra pra canteiros
Lugo pra boas nabiñas
e iOuréns pra sárreiros

Mazaricos VIII, 1, 328. Estrela 64
m: 103b²

460

Vilar, *Carnota*
Xaneiro 1981

Mosas de Portugaleta
si querés te-la valía
botai o ferreiro fóra
e maila zapataría

Outes IX, 1, 364. María 91
m: 104n

461

Pastoriza
Xaneiro 1980

Teñ' un amor peneireiro
dentro do meu corazón
sete xastres fan un home
nove peneireiros non

Meira IV, 1, 350. Filomena 79
m: 104r

462a

Boado, Mesía
Decembro 1979

Mariñeiro non
que vai e non vén
un carreteiriño
que carrete ben

Ordes IV, 1, 375. Antonio 71
m: 128c

462b

Ragüelle, *Olveira, Dumbría*
Decembro 1980

Mariñeiro non
que vai e non vén
un carreteiriño
que carrete ben

Mazaricos VIII, 1, 455. Estrela 64
m: 104cc

462c

Bendimón, *Roo, Serra de Outes*
Febreiro 1980

Mariñeiro non
que vai e non vén
un carreteiriño
que carrete ben
que carrete ben
mariñeiro non
que vai e non vén

Outes IV, 1, 470. Boudaña 50, Pituca 30
m: 128b

462d

S. Ourense, Serra de Outes
Xaneiro 1979

Mariñeiro non
que vai e non vén
un carreteiriño

459a xireliños 'xurelos'.

461 peneireiro 'que fai peneiras'.

que carrete ben
que carrete ben
que carrete ben
mariñeiro non
que vai e non vén

Outes II, 2, 615. Unha veciña
m: 95a

463

—*Bazar, Santa Comba*
Febreiro 1980

Carpinteiros e canteiros
son un fato de ladróns
carpinteiros rouban nenas
e canteiros corasóns

Santa Comba I, 2, 141. Pastor 58
(cf. m: 31)

464

Quinta do Monte, *Roca, Esgos*
Decembro 1980

De la provincia de Ourense
salen los oficios nobles
carpinteros y arbañiles
y también afiladores

Castro Caldelas II, 1, 268. Generosa 80
m: 15b

465

Leduzo, *Pazos, Ponteceso*
Marzo 1980

Pasantín é o correo
o Castrón o secretario
solo lle falta unha albarda
pra ser burros de diario

Ponteceso VI, 1, 366. Generosa
m: 104gg

466

Boado, Mesía
Decembro 1979

Os xastres qu'andan cosendo
na casa dos labradores
os triscos que van facendo
sempre ghardan os millores
pra botarll'ó pantalón
de vez en cando unha peza
que o rompen de contado
d'estar sentados na mesa
lévanlles pano p'ón traxe
anque lles sobr'unha vara
cando o van a entreghar
sempre din non sobrou nada

os canteiros cando andan
axustados ó xornal
inda che fan máis a maula
ca ningún outro oficial
e cando saben que vén
o encarghad' a mirar
danll'ós picos de demonio
pra que os sinta petare

o outro vaise conforme
con verlles ergue-los brazos
encanto que dá *ia* volta
volven quedar desmaiados

os comerciantes de pano
sempre din que dan demais
de cada vara que miden
mudan o dedo pa tras

os carpinteiros cando andan
en algún choio axustado
and'ò demo ca madeira
par'acabar de contado

pero s'andan ó xornal
qu'o amo os teña contentos
tódolos tacos lle sirven
pra gardar clavos e tempo

Ordes IV, 2, 403. Antonio 71
m: III, 94
(cf. m: 36b)

467

A Mezquita
Febreiro 1981

Viv'à Mouca viv'à Mouca
viv'à Mouca qu'é unha probe
i o muiño da Zapagueda
hai muto que xa non moie

a Morena i a Rexina
cantaban a desafío
no lameiro do Carballo
i outra no prado do Río

bon carpinteiro o Pinote
bon ferreiro o tí Nicasio
bon oleiro o tí Clemente
e bos xogadores de chapras
os Poliños e o Barallo

A Mezquita II, 1, 189. Pepe 62
m: 104g³

468

Sabrexo, As Cruces
Abril 1980

- 1) Señora ama da casa
cándo nor dá o xantar
inda 'stamos sin almorzo
non podemos traballar
- 2) trinta cuartillos de viño
xa lle estou debendo a Pepa
e desd'onte á mañánhe
'stades ca primeira pedra

As Cruces II, 1, 368. Ramón 66
m: 82

De temas varios

469

S. Martín de Suarna, A Fonsagrada
Maio 1980

A raíz do toxo verde
é moi mala de arrincar
i os amorións primeiros

/: son moi malos de olvidar :/
ai le lo la ai le lo la

A Fonsagrada III, 1, 100. Benjamín 66
m: 34

De temas varios

470

Vila da Iglesia, **Cerceda**
Marzo 1981

A raíz do toxo prende
anque sea no camiño
tamén os teus ollos prenden
coa forza do cariño

Ordes V, 1, 43. Delfina 68, Rosa 64
m: 104w

471

Vilanova, **Tortoreos, As Neves**
Novembro 1980

Amores amores
teño máis de mil
rapaciños novos
así coma min
así coma min
así coma min
amores amores
teño mais de mil

Baixo Miño I, 1, 104. Generosa 80
m: 129

472

Calvos de Randín
Setembro 1975

Esta noite vou alá
ai meniña non teñas medo
déixam'a port'atrancada
ai cunha palla de centeio

ILGA III, 1, 118. Un veciño
m: 11k

473

Barro, **Petelos, Mos**
Xaneiro 1981

Paloma mía paloma
esta noite voy a verte
salirás a la ventana
/: si no hay inconveniente :/
vai mexar e vai pa cama

Rías Baixas V, 1, 158. José 73
m: 118

474

A Grela, **Parada, Ordes**
Outubro 1980

Pasei pola túa porta
erghín os ollos e vin
un letrero que decía
eu para ti non nacín

eu como sabía ler
quitei un e puxen outro
ti para min non naceches
e eu para ti tampouco

Ordes IX, 1, 53. Esclavitud 80
m: 45

475

Florderrei, **Arzádegos, Vilardevós**
Marzo 1981

Ventanas para la calle
ai de noite son peligrosas
para padres de familia
ai que tienen highas hermosas

Vilardevós II, 1, 379. Unha veciña
m: 11g

476

Agar, A Estrada
Marzo 1979

Nena qu'estás na ventana
cas puntas do pano fóra
pódeste meter pa dentro
qu'o pano non me namora

A Estrada IV, 1, 299. Rafael 62
m: 104ji

477

Serra de Outes
Xaneiro 1979

Heime de casar este ano
anque sea cun ben pobre
que tod'ò mundo se ri
/: da muller que non tén home :/
ai la...

Outes I, 1, 670. Adelino 62
m: 104h

478

Santamariña, **Xaviña, Camariñas**
Xaneiro 1979

S'o casar fora dun día
iou tan siquera dun ano
pero esto de decote
Dioh lo detenga 'n su mano

479

Cásadiña de tres días
quén che levou as cores
nin casada nin solteira
eu non as tuven millores

Camariñas I, 2, 35. Varias veciñas
m: 81b

480

Serra de Outes
Xaneiro 1979

María miña María
moita pena ch'hei de dar
/: nin m'hei de casar contigo
nin ch'hei de deixar casar :/

Outes I, 1, 605. Adelino 62
m: 104h

481

Leirado, Salvaterra
Novembro 1980

Miña nai por me casar
ofreceume tres ovellas
unha coxa outra cegha*
outra mona sin orellas
ai la...
*unha branca i outra negra

Baixo Miño II, 1, 87. Pilar 70
m: 172

482

Pedrafigueira, Sta. Columba, Carnota
Xaneiro 1981

/: Amor mío llegas tarde
y luego te vas temprano :/
de qué me valen a mí
visitas de cirujano
ai la...

Outes, VII, 1, 319. Benita 71
m: 79a

483

Bazar, Santa Comba
Xullo 1980

Cómo quieres que te quiera
y que te tenga querere
si entra la semana y sale *lará*
y no me vuelves a vere

Santa Comba I, 2, 327. Pastor 58
m: 104z¹

484

Buciños, Carballedo
Marzo 1981

Neste lugarciño novo
amores hei de tomar
ou na cima ou no fondo
ou no medio do lugar

485

En tu cara nace el sol
y en tu boquita la luna
en tu cara resplandece
y como en la tuya ninguna

Chantada IV, 2 150. Carmen, 77
m: 24c, 60b

486

O Pindo, Carnota
Xaneiro 1981

Imos cogidos del brazo
hasta la próxima aldea
como marido y mujer
que todo mundo nos vea

Outes X, 2, 75. Rita 76
m: 88c

487

Bazar, Santa Comba
Xullo 1980

E vaite d'aí
xa podes marchar
eu na miña vida
che volvo a falar
che volvo a falar
che volvo a falar
e vaite d'aí
xa podes marchar

Santa Comba I, 1, 420. Pastor 58
m: 103c²

488

Bazar, Santa Comba
Febreiro 1980

Alhún día ben che quixen
no lo niegho de mi parte
ahora quixera ser
el cochillo de matarte

Santa Comba I, 1, 26. Soledad 84
m: 173

489

Xunqueira de Espadanedo
Decembro 1980

Que non te quero
téñoche dito
que teño outro máis bonito
noutro sitio
e non te quero
teño falado
porque teño outro máis bonito
noutro lado

Castro Caldelas IV, 1, 28. Adelaida 62
m: 133b

490

Vilalonga, Roade, Sobrado dos Monxes
Xaneiro 1980

Ahora que veu o vrau
tamén veu a barateza
os homes a sete cartos
as mulleres a peseta

Sobrado II, 2, 290. Pepa 79
m: 104k

491

Maroxo, Arzúa
Maio 1979

Vamos indo vamos indo
vamos indo para íela
ahora xa nos van dando
os aires da nosa terra

Arzúa I, 1, 320. Suso 72 e Salomé 74
m: 39b

492

Santamariña, Xaviña, Camariñas
Xaneiro 1979

Despedirme no quisiera
que va bailando la mosa
la más ghuapa desta terra

Camariñas I, 2, 17. Varias veciñas
m: 81b

493

O Arroio, Parada, Ordes
Outubro 1980

/: Vámonos d'aquí qu'é ñhora (s) :/
qu'ei vén o carro d'estrelas
por riba das Casas Novas
ai la...

Ordes VII, 1, 18. María 48
m: 72e

494

Guindibó d'Abaixo, Santa Cruz de Montaos, Ordes
Decembro 1979

Anque me voy no me siento
unque me voy no me siento
unque me voy de palabras
non me voy de pensamento

Ordes I, 2, 152. Carme 85
m: 88e

495

Vilanova, Tortoreos, As Neves
Novembro 1980

Adiós Mariña
Mariña adiós
adiós Mariña
quédate con Dios

Baixo Miño I, 1, 4. Generosa 80
m: 129

496

Florderrei, Arzádegos, Vilardevós
Marzo 1981

Adiós y pásalo bienhe
ai pásalo bien divertido
que yo también lo pasareie
ai si hay quien lo pase conmigo

Vilardevós II, 1, 385. Unha veciña
m: 11g

497

Soutelo, S. Xorxe, Ribeira de Piquín
Agosto 1980

Pola porta do meu tío Xan
pas' ò can do meu tío Miguel
cunhas polainas de coiro
revericadas de papel

Meira VII, 1, 187. Elena 72
m: 151

498

Leirado, Salvaterra
Novembro 1980

Rangoneteill'a muller de Bartolo
rangoneteilla porqu'estaba tolo
cando Bartolo se volv'a casare
heilla de volver a rangonetar
rangoteilla no medio da íeira
fixolle ben qu'andaba toureira
rangoneteilla no medio da casa
fixolle ben que logho lle pasa
cando Bartolo se volv'a casare
heilla de volver a rangonetar
ai la la...

Baixo Miño I, 2, 382. Pilar 70
m: 140g

499

Suegos, Vicedo
Abril 1979

Chaconeaba la vieja al niño
y le cantaba este cantar
ai tío Xan das calciñas rotas
vólvallas a remendar

Viveiro I, 1, 476. Dolores 48
m: 145h

500

A Picota, Mazaricos
Maio 1979

Es tan mala coma quina
es tan mala coma quina
inda non queres que cante
a tía coa zobriña

Mazaricos V, 1, 70. Manuela 76
m: 102

501

Teixedo, Pereda, Cándin
Xuño 1980

Una rubia fue por agua
y se le rompió el puchero
diéjala que vaya y venga
ya caerá en el anzuelo

Ancares II, 2, 198. Rosa 78
m: 149d

502

A Picota, **Mazaricos**
Maio 1979

Eres cuma la que cambia
pano fino por baeta
/: ai la la la :/
/: ai la la la :/

Mazaricos V,1,12. María 52
m: 102

503

A Picota, **Mazaricos**
Maio 1979

Eres alta com'òn pino
delghada com'òn chantón
tés un narih nesa cara
/: com'ò mangho dun leghón :/

Mazaricos V,1,370. María 36
m: 68c

504

Buciños, Carballedo
Marzo 1981

Eres una y eres dose
y eres tres eres cincuenta
y eres una catedrale
donde todo el mundo entra

505

Eres tranca de mi puerta
trabe de mi gallinero
te tienes por grande chico
por eso yo no te quiero

Chantada IV,2,282. Carme 77
m: 60b

506

Castro, **Montouto, Santa Comba**
Febreiro 1980

Vai d'aí deño cativo
que de máis non t'has de rir
que vintasingu' escaleiras
heichas de facer subir

Sta. Comba I,1,79. Soledad 84
m: 173

507

Calvos de Randín
Setembro 1975

Ai puxeches a premanente
non a sabes pentear
/: debaixo da premanente
andan or bois a labrar :/

ILGA III,1,260. Un veciño
m: 161

508

O Pindo, Carnota
Xaneiro 1981

Cuando paso por tu puerta
voy de prisa y voy corriendo
porque no dighan tus padres
que con verte me mantengo

Outes X,2,70. Rita 76
m: 88c

509

Maroxo, Arzúa
Maio 1979

Á túa porta meniña
calquera ghalán enrosca
que cando vén o can grande
o pequeno logho mosca

Arzúa I,1,139. Suso 72
m: 66b

510

Vilar, Carnota
Xaneiro 1981

/ Tóda-las manchas se lavan /
queridiña con xabrón
tóda-las manchas se lavan
menos as do corazón^{he}

Outes IX, 1, 369. María 91
m: 104n

511

Quinta do Monte, Roca, Esgos
Decembro 1980

Dices que tienes que tienes
para mi no tienes nada
tienes la casa caída
la pared esborrallada

512

Cuando paso por tu puerta
siempre la paso corriendo
pra que tus padres no digan
que de amores te pretiendo

Castro Caldelas II,1,244. Generosa 80
m: 15b

513

Moredo, Palas de Rei
Decembro 1980

Anduvéchet'alabando
que as tiñas a pares
/: calabazas e non mozas :/
anda burro non t'alabes

Palas de Rei I,1,192. Julia 48
m: 98a^l

507 os bois. Festivamente 'os piollos'.

509 mosca 'escapa (como picado polas moscas)'.

514

Vilariño, *Roade, Sobrado dos Monxes*
Xaneiro 1980

Pélech'a barrigha pele
e che volva a repelare
pélech'a barrigha pele
que por baixo has de quedare

Sobrado IV,1,243. Nieves 75
m: 98a³

515

Ferreiras, *Noceda, As Nogais*
Xaneiro 1980

A Sevilla me voy madre
a buscar un sevillano
/: porque los chicos de aquí :/
mucha espiga y poco grano

Courel XVII,1,292. Anuncia 63
m: 153

516

Vila da Iglesia, *Cerceda*
Marzo 1981

Todo o mundo me marmula
porque son adivertida
/: malas lenguas ó inferno
que gobern'a miña vida :/

Ordes VI,1,374. Deflina 68, Rosa 64
m: 104w

517

Boado, Mesía
Decembro 1979

A agullina vai furando
o dedal vaina seguindo
así fai a boa nena*
/: que do ghalán** se vai rindo :/
ai la le lo ai la la la
*moza
**amor

Ordes IV,2,177. Antonio 71
m: 104q

518

Esgueba, *Roade, Sobrado dos Monxes*
Xaneiro 1980

Marmula marmuladore
marmula de min e doutros
no infern'hai unha cama
para descansar un pouco

ogallá allí non vaia
xente miña ni pariente
dicen que es un sitio bueno
pero es un poco caliente

Sobrado II,1,122. María 77
m: 55

519

Castro, *Montouto, Santa Comba*
Febreiro 1980

Carmelita de Toledo
ha de ser mía
porque la quieroo

Carmeliña* de Toledo
marmuradiña
por todo el pueblo
*Carmelita

Santa Comba I,1,4. Soledad 84
m: 173

520

O Arroio, *Parada, Ordes*
Outubro 1980

/: Ai o cura chamoume rosa :/
eu tamén lle respondínhe
/: señor cura estas rosas :/
non as tén no seu xardínhe
ai la...

Ordes VII,1,10. María 48
m: 72e

521

Soutelo, *S. Xorxe, Ribeira de Piquín*
Agosto 1980

Levántaronm'as miñas veciñas
que me viran co crego nas viñas
ese é o deño que o arreneço
nunca me viron nas viñas co crego

Meira XI,1,315. Elena 72
m: 151

522

Outariz, *Santalla, Ribeira de Piquín*
Agosto 1980

Unha vella de cen anos
outra de mil e quinientos
andan enganando un joven
que tiene mil ochocientos

Meira VII,2,10. Carme 65
m: 10e

523

Vila do Monte, *Roade, Sobrado dos Monxes*
Xaneiro 1980

Os vellos aghora
non se dan amañados
o diablo chos tenta
meterse en freghados
meterse en freghados
millor lles sería
cunha taciña de papas
quenta-la barrigha

Sobrado II,2,638. Antonio 71
m: 141

523b

Guindibó d'Abaixo, *Santa Cruz de Montaos, Ordes*
Decembro 1979

Sete cuncas de papas de mill' unha vella comeu
rebenteull' o cordón do xustillo de tanto qu'encheu
e comeu e comeu e recuncou
fixo com' ò foghete no aire que fixo fu e estalou

Ordes I,2,135. Carme 85
m: 143521 levantáronme Scil.: *levantáronme a calunnia.*

524

Vilalonga, *Roade, Sobrado dos Monxes*
Xaneiro 1980

A muller de Roque Toque
tiña un burato no cu
que llo fixeron os ratos
pensando qu'era pan crú

Sobrado II,2,314. Pepa 71
m: 104k

525

Vila do Monte, *Roade, Sobrado dos Monxes*
Xaneiro 1980

E volta por baixo
e volta por riba
esta noite fuche a Florida
e á mañán tiñ'à señora parida

Sobrado II,2,605. Antonio 71
m: 141

526

Bazar, Santa Comba
Xullo 1980

E ti té-lo nena
non o queres dar
e despois de vella
pódelo gardar
pódelo gardar
pódelo gardar
e ti té-lo nena
non o queres dar

Santa Comba I,1,394. Pastor 58
m: 125a

527

Portocamba, Castelo do Val
Marzo 1981

Unha vella e mais un vello
fizeron unha trasnada
e no medio da función
quedáronse na 'stacada

Campobeceros II,2,107. Martín 51
m: 86a

528

Cuíñas, *S. Xorxe, Ribeira de Piquín*
Agosto 1980

Aquela vella que está tras do lume
torce a cabeza pró canto do fume
anda vella fastídiate aí
qu'a pariñola foi feita pra tí

Meira XII,1,448. Manuel 50
m: 139

528 *pariñola* 'parede da lareira que cadra na zona máis escura da cociña, cara a onde corre máis o fume'.

529

Santaia de Moar, Frades
Outubro 1980

E ti que o tés
e eu ben cho vin
por un buratiño
que tés no mandil
que tés no mandil
que tés no mandil
e ti que o tés
e eu ben cho vin

Ordes VII,2,444. Ricardo 52
m: 103c^l

530

Barro, Petelos, Mos
Xaneiro 1981

E tuturutú
e tuturutú
a noite pasada
viráchem'o cú

Rías Baixas V,1,289. José 73
m: 104g^o

531

Suegos, Vicedo
Abril 1979

Arrastráchesm'o cu polas pallas
e fixéchesm'a cama no chan
e molláchesm'a berberichiña
que a tiña sequiña do vran

Viveiro I,1,394. Dolores 48
m: 116a

532

Mazaricos
Xaneiro 1979

Sei toca-la pandeireta
tamén sei fase-la bulra
de quen me sal da puñeta
ai la la la ai la la...

Mazaricos II,2,494. Veciños
m: 104i

533

Añobres, *Moraima, Muxía*
Maio 1979

Este pandeiro que toca
era de coiro d'ovella
onte inda comío herba
e hos'toca qu'arrabeia
e hos'toca qu'arrabeia

Muxía I,2,515. Delfina 48, Elisa 52
m: 68d

534

Outeiro, *A Veiga, Celanova*
Marzo 1981

Toc'ò pandeiro Farruca
toc'ò pandeiro se queres
qu'a verghonza é dos homes
í a sinverghonza das mulleres

Bande VII,1,165. Unha veciña
m: 104bb

535

Ferreiras, *Noceda, As Nogais*
Xaneiro 1980

Teñ'unha filla e quéroa ben
que toc'õ pandeiro e baila ben
feitiña do corpo e no bailar
ieu quero que sea a millor do lugar

Courel XVII,1,292. Anuncia 63
m: 153

536

Esgueba, *Roade, Sobrado dos Monxes*
Xaneiro 1980

Pa cantar hai que ter gracia
pa bailar hai qu'aprender
nós qu'andamos polo mundo
todo nos cõmpre saber

Sobrado I,2,228. Flérida 55
m: 104g³

537

A Pía, *Noceda, As Nogais*
Xuño 1979

/: Unha volta polo lado
iautra polo arredor :/
así fai o que ben baila
así fai o bailador

Courel XII,1,605. Manuel 72
m: 149a

538

Queis, *Santa Cruz de Montaos, Ordes*
Decembro 1979

Se queres ir vai bñilar
se queres ir vai't'ahora
despois non vaias decindo
que a fuliada n'è boa

Ordes I,1,400. Concepción 52
m: 58b

539

Santaia de Moar, Frades
Outubro 1980

E viro e viro
e volvo a virar
as voltas do viro
son malas de dar
son malas de dar
son malas de dar
e viro e viro
e volvo a virar

Ordes VII,2,427. Ricardo 52
m: 103c¹

540

Carnota
Xaneiro 1981

/: Carballeira de San Xusto :/
/: naquela Carballeiriña
hei de bailar ó meu ghusto :/

Outes VII,2,115. Isolina 82
m: 104g²

541

O Arroio, *Parada, Ordes*
Outubro 1980

Axudadem'a cantar
nenas da vosa aldea
axudadem'a cantar
que estou en terra allea
ai la...

Ordes IX,1,210. Carmelita 52
m: 104g⁷

542

Santamariña, *Xaviña, Camariñas*
Xaneiro 1979

Todos los que cantan bien^{he}
se arriman a una gitarra
yo como canto tan male
ni me arrimo ni me llaman

Camariñas I,2,355. Varias veciñas
m: 81b

543

Porto de Salgueiro, *Brañas, Toques*
Xaneiro 1980

Toca ghñiteiro esa ghaita de nabo
baila Maruxa co teu namorado
bñilar un pouco Demingo Varela
bñilar un pouco Marcabulera
la rala ran la rala ran

Sobrado V,2,44. Ramona 79
m: 147

544

San Martín de Suarna, A Fonsagrada
1968

Este nenín que teño no colo
é dun amor que lle chaman Vitorio
Dios que mo deu lévemo logo
por non andar con Vitorio no colo

ILGA I,1,476. María 65
m: 145f

545a

S. Martín de Lúa, Pol
Xaneiro 1980

Ven sonín ven polo carqueixedo
ven sonín ven i adorméntam'o neno
ven sonín ven polo camiño novo
ven sonín ven i adorméntamo logo

arronrón meu neno arrón
arronrón por un tego de pan
arronrón meu neniño garrido
arronrón por un tego de trigo

Meira VI,1,438. Ramona 83
m: 135b

545 tego 'medida de capacidade para áridos; leva uns sete litros'

545b

Sadrarín, *S. Xorxe, Ribeira de Piquín*
Agosto 1980Ven sonín ven polo carqueixedo
ven sonín ven i adorméntam'o nenoMeira XV, 1, 36. Ludivina 68
m: 145e

546

Agar, *Beba, Mazaricos*
Maio 1979Si chove deixa chovere
eu ben sei dos abrigados
donde m' hei d'ir acollere
ai la la la la la...Mazaricos V, 1, 508. Campelán 85
m: 104 hh

547

Santa Cruz, *Grou, Lobeira*
Decembro 1980Ai qué alta va la luna
los tejados hacen sombra
yo me voy arrecogiendo
vete con Dios mi paloma

548

Ai qué alta va la luna
y el lucero la acompaña
moi triste se queda un hombre
cuando una mujer lo engaña

549

Las estrellas miudiñas
son las que dan claridá
sóltame ca me prendiches
olliños de pillabánBande 1, 2, 428. Jesusa 68, Benita 74
m: 10b

550

Valouta, *Suárbol, Candín*
Xuño 1980Estrellita reluciente
que sale por la mañana
dime cuántar leguas ¡hai
de Cuba para la HabanaAncares V, 1, 372. Dulia 44
m: 22e

551

Santalla, Lousada, Pedrafita do Cebreiro
Setembro 1978Cochordeña cochordeña
andas non lameiro verde
que andas co pico na auga
e andas morrendo de sedeCourel III, 1, 82. Senín 45
m: 10f

551 cochordeña 'merlo'.

552

Quinta do Monte, *Roca, Esgos*
Decembro 1980Pájaro si tienes sed
bájate y vive en la rama
que la fuente de mi pueblo
para ti no echa ¡aguaCastro Caldelas II, 1, 236. Generosa 80
m: 15b

553

San Martín de Lúa, Pol
Agosto 1980Acolá 'nriba naquelas penas
hai on galo batend'as orellas
o galo canta i a pita chora
porque lle dormen os pitiños fóraMeira XIII, 1, 230. Chelo 46, Victoria 48
m: 145c

554

Vilariño, *Chacín, Mazaricos*
Maio 1979Troquei un can por un ghalgho
o sancre todo é vermello
quen tén diñeiro é fidalghoMazaricos V, 1, 624. María 82
m: 68a

555

Quinta do Monte, *Roca, Esgos*
Decembro 1980Al glorioso San Benito
con fervor le he* de pedir
al glorioso San Benito
con fervor le he de pedir
*l'hanCastro Caldelas II, 1, 255. Generosa 80
m: 15b

556

Bazar, Santa Comba
Febreiro 1980Miña nai o pote ferve
as vosas fillas non vénhe
elas sonche bonitiñas
alghún enrediño ténheSanta Comba 1, 2, 96. Pastor 58
m: 103b¹

557

A Picota, *Mazaricos*
Maio 1979Miña nai o pote ferve
e da verdura non vén
como é tan bonitiña
alghún enrediño tén
alghún enrediño ténMazaricos V, 1, 360. María 36
m: 68a

558

Sofán, *Lira, Carnota*
Xaneiro 1981

A la mar fueron mis oghos
a la mar para llorare
y se han venido sin ella
porque se secó la mare

Outes V, 1, 20. Manuela 86
m: 71

559

Agar, *Beba, Mazaricos*
Maio 1979

/: Juanito Juan de las Ramas :/
cómo te llaman Juanito
Juanito por qué te llamas
ai la...

560

Joseíño meu José
meu rosario de cadena
cando vex'o meu José
vex'a miña casa cheia

Mazaricos V, 1, 415. Campelán 85
m: 104hh

561

Asalo, *Santiago de Mens, Malpica*
Marzo 1980

Ai que la vi
ai que la vi
era de noche
no la conocí
no la conocí
no la conocí
ai que la vi
que la vi que la vi

Ponteceso VI, 2, 403. Asunción 75,
Manuela 69, Teresa 56
m: 80a

562

Vila do Monte, *Roade, Sobrado dos Monxes*
Xaneiro 1980

Voume por aquí abaixo
iô son da iaugha que corre
no tengho padre ni madre
ni amor que por mi llore

Sobrado II, 2, 567. Antonio 71
m: 105

563

Quinta do Monte *Roca, Esgos*
Decembro 1980

Solitarios yo y tú
las dos no tenemos padre
el arbolito que seca
todos son a derrubarlo

Castro Caldeas II, 1, 231. Generosa 80
m: 15b

564

Añobres, *Moraime, Muxía*
Maio 1979

A vai de coñiña
e vai de coña
e vai de coñiña
a noite toda
a noite toda
a noite toda
a vai de coñiña
e vai de coña

Muxía I, 2, 310. Delfina 48, Elisa 52
m: 103 a²

565

Santaia de Moar, Frades
Outubro 1980

E ti que o tés
n-o* podes neghar
que cho vin no río
cando ibas lavar
cando ibas lavar
cando ibas lavar
e ti que o tés
n-o podes neghar
*non

Ordes VII, 2, 433. Ricardo 52
m: 103c¹

566

Tolda, *Aguada, Carballedo*
Marzo 1981

Viva Aguada viva Aguada
por tódor los arredores
terra de moitas castañas
vivan os apañadores

Chantada V, 1, 434. Sarita 67
m: 99

567

Louzarela, Pedrafito do Cebreiro
Maio 1979

Pueblo de Louzarela
rodeiado de silveiras
viva viva quen o honra
que son as mozas sulteiras

Courel X, 1, 527. Carmiña 68
m: 37a

568

Añobres, *Moraime, Muxía*
Maio 1979

E si se che fui
n-o deixaras ir
atárasll'o pelo
lazos ó mandil
lazos ó mandil
e válgame Dios
as mozas d' Añobre
non son para vós

569

A campana de Moraime
delorida tén a voz
as rapaciñas de Añobre
para cantar douas Diose
ai la la la la la la la...

Muxía I, 2, 325, 560. Delfina 48, Elisa 52
m: 104j

570

Santamariña, *Xaviña*, *Camariñas*
Xaneiro 1979

Viva Arou que éreh mi tierra
en Arou por lo de ahora
nincuno plantó bandera
ai a la la la la la la la...

Camariñas I, 1, 729. Varias veciñas
m: 81b

571

Arou, *Xaviña*, *Camariñas*
Xaneiro 1979

Quédate con Dios Aroue
coas túas arouanas
/: ahora von pa Camelle
falar coas camellanas :/

Camariñas I, 1, 88. Unha veciña
m: 81a

572

Santamariña, *Xaviña*, *Camariñas*
Xaneiro 1979

Veño dā Virxen da Barcā
da Virxen da Barcā veño
veño d'abala-la pedra
de abalar a pedra veño
ai la la la la la la
ai le la le le le le le

Camariñas I, 1, 578. Varias veciñas
m: 81b

573

Carnota
Xaneiro 1981

Veño da Virxen da Barca
da Virxen da Barca veño
veño d'abala-la pedra
d'abala-la pedra veño

Outes VII, 2, 17. Isolina 82
m: 65a¹

574

Santamariña, *Xaviña*, *Camariñas*
Xaneiro 1979

/: Entrei na Barca cantando
sen sabe-lo qu'habería :/
á costa do meu diñeiro
aprendín a cortesía
ai la la la la la la
ai la la la ai la la la

Camariñas I, 1, 691. Varias veciñas
m: 81b

575

Celavante, *O Bolo*
Febreiro 1981

Para cantar viva O Bolo
para bailar Fornelos
para mozas putañeiras
está o lugar de San Pedro

Viana VI, 1, 313. Luciana 74
m: 107

576

Santamariña, *Xaviña*, *Camariñas*
Xaneiro 1979

Pasein o mar de Câmelle
de mãreä de baladä
pensein que salí 'ò sole
e erä nuite fechadä
ai la la la la la la la
ai la la la la la la la

577

Camelle no es Camelle
que es un puerto de mare
donde navegha mi amante
donde lo vi naveghare

Camariñas I, 2, 406. Varias veciñas
m: 81b

578

A Picota, *Mazaricos*
Maio 1979

Carnotiña Carnotela
s'o aire do mar non fora
/: Carnota qué era dela :/

Mazaricos V, 1, 365. María 36
m: 68c

579

Leduzo, *Pazos*, *Ponteceso*
Marzo 1980

Viva Cores e Bardaio
Riotorto e a Aurada
e Santa Crus e os Torrados
o Castr'e maila Catara

Ponteceso VI, 1, 306. Generosa
m: 104gg

580

S. Ourense, *Serra de Outes*
Xaneiro 1979

Os de Corseiro* mataron a besta
os da Siara comérona fresca
Aghustín d'Abelleira berroulle da eira
que lle deixasen a tripa cagueira
Gampa da Costa berroulle da horta
que lle deixasen o cesto da bosta
*Cruceiro

Outes III, 1, 275: Manola 58
m: 140f

581

Santamariña, *Xaviña*, Camariñas
Xaneiro 1979

Santa Leliña de Pedro
non te volvas unha nena
n-hai cara com'á de Carme
corpiño com'ó d'Elena
ai la la la la la la la
ai la la la la la la la

Camariñas I, 2, 19. Varias veciñas
m: 81b

582

Carnota
Xaneiro 1981

/: Son de Lira non me negho :/
/: quero mellor ser de Lira
que se-la íama dun cregho:/

Outes VII, 2, 184. Isolina 84
m: 65a¹

583

Asalo, *Santiago de Mens*, Malpica
Marzo 1980

Nin son de Malpica
nin son de Caiónhe
nin son da Coruña
non sei donde son
ai la...

Ponteceso VI, 2, 360. Asunción 75,
Manuela 69, Teresa 56
m: 43

584

Castrelo, *Colúns*, Mazaricos
Abril 1979

De Mazaricos al cielo
astra las mismas paredes
a mi me daban consuelo
ai le le le le le...

Mazaricos IV, 1, 137. Erundina 68
m: 104ff

585

Leirado, *Salvaterra*
Novembro 1980

Aquí non as hai
nin as haberá
muchachiñas ghuapas
da banda d'alá
da banda d'alá
da banda d'acá
aquí non as hai
nin as haberá

586

Aquí non as hai
nin as ha d'haber
muchachiñas ghaspas
son as de Meder

son as de Meder
son as de Meder
aquí non as hai
nin as ha d'haber

Baixo Miño II,1,29. Pilar 70
m: 60a³

587

A Picota, *Mazaricos*
Maio 1979

Vindo da Virxen do Monte
tropecei caín nun toso
adiós toso reselado
adiós reselado toso

Mazaricos V,1,22. María 52
m: 102

588

Santa Cruz, *Grou*, Lobeira
Decembro 1980

Anque somos dos da néboa
tamén somos dos das rás
i a vós qué vos interesa
candongueiras de Ghaiás

Bande II,1,245. Benita 74. Jesusa 68
m: 63

589

As Carreiras, *Parada de Ventosa*, Muiños
Decembro 1981

Lugharcño de Parada
queda ladeiro pró río
prénden os amores nil
como salgheiros no río

Bande III,1,168. Maruxa 45
m: 88b

590

O Pindo, *Carnota*
Xaneiro 1981

Do Pindo do Pindo
do Pindo será
do Pindo do Pindo
da banda dalá

Outes X,2,138. Rita 76
m: 103d

591

Santamariña, *Xaviña*, Camariñas
Xaneiro 1979

No quero aghua del río
que la tengo de la fuente
a mí lo mismo me dafe
por las muchachas del Puente
ai la la la la

Camariñas I,2,50. Varias veciñas
m: 81b

588 *das ras*. O segmento [da'ras] podería interpretarse d'*Arrás*, *das ras*, e quizais doutras formas. Ignorámo-lo sentido completo da copla.

592

Leduzo, *Pazos, Ponteceso*
Marzo 1980

O lugar de Riotorto
hêo de pasar con día
o que o pase de noite
tén que lovar compañía

Ponteceso VI,1,300. Generosa
m: 104gg

593

A Mezquita
Febreiro 1981

O Pireiriño d'Abaixo
i o Pireiriño d'Arriba
ai de lonxe parecen vila
unha praia no d'Abaixo
dous cabarés no d'Arriba
para cantar o tí Pedro
para bailar o Paulino
para coller boas trutas
o Zapirón i o Cortizo

A Mezquita II,1,181. Pepe 62
m: 104g³

594

Barca, *Leirado, Salvaterra*
Novembro 1980

Adiós para sempre María das Touzas
nunca deixaches quedar mal as outras
ni ni ni niri...

sabías de leies com'ón abogado
i aghora agharráchet'a punta do nabo
ni ni ni niri...

moito mexache na pedra lanteira
pra que non plantara lume na fogheira
ni ni ni niri...

moito brincache coa miña ghaitiña
i aghora estás tesa com'onha sardiña
ni ni ni niri...

Rafael (m: 61)

ibas prá festa a mais prá verbena
i ó chegar á casa pasabas sin cena
ni ni ni niri...

Baixo Miño III,1,232. Pepe 74. «Medio
Mundo»
m: 138

595

San Martín de Lúa, Pol
Xaneiro 1980

O tío Xan da Pucha branca
a última fala que deu
adeus meu rocín castaño
nel ceio te vexa eu

Meira VI,1,435. Ramona 83
m: 135b

596

Xurbal, *Negradas, Vicedo*
Abril 1979

- 1) Ai Maruxiña por Dios dám'un bico
tanto che quero que xan non m'esplico
vaite d'aí xa podes largar
na vida do mundo volverm'a falar
- 2) xa me levantan as miñas veciñas
qu'ando co cura debaixo das viñas
/: e se ando faigho moi ben
no meu e no del non manda ningún :/
- 3) vin vi-la gaita na volta do Souto
pousei a roca bailei un pouco
tanto corrín e Perucho träs min
e tanto corrín que llo prometín
- 4) tóca-la gaita Domingo Ferreiro
tóca-la túa eu non queiro non queiro
é que non queres é que non sabes
é que che faltan as habilidades
- 5) ai Maruxiña do trebelladoiro
á túa mai morreull'o boi gordo
e ó teu pai morreull'o bragado
e agora tú tirarás polo carro

Viveiro V,1,465. Manolo 65
m: 145d

Filomena (m: 104r)

Carme (m: 158a³)

Benita e Jesusa (m: 10b)

Froilán (m: 39a)

Dosinda (m: Ap. 15c)

Campelán (m: 60c) e María (m: 102)

Apéndice

12b

San Fiz do Seo, Trabadelo
Agosto 1983

No soy berciana
iaunque canto en el Bierzo
no soy berciana
no soy berciana
que soy una galleguita
desa montaña

El Bierzo III,2,125. Dúas veciñas
m: 21e

13c

Carpaxás, Bande
Febreiro 1983

Dálle rente dálle rente
dálle por baixo da mau
dálle rente dálle rente
ai mociños de San Cibrau
que se lle dás máis por riba
non queda palla nin grau

Bande VIII,1,296. Rapaz 18
m: 11

12b

Busmaior, Barxas
Agosto 1983

Espiga por espiga
/: la voy cogiendo :/ 3x
para comprar un dengue
/: que no lo tengo :/ 3x

El Bierzo II,2,368. Unha veciña
m: 21 bis

17b

Calvos, Bande
Febreiro 1983

Segador que estás segando
debajo de la nieblilla
si no te cuerta la gadaña
tira la piedra y afila

Bande VIII,2,90. Unha veciña 72
m: 72

12c

Balboa
Agosto 1983

Palla por palla
espiga por espiga
las voy cogiendo
las voy cogiendo
para comprarme un dengue
que no lo tengo

El Bierzo I,2,117. Domiciano 65
m: 22c bis

17c

Fondodevila, Parada do Sil
Marzo 1983

Segadora buena moza
quién te afila la gadaña
me la afila un esturiano
nel alto de la montaña

Castro Caldelas V,2,270. Antonia 75
falado

13b

Trarigo, Carpaxás, Bande
Febreiro 1983

Dálle rente dálle rente
ai dálle por baixo da mau
dálle rente dálle rente
menñan de San Cibrau

Bande VII,1,379. Basilisa 78
m: 11

19b

Dragonte, Corruhón
Agosto 1983

Madre corteime
segando caña dulce
madre corteime
madre corteime
madre mía del alma
cómo me duele

El Bierzo II,2,330. Josefa 55, Manuela 55
m: 22c bis

22b

San Fiz do Seo, Trabadelo
Agosto 1983

De la manada
ya me duele la mano
de la manada
de la manada
ya me duele la mano
y a ti te duele el culo
de estar sentada

El Bierzo III,2,135. Dúas veciñas
m: 21e

22c

Busmaior, Barxas
Agosto 1983

Ya me duele la mano
/: de la manada :/
y a ti te duele el culo
/: de estar sentada :/

El Bierzo II,2,386. Unha veciña
m: 21 bis

32b

Dragonte, Corullón
Agosto 1983

Vienes airosa
cuando vienes del campo
vienes airosa
vienes airosa
vienes coloradita
como una rosa

El Bierzo II,2,289. Josefa 55, Manuela 55
m: 22c bis

42 bis

Chan de Vilax, Balboa
Agosto 1983

Ya vienen los segadores
ya vienen madre
con las manos ensangrentadas
y muértor de hambre

El Bierzo I,2,413. Encarnación 65
m: 22c bis

45 bis 1

Dragonte, Corullón
Agosto 1983

Vén a noite vén a noite
vén a miña regalía
para ve-los mis amores
que no los vi por el día

45 bis 2

Viva viva nuestro amo
tiene cara de placer

tiene vino en la bodega
para darnos de beber

El Bierzo II,2,344. Josefa 55, Manuela 55
m: 28 bis

45 bis 3

Vilar, Trabadelo
Agosto 1983

Lo tiene bueno
toda la mi cuadrilla
lo tiene bueno
lo tiene bueno
buen cachicán y buen amo
gente locida

El Bierzo III,1,349. Guillermo 75
m: 22c bis

53 bis 1

Dragonte, Corullón
Agosto 1983

Si si cayera
Villafranca del Bierzo
si si cayera
si si cayera
y debajo cogiera
los panaderos

53 bis 2a

Tiene tres torres
la Virgen de la Encina
tiene tres torres
tiene tres torres
dime blanca paloma
en cuál te pones

El Bierzo II,2,271. Josefa 55, Manuela 55
m: 22c bis

53 bis 2b

San Fiz do Seo, Trabadelo
Agosto 1983

Tiene tres torres
Villafranca del Bierzo
tiene tres torres
tiene tres torres
y una blanca paloma
en cuál te pones

El Bierzo III,2,145. Dúas veciñas
m: 21e

53 bis 3

Dragonte, Corullón
Agosto 1983

Dijo la liebre
ial pasar el arroyo
dijo la liebre

45 bis 3 cachicán 'capataz, maioral'.

dijo la liebre
 ¡ayudaime patitas
 que el galgo viene

53 bis 4

Nublado viene
 cuando la perdiz canta
 nublado viene
 nublado viene
 no hay mejor sinal de agua
 que cuando llueve

53 bis 5

La media negra
 para rondar la noche
 la media negra
 la media negra
 que la blanca reluce
 de legua y media

El Bierzo II,2,297. Josefa 55, Manuela 55
 m: 22c bis

53 bis 6a

No come caldo
 la criada del cura
 no come caldo
 no come caldo
 come siete tazas y media
 para probarlo

El Bierzo I,2,148. Domiciano 65
 m: 22c bis

53 bis 6b

La criada del cura
 /: no come caldo :/
 siete cazolas ¡al día
 /: para probarlo :/

El Bierzo II,2,376. Unha veciña
 m: 21 bis

53 bis 7

Canta Perico
 por debajo del puente
 canta Perico

San Fiz do Seo, Trabadelo
 Agosto 1983

canta Perico
 remendando l'albarda
 de su borrico

El Bierzo III,2,156. Dúas veciñas
 m: 21e

53 bis 8

Bajan trer machos
 por la cuesta del Orduño
 bajan trer machos
 bajan trer machos
 cargaditos de vino
 para borrachos

El Bierzo I,2,105. Domiciano 65
 m: 22c bis

53 bis 9

Tiene que tiene
 la mujer de herrero
 tiene que tiene
 tiene que tiene
 por delante la frauga
 por detrás el fuelle

El Bierzo I,2,136. Domiciano 65
 m: 22c bis

53 bis 10

Voy al molino
 con la luz del cigarro
 voy al molino
 voy al molino
 si se apaga el cigarro
 caigho nel río

Vilar, Trabadelo
 Agosto 1983

53 bis 11

No quiero luna
 para rondar de noche
 no quiero luna
 no quiero luna
 quiero el cielo estrellado
 la noche oscura

El Bierzo III,1,340. Guillermo 75
 m: 22c bis

53 bis 12

Canta tú canta
 que mucho me nemora
 la tu garganta

Chan de Vilar, Balboa
 Agosto 1983

El Bierzo I,2,400. «A Troba» 84
 m: 22c bis

67 bis

Guxinde, *Pereira, Entrimo*
Febreiro 1983

Señor ripador do liño
métase na ramallosa
polos modos que vou vendo
o liño <hoje> non vai á poça

Bande IX,1,51. María 76
m: 88a

68c

Trarigo, *Carpazás, Bande*
Febreiro 1983

Arrincai arrincadeiras
daille por baixo da mau
manada sobre manada
viva quen a tén na mau

Bande VII,1,417. Basilisa 78
m: 9 bis

68 bis

Guxinda, *Pereira, Entrimo*
Febreiro 1983

Arrincadeiros do liño
arrincai-lo liño ben
non olledes pró portairo
qu'a merenda logo vén

Bande IX,1,48. María 76
m: 88a
(cf. I. 246)

69 bis

Bande
Febreiro 1983

Eu xa arrighei io meu liño
i eu xa io dei a fiar
e tu por seres truana
aínd'ò tés sin arrighar

Bande VIII,2,30. Obdulia 62
m: 9b

70h

A Grela, *Parada, Ordes*
Maio 1983

- 1) E io ferreiro vai fóra
e ia muller vai tamén
e fixeron unha rede
e non lles saliu ben
- 2) e o ferreiro coas pulghas
non pudo adormecer
mira Pepa mira Pepa
non pudo adormecer
- 3) e io ferreiro cas pulghas
non pudo adormecer
abriu as portas da forxa
botou as mantas a ardere

67 bis ramallosa. O ripado do liño (operación que consistía en lle quita-la bagaña) facíase nunha eira cercada de ramallos postos de pé para que as bagañas non saltasen fóra; como é sabido, das bagañas extráese a liñaza e por eso había interés en aproveitálas. Estes ramallos de contención chamábanse en conxunto *ramallosa*. Cando os rapaces se achegaban á ramallosa é que estaban folgando, sen ripar.

68 bis portairo 'entrada'

- 4) e io ferreiro vai fóra
e ia muller vai tamén
e fixeron unha rede
e non lles saliu ben
mira Pepa mira Pepa
e non lles saliu ben

Ordes X,1,283. Esclavitud 83
m: 8b

71e

Calvos, Bande
Febreiro 1983

Ve u tempo do zóupele zóupele
veu o tempo de zoupelear
veu o tempo de mazar o liño
veu o tempo do liño mazar

Bande VIII,2,93. Unha veciña 72
m: 140b

76 bis

A Grela, *Parada, Ordes*
Outubro 1980

/: Sei dun niño de carrizo
no porreiro dar cebolas :/
/: vente carriciño vente
vámor ve-las tascadoras :/

Ordes VIII,1,464. María 48
(cf. 72e)

79 bis

Trarigo, *Carpazás, Bande*
Febreiro 1983

Miña nai quere me moito
porque lle fío na roca
/: cada vintecinco noites
fioll'unha mazaroca :/

Bande VII,1,422. Basilisa 78
m: 72

91b

Souto, *Loña do Monte, Nogueira de Ramuín*
Marzo 1983

Miña mai é tecedeira
tén o tear na barriga
miña mai tece de baixo
e meu pai tece de riba

Castro Caldelas V,2,171. Manuel «O Coto» 60
m: 104kk

99 bis

Seaia, *Malpica*
Xaneiro 1983

De Portugal me mandaron
catro cousas nun real
o xastre e a costureira
a äghulla e o dedal

Ponteceso VIII,1,118. Estrela 77

99 bis nun real 'por un real'.

101 bis

Trarigo, *Carpazás*, **Bande**
Febreiro 1983

O amor da custureira
era cristal e creboue
ahora costureiriña
o teu amor xa se foi

Bande VII,2,231. Basilisa 78
m: 72

119d

Carpazás, **Bande**
Febreiro 1983

Costureiriña bonita
ónde perdich' o dedal
perdíno na Serra Verde*
na raia de Portugal
*(?) Serra Vedra

Bande VII,1,190. Rapaces
m: 72

119e

Calvos, **Bande**
Febreiro 1983

Costureiriña bonita
donde deixach'o dedal
naquiles campiños verdes
entr'aquela herba trigal

Bande VIII,2,96. Unha veciña 72
m: 72

119 bis

Trarigo, *Carpazás*, **Bande**
Febreiro 1983

Costureiriña bonita
costureiriña reiale
ónde perdíche-la aghulla
quedouch'alí o dedale

Bande VII,2,235. Basilisa 78

119 bis 2

Carpazás, **Bande**
Febreiro 1983

Costureiriña bonita
costureiriña real
éintrach'o sol pola porta
pola ventan'õ lunar

Bande VIII,1,334. Rapaz 18

175b

Trarigo, *Carpazás*, **Bande**
Febreiro 1983

Sentaivos mozos sentaivos
anqu'ar mozas seian poucas
/: hanvos de da-las castañas
anque non comades outras :/

Bande VII,1,274. Basilisa 78

176b

Trarigo, *Carpazás*, **Bande**
Febreiro 1983

Por eiquí vai o camiño
por eiquí vai o carreiro
por eiquí vai o camiño
prá porta do fiadeiro

Bande VIII,1,57. Basilisa 78

182h

Carpazás, **Bande**
Febreiro 1983

/ Á porta do fiadeiro /
hai unha pedra rachada
onde se sentan as mozas
pa raña-la condenada

Bande VIII,1,363. Rapaz, 18

184 bis

Bande
Febreiro 1983

Á porta do fiadeiro
hai unha tranca de pau
os qu'estedes dentro
dades p'acá un real

Bande VIII, 2,32 Obdulia 62
m: 9b

209 bis

Trarigo, *Carpazás*, **Bande**
Febreiro 1983

Meniña tan bonitiña
non vaias ó muíño non
que vaite levar a faughá
por baixo do pontillón

Bande VIII,1,53. Basilisa 78

236 bis

Trarigo, *Carpazás*, **Bande**
Febreiro 1983

Miña nai quéreme moito
porque lle fagho arada
porque di qu'o que non ara
non pode cosechar nada

Bande VII,1,425. Basilisa 78
m: 72

238f bis 1

Chan de Vilar, **Balboa**
Agosto 1983

1) /Fun/ para feira d'Ourense
olvidousem'a aguillada
ai sararará morena
ai sararará salada

119e herba trigal 'herba trigueira, *Avena mollis*'.

182h Véxase a nota en 183g-184.

- 2) e din a volta prá casa
e volvín pola aguillada...
- 3) e cúaudo cheguein á casa
estaba a porta zarrada...
- 4) ábrem'a porta muller
que veño pola aguillada...
- 5) eu a porta non cha abro
qu'estou facendo a colada...
- 6) a colada que tu fais
éche co cura na cama...
- 7) de quén son aqueles ollos
que están debaixo da cama...
- 8) éch'o gato do convento
que vén ve-la nosa gata...
- 9) dáme pr'aiquí a 'scopeta
que lle vou torce-la cara...
- 10) non o fagas maridiño
mira que gasta sotana...

El Bierzo I,2,418. Encarnación 65,
«A Troba» 84
m: 39 bis 1

238f bis 2

- 1) Iba prá feira d'Ourense
i olvidousem'a aguillada
ai sararará morena
ai sarará malvada
- 2) peguein a rivirivolta
ie volvín pola aguillada...
- 3) ábrem'a porta Sariña
que volvo pola aguillada...
- 4) a porta non cha podó abrir
qu'estou facendo a colada...
- 5) perdinch'a revirigonza
ie sobín pola ventana...
- 6) quén é ese gato negro
que teis debaixo da cama...
- 7) é o gato da nosa comadre
que vén end'a nosa gata...
- 8) ese gato negro que teis
que teis debaixo da cama
dám'a 'scopeta Sariña
que lle von torce-la cara
- 9) é o gato da nosa comadre
que vén end'a nosa gata
o gato da túa comadre
iasta sombreiro e sotana

El Bierzo III,2,96. Feliciano 50
m: 39 bis 2

Vilar, Trabadelo
Agosto 1983

238f bis 3

Chan de Vilar, Balboa
Agosto 1983

- 1) Eu fuín a feira d'Ourense
i olvidousem'a aguillada
ai sararará morena
ai sarará salada
- 2) e no medio do camiño
olvidousem'a aguillada...
- 3) e din unha media volta
e volvín por ela á casa...
- 4) e cheguei detrás da porta
e vin a porta zarrada...
- 5) ábrem'a porta muller
que veño pola aguillada...
- 6) eu a porta non cha abro
qu'estou facendo a colada...
- 7) a colada que tu fais
éche co cura na cama...
- 8) de quén son aqueles ollos
qu'hai baixo da nosa cama...
- 9) son do gato do convento
que vén ve-la nosa gata...
- 10) traime pr'aiquí a escopeta
que lle hein de rompe-la cara...

El Bierzo II,1,309. Julio 40 e Antonio 40
m: 39 bis

253 bis

Souto, Loña do Monte, Nogueira de Ramuín
Marzo 1983

Esta terra non é miña
/: si Dios quere aínda será :/
sementeí o trigo nela
/: non sei se me nacerá :/

Castro Caldeas V,1,378. Dosinda 80 e
outras veciñas
m: 15d

306 bis a

Bres, Taramundi
Febreiro 1983

Ia pigureira
do Val de Piñeira
tu vaite tu vente tu díllelo así
que siete ladrones me tienen aquí
con siete cadenas al rodor de mi
i a vaca marela
tache na tixela
i a vaca bragada
tache na salgada
i a vaca piñeira
tache na toucieira
tu vaite tu vente tu díllelo así
que siete ladrones me tienen aquí

Taramundi II,2,388. Eugenia 76
m: 2 bis 2

306 bis b

Bres, Taramundi
Xullo 1983

Tu vaite tu vente tu díllelo así
que siete ladrones me tienen aquí
con siete criaturas al redor de mi
tu vaite tu vente tu díllelo así
a vaca piñeira
tache na touceira
i a vaca bragada
tache na salgada
i a vaca marela
tache na tixela
tu vaite tu vente tu díllelo así

Taramundi IV,1,341. María 71
m: 2 bis 1

307h bis

Vilar, Trabadelo
Agosto 1983

Pastor qu'estás acostumbrado
ía dormir en la cabaña
si te casaras conmigo
dormías en colchón de lana
contesta el buen del pastor
dormir contigho no quiero
tengo el ganado en el monte
sí sí pastor
tengo que d'ir ía buscarlo

El Bierzo III,1,466. Guillermo 75
m: 88a

359 bis

A Grela, **Parada, Ordes**
Maio 1983

/: Manueiño barqueiro :/
pásame Manuel del alma
na íala do teu sombreiro

Ordes X,1,329. Esclavitud 83
m: 45

392 bis

Bardiñas, Carballo
Marzo 1980

O ferreiro vai na misa
a muller vai no carbónhe
os fillos quedan chorando
/: debaixo dun camastrónhe :/
ai lalalo ai lalala

Ponteceso VII,1,219. Carlos 48

462 bis

A Grela, **Parada, Ordes**
Maio 1983

Arrieiros non
porque vai e vén
tén un zapateiro
que machaque ben

Ordes IX,1,127. Esclavitud 83

306 bis Esta cántiga insértase nun conto no que se relata a historia duns ladróns que rouban e raptan a unha pastora; ela ten una *corná* ou *caramela* que «fala» e que non poden entender senón algúns. A mensaxe do instrumento percíbese desde fóra da cova en que está encerrada; *bragada* 'de pelaxe branca entre as patas de atrás' (cando a pelaxe do resto do corpo é

máis escura); *salgada* 'salga'; *piñeira*. Adxectivo que, aplicado ós galos, se refire ós que tardan en bota-la pluma e cando a botan lles sae recachada; tamén se refire ós galos sen cresta; aplicado a vacas ignoramos qué é; *toucleira* 'touciñeira, despensa onde se garda a carne'.

Índice de palabras comentadas*

- abiño 77
alcontrou 61 b, 4
arpeu 113f
arredore 445
arreg(he)lado 235a,b
aresta 75
arrestelar 70a, 1
arrigar 68 b
asedar 87
atestou 255
ater 275
bagaña 65a, 67a
balocas 218
bandouga 278
berete 320
os bois 507
bouquelo 54c
bragada 238 b, 1, Ap. 306bis
bulan 218
buxa 315b
cabalo 23a
cachicán Ap. 45bis3
cachino, campochino 61e, 7, 8
candil 332,3
cantareas 405
carrapato 244
a caçeira 105
cavadiñas 450
cinta 332, 2
cochordeña 551
columbiaba 238c, 8
congreñía 57, 11
corres 239
cosa nenguna 47
cuando... cuando 413
chicado 156a
chinguilín 238b, 1
chirimbao 184
derreiado 305,5
encerado 282,11
entrenques 279b, 6
escarolar 89
estaya 4a
estriga 70a, 1
ferriñas 70a, 5
folica 156b
follas 70a, 6
foula 138d
gallo 279a, 12
grana 238b, 5
herba cabeira 272
herba trival Ap. 119e
levantáronme 521
leiría 32
leño 332,3
malicia, ter—, 363b
mallo 392
marzorga 81
melgha 282, 10
melghacho 282, 18
melindro 120d
mejante 60,6
mía 310
mosca 509
mouquelo 54c
mous 135, 9
ña 282, 15
ó vereló 305, 1
pabellón 61d, 14
papeiriño 427b
pariñoa 528
paxo 226
pé (do muíño) 206
peina 49
peneireiro 461
penedos 235a,b
penica 293
periquiño 10
pescuños 235a,b
piñeira Ap. 306bis
pomba do sarrillo 54a, 5
portairo Ap. 68bis
pulla 135, 4
de querquena 444c
ramallosa Ap. 67bis
rañar 182g, 184
rapada 320
a raza 105
rechinchuda 300b
relón 160
restrelo 70a, 2
rifán 413
rinchóns 282, 13
rizo 279a, 11
roxarse 61e, 9
rux'ó ferro... corr'ó Norte 36
ruza 327
salgada Ap. 306bis
sal lighera 282, 8
salla, salla 238b, 7
serán 173
serradela 261
sobromango 16
tascar 72
tascóns 76
tamancas 219a
tego 545
tequeledoiro 277
toucieira Ap. 306bis
trebelladoiro 596
tremiñado 152a
trespase 133, .1
trucar 300a
vacaro 282, 1
en vau 142
veceiro 298
vina 17
xuío 350
xireliños 459a
xustillo 332, 3
zapato picano 219b

* Os números remiten á cántiga